RÉGI KOROK ÜZENETE

ZECHARIA SITCHIN

AZ ISTENEK VÁROSAI

A Tizenkettedik Bolygó második kötete

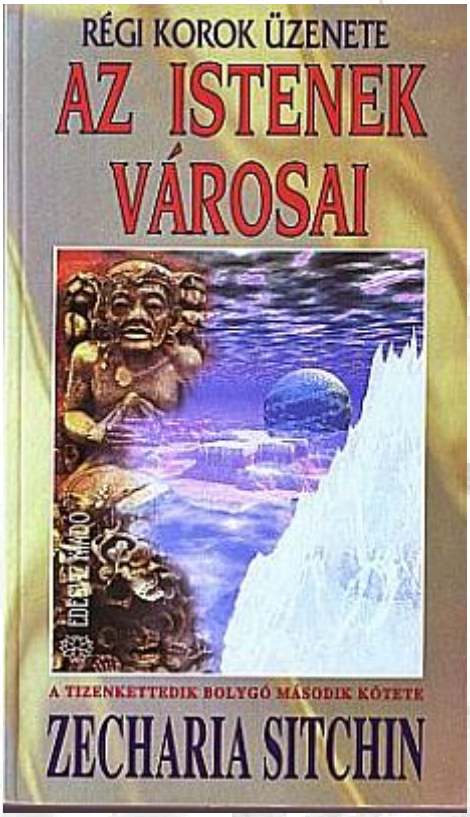

Fordította: Deborah N. Schwartz

(A digitalizás az Édesvíz kiadó 1996-os, azonos című kiadványa alapján készült.)
ISBN 963 528 130 7

2010

AZ ISTENEK VÁROSAI

A Tizenkettedik Bolygó második kötete

ZECHARIA SITCHIN

ÉDESVÍZ KIADÓ BUDAPEST 1996
A fordítás az alábbi kiadás alapján készült:

Zecharia Sitchin: The 12Th Planet Published by arrangement with Stein and Day Publishers

Fordította: Deborah N. Schwartz

Szaklektor: Tótisz András

Szerkesztette: Előd László Dobi Ildikó

Címlap fotó: Buenos Dias

Copyright © 1976 by Zecharia Sitchin
Hungarian translation © Deborah N. Schwartz 1995
Hungarian edition © Sweetwater Publisher Establishment 1996
Cover design © Sweetwater Publisher Establishment 1996
Édesvíz Kiadó, Budapest Felelős kiadó: Novák András ügyvezető igazgató
Tipográfia: SZÜCS Bt. Dunakeszi
Nyomta: Alföldi Nyomda Rt., Debrecen Felelős vezető: György Géza vezérigazgató

ISSN 1215-3818
ISBN 963 528 130 7

Tartalom

NYOLCADIK FEJEZET
Az égi királyság 7

KILENCEDIK FEJEZET
Leszállás a Földre 29

TIZEDIK FEJEZET
Az istenek városai 53

TIZENEGYEDIK FEJEZET
Az anunnakik lázadása 81

TIZENKETTEDIK FEJEZET
Az ember teremtése 105

TIZENHARMADIK FEJEZET
"Minden testnek vége" 131

TIZENNEGYEDIK FEJEZET
Amikor az istenek elmenekültek a Földről 155

TIZENÖTÖDIK FEJEZET
Királyság a Földön 181

NYOLCADIK FEJEZET

Az égi királyság

A Teremtés-eposz és más, párhuzamos szövegek, így például a babilóni Teremtés-eposz S. Langdon által kiadott szövege arra utal, hogy i. e. 2000 táján Enki fia, Marduk, győztesen kerül ki abból a versengésből, melyet az istenek közötti elsőbbségért vívott Ninurtával, Enlil fiával. A babiloniak ezután átszerkesztették-átírták az eredeti sumer Teremtéseposzt, gondosan kigyomláltak belőle minden olyan utalást, amely Nunturára vagy Enlilre vonatkozott, bár ez utóbbival „kíméletesebben" bántak, s az új hódító bolygót pedig Mardukról nevezték el.

Marduk felemelkedése és az „Istenek Királya" rangjára való emelése ezek szerint együtt járt azzal is, hogy égi megfelelőjeként a nefilimek bolygóját, a Tizenkettedik Bolygót jelölték ki. Az „Égi Istenek [bolygók] Ura", Marduk, egyben az "Ég Királya" is.

Néhány ókortörténész eleinte úgy vélte, hogy „Marduk" nem más, mint a Sarkcsillag vagy valamely más, hasonlóan fényes csillag, amely Mezopotámia egén ragyogott a tavaszi napéjegyenlőség idején, mivel az égi Mardukot gyakorta hasonlítják „fényesen ragyogó égi testhez". Albert Schott *(Marduk und sein Stern*[Marduk és csillaga]) azonban rámutatott arra, hogy Marduk valamennyi ókori csillagászati szövegben a naprendszer tagjaként szerepel.

Mivel Marduk jelzői között felbukkan a „Nagy Égi Test", illetve a „Fényesen Ragyogó" is, felvetődött az a lehetőség, hogy Marduk talán a babilóni Napisten, az egyiptomi Ré mezopotámiai megfelelője. Egyes szövegekben azt olvashatjuk, hogy Marduk az, „ki kémleli a távoli egeket... fejét félelmetes ragyogású, fényes fénykoszorú ékíti", s ez látszólag alátámasztotta e feltevést. Ám ugyanez a szöveg így folytatódik: „kémleli a földet, mint Samas [a Nap]". Ha Marduk bizonyos tulajdonságait tekintve *hasonlatos* a Naphoz, akkor természetesen nem lehet *azonos* vele.

Ha Marduk mégsem a Nap, akkor melyik bolygóval azonosítható? Az [7] ókori csillagászati szövegek azonban egyetlenegy bolygót sem neveztek meg. Az ókortudósok ezután Mardukot jelzői alapján (mint pl. a Nap Fia) próbálták azonosítani, és néhányan a Szaturnuszra gondoltak. Mivel Mardukot néha Vörös Bolygónak is nevezték, a Mars is szóba jött mint lehetőség. Ám a szövegek szerint Marduk *markusz sámé*, vagyis az "ég közepén" helyezkedik el, s így a legtöbb kutató végül is a Jupiterrel azonosította, amely a bolygók sorában valóban középütt van.

Merkúr Vénusz Föld Mars Jupiter Szaturnusz Uránusz Neptunusz Plutó

Ennek az elméletnek csupán egyetlen szépséghibája van, mégpedig az, hogy ugyanazok a történészek jegyzik, akik szerint a káldeusok nem tudtak a Szaturnuszon túl lévő bolygókról. Ezek a történészek a Földet a bolygók közé sorolják, de ugyanakkor váltig ragaszkodnak hozzá, hogy a káldeusok a Földet lapos korongnak képzelték; nem vesznek tudomást a Holdról, pedig a mezopotámiai népek a Holdat is „égi istennek" tartották. A Tizenkettedik Bolygó nem azonosítható a Jupiterrel.

A Teremtés-eposz határozottan állítja, hogy Marduk a naprendszeren kívülről jött hódító volt, aki elhaladt a külső bolygók (így a Szaturnusz és a Jupiter) mellett, mielőtt összeütközött volna Tiámattal. A sumerek a bolygót NIBIRUnak, a „találkozás bolygójának" hívták, és az eposz babilóni változata a következő csillagászati információt őrizte meg:

NIBIRU bolygó:
Az Ég és a Föld találkozásának lesz székhelye.
Felette és alatta nem haladnak át;
meg kell várniuk.

NIBIRU bolygó:
Az égben fényesen ragyogó bolygó.
A középpontban ő áll;
neki hódolnak mind. [8]

NIBIRU bolygó:
Ő az, ki fáradhatatlanul
keresztezi Tiámat sűrűjét.
Legyen neve: TALÁLKOZÁS -
Ki középütt lakozik.

E sorok újabb bizonyítékul szolgálnak arra, hogy a Tizenkettedik Bolygó két egyenlő csoportra osztja a bolygókat és „keresztezi Tiámat sűrűjét". Pályáján újra és újra felkeresi az égi csata színhelyét, ahol valaha Tiámat volt.

Ha figyelmesen végigolvassuk a csillagászati szövegeket, melyek részletekbe menően foglalkoznak a bolygók keringési idejével, és a megfelelő sorrendben említik a bolygókat, azt találjuk, hogy e szövegek szerint Marduk valahol a Jupiter és a Mars között tűnt fel. Mivel a sumerek valamennyi bolygót ismerték, a Tizenkettedik Bolygó feltűnése „központi helyen" - alátámasztja feltevésünket.

Marduk
Merkúr Vénusz Hold Jupiter Szaturnusz Uránusz
Föld Mars Neptunusz Plutó

Ha Marduk pályája érinti azt a helyet, ahol valaha Tiámat helyezkedett el, viszonylag közel hozzánk (a Mars és a Jupiter között), miért nem pillantottuk még meg ezt a bolygót, amely a leírások szerint nagyméretű és fényesen ragyog?

A mezopotámiai szövegek szerint Marduk az ég eleddig ismeretlen tartományait és a világmindenség legtávolabbi zugát is felkeresi. „Kikémleli a rejtett tudást... látja az ég minden tartományát". „Felügyeli" a többi bolygót, mivel pályája lehetővé teszi, hogy körbejárja a többieket. „Kézben tartja útjaikat [pályáikat]" és „hurkot" von köréjük. Pályája „magasabb" és „fenségesebb", mint bármely más bolygóé. Franz Kuglernek *(Sternkunde és Sterndienst in Babylon* [Csillagtudomány és csillaghit Babilónban]) éppen ez adta az ötletet, hogy Marduk nem más, mint egy sebesen mozgó égitest, amely - az üstökösökhöz hasonlóan - hosszan elnyúlt elliptikus pályát ír le.

Egy efféle ellipszis alakú pályának, melynek a Nap van az egyik [9] fókuszában mint gravitációs középpont, van egy apogéuma, a Naptól legtávolabb eső pontja, és egy perigéuma, a Naphoz legközelebb eső pontja. A mezopotámiai szövegben két ilyen

„bázist" említenek Mardukkal kapcsolatban. A sumer szövegek szerint a bolygó az AN.UR-tól („az ég alapja") halad az E.NUN-ig („a fejedelmi hajlék"). A Teremtés-eposzban ezt olvashatjuk:

> Végighaladt a nagy égen, megszemlélte tartományait...
> Megállott, s gonddal megmérte a Mélységet.
> Megalkotta az *É-sarrát*, távoli hajlékát,
> megalkotta az *É-sarrát*, az ég hatalmas hajlékát.

Az egyik „hajlék" tehát „távoli", vagyis a világűr igen messze eső tartományában található. A másik „hajlék" pedig az „égben" található, a kisbolygó-övezetben, a Mars és a Jupiter között (111. ábra).

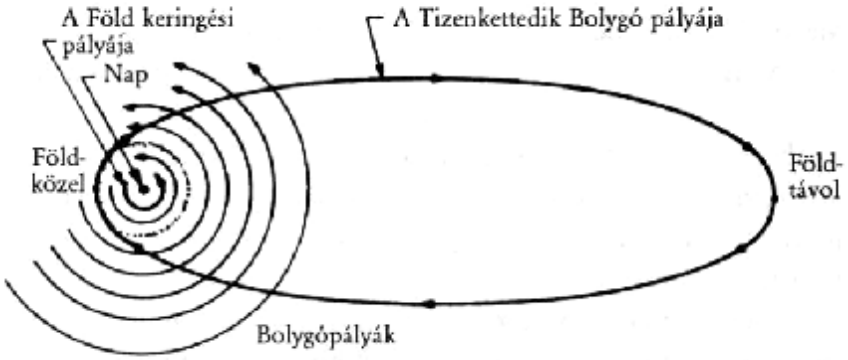

111. ábra

Sumer ősatyjuk, az Urból származó Ábrahám tanításait követve, az ó- kori zsidók is a legfontosabb bolygóval azonosították legfőbb istenüket. A mezopotámiai szövegekhez hasonlóan, az Ószövetség az „Örökkévaló" hajlékát mindig az „égi magaslatokba" helyezi, ahol „megszemlélte a [10] legfőbb bolygókat, keltükben"; más szóval egy égi istenről van szó, aki maga nem látható, „s az égben kört ír le". Jób könyvében olvashatunk az égi ütközésről, s az azt követő verssorokból megtudjuk, mi lett a fejedelmi bolygó sorsa:

> A Mélységben jelölte ki pályáját; hol [elvegyül] világosság és sötétség legtávolabbi határa van.

A Zsoltárok szerzője is leírja e bolygó fenséges pályáját:

> Az egek elbeszélik az Örökkévaló dicsőségét
> s keze művét hirdeti a kovácsolt karpánt...
> Olyan, mint vőlegény, ki ágyasházából jön ki;
> örvend, mint hős, hogy megfutja a pályát.
> Az egek széléről van kijövetele,
> s körfutása azoknak szélein.

A Hatalmas Vándort, ki az egeket járja, ki hatalmas magasságokig, az apogéumig emelkedik, majd „alászáll, meghajolva az Egek előtt" a perigéumig (földközelig), szárnyas korongként ábrázolták.

Minden egyes lelőhelyen, ahol a régészek feltárták az Ókori Kelet népeinek emlékanyagát, a szárnyas korong szimbólum újból és újból felbukkant: templomokban és palotákban, sziklákba vájva, pecséthengerekre vésve és falakra festve. A király- és papábrázolások fontos eleme, trónjuk felett, vagy csatajelenetekben személyük felett „lebegve" vagy harci szekerükre festve. Agyag-, fém-, kő- és fatárgyakon minduntalan feltűnik ez a jel. Sumer és Akkád, Babilon és Asszíria, Elám és Urartu, Mári és Nuzi, Mitanni és Kánaán uralkodói mind tisztelték e jelet. A hettita királyok, az egyiptomi fáraók s a perzsa *sár*ok valamennyien e jelképet és mindazt, amit jelképezett, a legfontosabbnak tekintették (112. ábra).

Az ókori világ vallási hiedelmeinek és csillagászati rendszerének egyik sarkköve az a meggyőződés volt, hogy a Tizenkettedik Bolygó, az „istenek bolygója", a Naprendszeren belül maradt, s pályája során szabályos időközönként a Föld közelébe visszatér. A Tizenkettedik Bolygó, a „találkozás bolygójának" piktogramja kereszt alakú

volt. Ebből az ékírásos [11] jelből: amelynek jelentése egyben „Anu" és „isteni",

alakult ki a sémi nyelvekben a *táv* betű 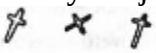 aminek jelentése: „jel".

Az ókori világ valamennyi népe a Tizenkettedik Bolygó szabályos időközönkénti közeledését a megrázkódtatások, a nagy változások, vagy új korszak jelének tekintette. A mezopotámiai ékírásos szövegek a bolygó rendszeres feltűnését előre várható, megjósolható és megfigyelhető eseményként értékelik:

A hatalmas bolygó:
megjelenése: sötétlő vörös.
Az Eget kettéosztja
és áll mint Nibiru.

Számos szöveg, amely a bolygó feltűnéséről ír, nem más, mint ómenszöveg, amely ennek az eseménynek a hatását próbálja megjövendölni. R. Campbell Thompson *(Reports of the Magicians and Astronomers of Niniveh and Babylon* [A ninivei és babilóni jövendőmondók és csillagjósok jelentései]) számtalan ilyen szöveget közöl, melyek a bolygó pályáját írják le, amint „megkerüli Jupiter állomását" és megérkezik a keresztúthoz, Nibiruhoz:

Midőn Jupiter állomástól
a Bolygó nyugat felé halad,
eljő a megnyugvás ideje.
Édes béke száll a földre.
Midőn Jupiter állomástól
a Bolygó fényessége megnövekszik
és a Rák jegye Nibiruvá válik,
Akkádban túlcsordul a bőség.
Akkád királyának hatalma nő.
Midőn Nibiru csúcspontjára hág...
az ország békességben él,
az ellenséges királyok lecsillapodnak,

az istenek meghallják az imát s a könyörgést.

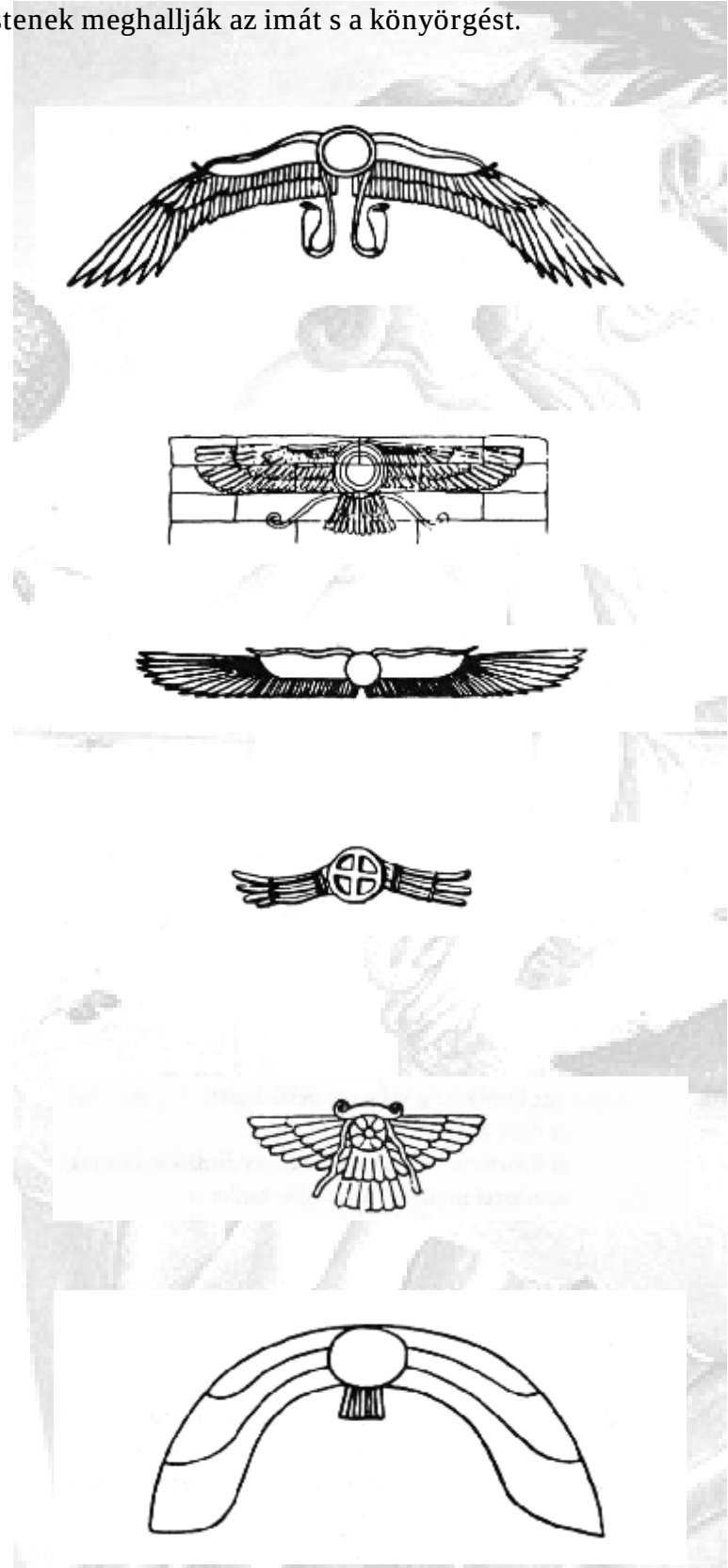

112. ábra

A közeledő bolygó azonban esőzést s árvizeket is okozott az erős gravitációja miatt:

Amikor az Égi Trónus bolygójának

ragyogása felfénylik,
árvíz és eső jő...
Amikor Nibiru eléri perigéumát,
az istenek békét küldenek,
a viszály megszűnik,
a bonyodalmakat kibogozzák.
Árvíz és eső jő...

A mezopotámiai bölcsekhez hasonlóan a zsidó prófétákat is foglalkoztatta a bolygó megjelenésének várható időpontja, hiszen hitük szerint ez új korszak kezdetét jelentette. Döbbenetes a hasonlóság a békességet és bőséget jövendölő mezopotámiai ómen-szövegek és a békesség és igazságosság beköszöntét ígérő bibliai próféciák között. Idézzük fel Ésaiás próféta szavait:

És lészen az idők végén:
...az Örökkévaló ítél a nemzetek között
és dönt a sok nép fölött;
és összetörik kardjaikat kapákká és dárdáikat kacorokká;
nem emel nemzet nemzet ellen kardot
és nem tanulnak többé háborút!

Az Úr Napját követő új korszak békességével ellentétben, az Úr Napját - az Ószövetségben olvasható jövendölések szerint - esőzések, áradások és földrengések kísérik. Ha e bibliai szöveghelyeket, mezopotámiai megfelelőikhez hasonlóan úgy tekintjük, mint amelyek egy, a Föld mellett közvetlenül elhaladó nagyméretű bolygó tömegvonzásának hatásait írják le, Ésaiás szavai új értelmet nyernek:

Zúgás hangzik a hegyekben,
nagyszámú néphez hasonlóan,
összegyűlt népek királyságai zajongásának hangja: [14]
az Örökkévaló, a seregek ura,
hadsereget számlál.
Messze földről jönnek, az ég széléről,
az Örökkévaló haragjának fegyverei,
hogy megrontsák az egész földet...
Ezért megreszkettetem az eget
és megrendül a föld az ő helyétől,
mikor a seregek ura a keresztúthoz ér,
föllobbanó haragjának napján.

A Földön „hegyek olvadnak" és „völgyek szakadnak", s ez a Föld tengelyforgására is kihat. Ámosz (vagy: Ámós - *A szerk.)* próféta így jövendölt:

És lészen azon a napon,
úgymond az Ur, az Örökkévaló,
lenyugtatom a napot délben
és elsötétítem a földet világos nappal.

„Íme egy napja jő az Örökkévalónak!" - kiáltotta Zakariás próféta, s tudatta a néppel, hogy a Föld tengelyforgása megáll egy napra:

És lészen ama napon,
nem lesz világosság, hanem nehezedő dermedtség.
Egy nap lesz az, az tudva lesz az Örökkévaló előtt,
se nem nap, se nem éj,
de lészen estnek idején világosság lészen.

Az Örökkévaló Napján, mondta Joél próféta, „a nap átváltozik sötétséggé, s a hold vérré".
A mezopotámiai szövegek a bolygó ragyogó fényességét magasztalták, amely még nappali fénynél is látható: „látható napkeltekor, s eltűnik napnyugtakor". Egy Nippurban talált pecséthengeren szántóvetőket látunk, kik áhítattal tekintenek a kereszttel jelölt Tizenkettedik Bolygóra (113. ábra).

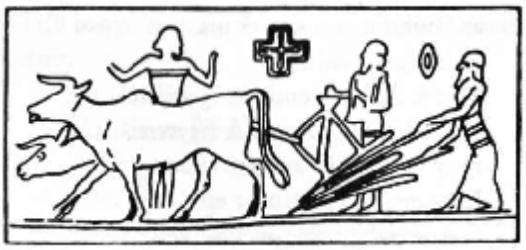

113. ábra

Az ókori népek nem csupán számítottak a Tizenkettedik Bolygó szabályos időközönként történő feltűnésére, hanem leírták pályáját is.

A legkülönbözőbb bibliai könyvekben, így Ésaiás, Ámosz és Jób könyvében olvashatunk a különféle csillagképek s az Égi Úr pályájának egymáshoz viszonyított helyzetéről: „Kiterjeszti az eget egymagában s lépdel a Mélység magaslatain; elérkezik a Göncölszekérhez, az Orionhoz, a Fiastyúkhoz s a déli csillagokhoz". Vagy más helyütt: „Mosolyát emeli a Bikára s a Kosra; a Bikától a Nyilas felé halad". Habakkuk próféta pedig így beszélt: „Dél felől jő az Úr... beborítja az eget a fensége és dicséretével megtelik a föld... A Vénusz lészen mint napvilág, sugarak az ő oldalán".

A számtalan mezopotámiai ékírásos szöveg közül, mely erről ír, egy különösen világosan fogalmaz:

Marduk isten bolygója:
midőn megjelenik: Merkúr.
Az égi ív fölé harminc foknyira emelkedik: Jupiter.
Midőn az égi csata helyén áll: Nibiru.

A 114. ábrán látható vázlatból világosan kivehető, hogy a tudósok feltételezéseivel ellentétben, a fenti szöveg nem illeti más-más névvel a Tizenkettedik Bolygót. Épp ellenkezőleg: a bolygó mozgását írják le és azt a három pontot, ahol feltűnése biztosan megfigyelhető a Földről, illetve megrajzolható a pályája.

Az első alkalom, amikor a Tizenkettedik Bolygó közeledését a Föld felé megfigyelhették, az a pillanat, amikor egy vonalba ér a Merkúrral (A) - ez számításaink szerint a Nap-Föld-perigéum (földközel) képzeletbeli égi tengelyéhez 30 foknyira található. Miközben közeledett a Föld felé, a bolygó látszólag „magasabbra emelkedett" a Föld egén (újabb 30 fokkal, hogy egészen pontosak legyünk), majd a B. pontnál keresztezte a Jupiter pályáját. Végül elérkezett az égi csata színhelyére, a perigéumhoz,

ahol a bolygó Nibiru (C) volt, majd megkezdte hosszantartó visszatérését a távoli világűrbe.

*

Az Úr Napjának állandó várása az ókori mezopotámiai és zsidó szövegekben (ami az Újszövetségben is kifejezésre jut; ez az Égi Királyság [17] eljövetelének várása) ezek szerint a földlakók valós tapasztalatán alapult: a Királyság Bolygójának rendszeres időközönként történő visszatérésének megfigyelésén.

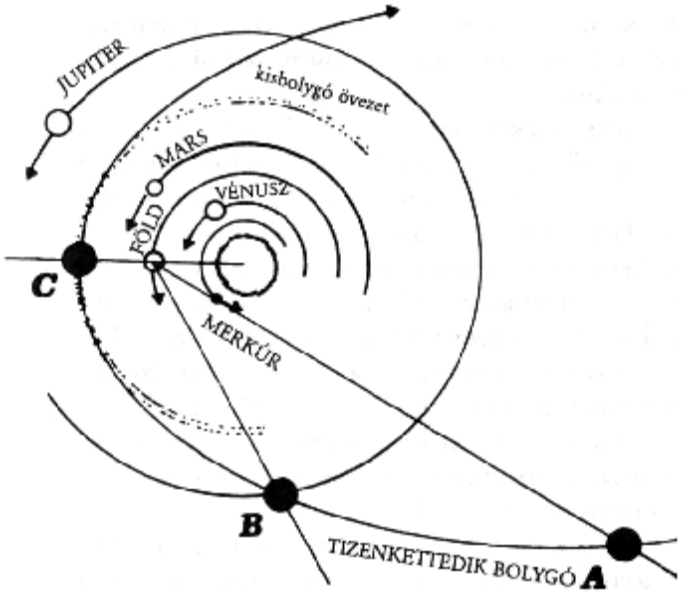

114. ábra

A Tizenkettedik Bolygó feltűnése

A bolygó rendszeres feltűnése, majd eltűnése alátámasztja azt a feltevést, hogy állandó napkörüli pályán kering; e tekintetben az üstökösökhöz hasonlatos. Néhány jól ismert üstökös - mint pl. a Halley-üstökös, amely hetvenöt évenként bukkan fel olyan hosszú időre eltűnik, hogy a csillagászok már-már maguk is kételkednek abban, hogy valóban egy és ugyanazt az üstököst látják-e. Vannak olyan üstökösök is, melyek ember-emlékezet óta csak egyszer bukkantak fel, s ezért úgy vélik, hogy többezer éves keringési pályán mozognak. A Kohoutek-üstökös, amelyet 1973 márciusában fedeztek fel, egy évvel később, 1974 januárjában mintegy 75 millió mérföldnyire közelítette meg a Földet, majd eltűnt a Nap mögött. A csillagászok számításai szerint legközelebb egy 7500 és 75 000 év közötti időintervallumban bukkan fel újra.

A Tizenkettedik Bolygó rendszeres időközökben történő fel-, majd eltűnésének pontos ismerete arra utal, hogy keringési ideje rövidebb, mint a Kohoutek-üstökösé. Ha ez valóban így van, hogyan lehetséges, hogy csillagászaink még nem „fedezték fel" ezt a bolygót? Nos, az a helyzet, hogy még ha a pályája feleakkora is, mint a Kohoutek feltételezett pályája, a Tizenkettedik Bolygó hatszor távolabb lenne, mint a Plutó, s ez már akkora távolság, hogy a Földről alig-alig észlelnénk jelenlétét, hiszen szinte alig verné vissza a Nap sugárzását. Ami azt illeti, a Szaturnuszon túl keringő bolygókat is

matematikai számítások útján fedezték fel, mivel olyan szabálytalanságok mutatkoztak a pályájukban, ami csakis más égitestek hatásának volt tulajdonítható.

Valószínűleg így fogják a csillagászok „felfedezni" a Tizenkettedik Bolygót is. Már korábban felvetődött egy újabb bolygó, az „X bolygó" létének lehetősége, amit csak bizonyos üstökösökre gyakorolt hatásából feltételeznek. 1972-ben, a Kaliforniai Egyetem Lawrence Livermore laboratóriumában dolgozó Joseph L Brady rámutatott arra, hogy a Halley- üstökös pályájának szabálytalanságait elméletileg egy napkörüli pályán mozgó 1800 éves, Jupiter-nagyságú bolygó is okozhatja. Hatmillió mérföldes távolsága okán azonban ezt a bolygót csakis matematikai úton lehet észlelni.

Míg ez a keringési idő egyáltalán nem zárható ki, a mezopotámiai és [18] a sumer szövegek arra utalnak, hogy a Tizenkettedik Bolygó keringési ideje 3600 év. A 3600-os szám piktogramja a sumer nyelvben egy nagy kör. A bolygó jelzője, sir ("a legfőbb uralkodó"), egyúttal még „tökéletes kör" és „teljes ciklus" jelentéssel is bírt, s egyben a 3600-as szám piktogramja is. E három fogalom, vagyis a bolygó, a keringési pálya, illetve a 3600-as szám azonossága aligha véletlen egybeesés.

Bérószosz, a babilóni tudós csillagász-pap tíz uralkodót sorol fel, akik a Vízözön előtt uralkodtak a Földön. Alexander Polihisztor összefoglalóan így ír erről: „A második könyv tartalmazta a káldeusok tíz királyának történetét, s uralkodásuk idejét, amely összesen 120 *sár*-nyi időt tett ki, vagyis 432 000 évet, melynek végén jött a Vízözön".

Arisztotelész egyik tanítványa, Abüdénosz, szintén Bérószoszra hivatkozik, amikor a tíz Vízözön-előtti uralkodókról ír, kiknek együttes uralma 120 *sár*-nyi időt tett ki. A szövegből az is egyértelműen kiderül, hogy ezek az királyok Mezopotámiában uralkodtak:

Úgy tartják, hogy a föld első királya Alorosz volt.... Tíz *sár*-ig uralkodott.

Egy sár háromezer-hatszáz évet ölel fel...

Utána következett Alaprosz, ki három *sár*-ig uralkodott; őt követte Amillarosz, panti-Biblon városából, aki tizenhárom sár-ig uralkodott...

Utána következett Ammenon, ki tizenkét *sár*-ig uralkodott; ő is panti-Biblon város szülötte volt. Utána következett Megalurosz, ugyane városból, ki tizennyolc *sár*-ig uralkodott.

Utána következett Dáosz, a Pásztor, ki tíz *sár*-ig kormányozott...

Utánuk következtek más uralkodók, közülük az utolsó Sziszitrosz; összesen tíz uralkodó, kiknek uralkodása összesen százhúsz *sár*-t tett ki.

Athéni Apollodórosz megismétli Bérószosz állításait: tíz uralkodó összesen 120 *sár*-ig (432 ezer évig) uralkodott és mindegyikük uralmát sár-ban adták meg, vagyis 3600 éves egységekben.

A sumerológia kibontakozásával párhuzamosan előkerültek azok az "ősi szövegek", melyekre Bérószosz is hivatkozott: a sumer királylisták, melyek felsorolják a tíz Vízözön-előtti uralkodó nevét, akik attól kezdve uralkodtak, hogy „a királyság alászállt az égből" mígnem a „vízözön áradt el fölöttük". [19]

Az egyik sumer királylista, az ún. W-B/144-es tábla szerint a királyság öt lakott helyre, azaz városba szállt alá. Az első városban, Eriduban, két uralkodót említ. A szövegben a két király neve előtt az „A" prefixum olvasható, melynek jelentése: „nemző":

Midőn a királyság alászállt az égből,
Eridu városban volt elsőként a királyság.
Eriduban A.LU.LIM a király, 28 000 éven át uralkodott;
A.LAL.GAR a király, 36 000 éven át uralkodott;
Két király, 64 800 éven át uralkodott.

A királyság ezután más városokba tevődött át, ahol az uralkodókat *en*-nek, „úrnak" nevezték, illetve egy esetben *dingir*-nek, amely az istenek címe.

Eridut elhagyom;
királysága Bad-Tibira városba került.
Bad-Tibira városban EN.MEN.LU.AN.NA, a király, 43 200 éven át uralkodott;
EN.MEN.GAL.AN.NA a király, 28 800 éven át uralkodott;
az isten DU.MU.ZI, a pásztor, 36 000 éven át uralkodott;
három király 108 000 éven át uralkodott.

A szöveg ezután felsorolja a többi várost, Larakot és Szippart, és isteni uralkodóikat, és végül Suruppakot, ahol az uralkodó isten-szülőkkel büszkélkedhetett. Feltűnő, hogy az összes megadott uralkodási idő kivétel nélkül a 3600 valamelyik többszöröse:

Alulim	8 x 3600 = 28 800
Alalgar	10 x 3600 = 36 000
Enmenluanna	12 x 3600 = 43 200
Enmengalanna	8 x 3600 = 28 800
Dumuzi	10 x 3600 = 36 000
Enszipazianna	8 x 3600 = 28 800
Enmenduranna	6 x 3600 = 21 600
Ubartutu	5 x 3600 = 18 000 [20]

Egy másik sumer szöveg (W-B/62) Larsza városát és két uralkodóját is hozzáadja ehhez a királylistához és ezek uralkodási ideje szintén a 3600 éves *sár* valamely többszöröse. E két szöveg más ékírásos szövegekkel való egybevetéséből kitűnik, hogy Sumerben valóban tíz király uralkodott a Vízözön előtt s hogy Bérószosz adatainak megfelelően uralkodásuk együttesen 120 *sár*-t tett ki.

Szinte magától adódik az a következtetés, hogy az uralkodás *sár*-ja talán összefügg a „Sár" bolygó, a „Királyság Bolygójának" keringési periódusának *sár*-jával (szintén 3600 év), s hogy Alulim királysága megfelel a Tizenkettedik Bolygó nyolc periódusának, és így tovább.

Ha ezek az Vízözön-előtti uralkodók nem mások, mint a Tizenkettedik Bolygóról érkezett nefilimek, akkor aligha meglepő, hogy földi „uralkodásuk" időtartamát a Tizenkettedik Bolygó keringési idejéhez kapcsolták. Egy efféle „királyság" időtartama nyilvánvalóan a leszállás és a felszállás között eltelt idő, s egy-egy régi parancsnok szolgálati ideje akkor járt le, amikor új parancsnok érkezett a Tizenkettedik Bolygóról. Mivel a leszállás és a felszállás nyilvánvalóan összefüggött azzal, hogy a Tizenkettedik Bolygó mikor ért a Föld közelébe, a szolgálati időket minden bizonnyal ezekben a keringési időkben, vagyis *sár*-ban mérhették.

Felmerül a kérdés, hogy bármelyik nefilim, miután leszállt a Földre, valóban megtartotta-e a parancsnoki hatalmat az állítólagos 28 000 vagy akár 36 000 éven át; éppen ezért nem véletlen, hogy a történészek „legendásnak" nevezik uralkodásukat.

De mit jelent az, hogy év? A mi „évünk" nem más, mint az az idő, amely alatt a Föld befejezi teljes Nap körüli pályáját. Mivel a földi élet akkor alakult ki, amikor a Föld már napkörüli pályán keringett, a földi lét idejének ez lett az alapegysége (még akkor is, ha

kisebb keringési idők, mint pl. a Holdé, vagy a nappal-éjjel ciklus is hatott a földi életformákra).

Aligha kétséges, hogy a más bolygókon kialakult életformák a saját bolygójuk keringési ciklusaihoz idomulnak. Ha a Tizenkettedik Bolygó napkörüli pályája ugyanannyi időnek felel meg, mint 100 földi ciklus, akkor a nefilimek egy éve száz földi évnek felelne meg. Ha az ő keringési ciklusuk ezerszer hosszabb a Földénél, akkor ezer földi év felelne meg egy nefilim évnek. [21]

És mi van akkor, ha mint feltételezzük, 3600 földi évnek megfelelő ideig tartott a Tizenkettedik Bolygó napkörüli pályája? Akkor 3600 földi év felelne meg egy évnek az ő naptáruk szerint, s ennek megfelelően, életükben is. S akkor a sumerek és Bérószosz által lejegyzett uralkodásuk időtartama sem nem „legendás", sem nem „elképzelhetetlen", hiszen csupán nyolc-tíz nefilim évig tartott.

Korábban már utaltunk arra, hogy az emberi civilizáció kialakulása, a nefilimek közreműködésének köszönhetően, három fázisra osztható, melyek egyenként 3600 évig tartottak: a mezolitikum (i.e. 11 000 körül), a kerámia használatának kezdete (i. e. 7400 körül) és a sumer civilizáció hirtelen megjelenése (i. e. 3800 körül). Ezért nagyon is valószínűnek tűnik, hogy a nefilimek időről-időre áttekintették az emberiség fejlődését, hiszen mindannyiszor találkozhattak egymással, valahányszor a Tizenkettedik Bolygó földközelbe került.

Számos történész (így például Heinrich Zimmern, *The Babylonian and Hebrew Genesis* [A babilóni és a bibliai Teremtés-történet]) rámutatott arra, hogy az Ószövetségben szintén fellelhetőek a Vízözön-előtti törzsfőkre vagy ősatyákra vonatkozó utalások, és hogy Ádámtól Noéig (vagyis a Vízözönig) tíz uralkodó uralkodott. A Teremtés Könyvének 6. fejezetében az isteni csalódottságról és kiábrándultságról olvashatunk: „És megbánta az Örökkévaló, hogy alkotta az embert a földön... és mondta az Örökkévaló: Eltörlöm az embert, akit teremtettem".

> És mondta az Örökkévaló:
> Ne maradjon szellemem az emberben örökké;
> mivel ő is csak hús,
> és voltak napjai százhúsz év.

A tudósok mind ez ideig úgy értelmezték ezt a sort: „és legyenek napjai százhúsz év", mintha Isten százhúsz évben szabta volna meg az ember életkorát. De ennek így semmi értelme. Ha a szöveg egyébként arról szól, hogy az Örökkévaló el akarja pusztítani az emberiséget, akkor miért tenné ily hosszú életűvé? Ezután pedig arról olvashatunk, hogy miután visszahúzódtak a Vízözön vizei, Noé jócskán túllépte a feltételezett 120 éves életkor-határt (950 év), ugyanúgy mint leszármazottai Sém (600 év), Arpakhsád (438 év), Sélakh (433 év) és így tovább. [22]

A legtöbb tudós figyelmen kívül hagyta, hogy a héber szövegben nem jövő idő *("legyenek* napjai") hanem múlt idő *("voltak* napjai százhúsz év") áll. Önként adódik a kérdés: voltaképp *kinek* az élettartamáról van itt szó?

A mi feltevésünk szerint a 120 éves periódus az Istenségre vonatkozik.

A sumer és babilóni eposzok közös vonása, hogy a fontos eseményeket a megfelelő időperspektívába állítják. A Teremtés-eposz, az *Enúma elis*, az „amikor fönn" szavakkal kezdődik; Enlil isten és Ninlil istennő találkozásának története akkor játszódik, „*amikor* az embert még nem teremtették meg", és így tovább.

A bibliai Teremtés Könyvének 6. fejezete ugyanezt a célt szolgálta: hogy a Vízözönt az esemény fontosságának megfelelő perspektívába helyezze. A 6. fejezet legelső szava: *amikor*.

> Amikor a földlakók
> sokasodni kezdtek
> a föld színén
> és leányaik születtek.

Ekkor történt, folytatódik az elbeszélés, hogy

> Az istenek fiai
> meglátták a földlakók leányait,
> hogy illenek hozzájuk,
> és vettek maguknak feleséget
> mindazok közül, akiket választottak.

Ez volt az az idő, amikor

> A nefilimek voltak a földön
> azokban a napokban és azután is,
> amidőn az istenek fiai jártak a földlakók lányaihoz,
> és ezek szültek nekik.
> Ők ama hősök, akik Olámból jöttek,
> a *sém* népe. [23]

Akkor történt tehát mindez, azokban a napokban, még mielőtt az emberiséget el akarták törölni a föld felszínéről.

Mikor is pontosan?

A harmadik mondat adja meg a választ: amikor az ő, az Istenség napjainak száma százhúsz év volt. Nem százhúsz emberi vagy földi „év", hanem a „hősök", a nefilimek időszámításának megfelelő idő. Az ő évük pedig a *sár* volt, vagyis 3600 földi év.

Ez a magyarázat nem csupán arra alkalmas, hogy megvilágítsa a Teremtés Könyvében olvasható különös mondatok értelmét, hanem arra is, hogy kiderüljön: tökéletesen egybecseng a sumer adatokkal, miszerint 120 *sár*, vagyis 432 ezer földi év telt el a nefilimek első leszállása és a Vízözön között.

*

Mielőtt megvizsgálnánk a nefilimek földi utazásait és megtelepedését taglaló ókori forrásokat, két alapvető kérdést kell megválaszolnunk. Elképzelhető-e, hogy tőlünk nem sokban különböző lények kialakuljanak egy másik bolygón? És valóban képesek voltak, mintegy félmillió évvel ezelőtt, a bolygóközi utazásra?

Az első kérdés egy alapproblémát érint: kialakult-e a Földön kívül a földihez hasonló élet? A tudósok már régóta tudják, hogy számtalan, a miénkhez hasonló galaxis létezik, melyben a mi Napunkhoz hasonló csillagok vannak, és végtelen nagy számú bolygó, melyen a hőmérséklet, a légkör, és a legkülönfélébb vegyületek szinte valamennyi lehetséges kombinációja előfordul, milliárdnyi lehetőséget kínálva egy-egy életforma kialakulására.

Ma már azt is tudjuk, hogy saját interplanetáris terünk nem üres. Példának okáért, az űrben vízmolekulák vannak, melyek azoknak a jégkristály-felhőknek a maradványai, melyek körülvették a csillagokat fejlődésük korai stádiumában. Ez a felfedezés teszi hihetővé a Nap vizeiről szóló, újra és újra ismétlődő mezopotámiai beszámolókat, melyek „egybemosódtak" Tiámat vizeivel.

Az élő anyag alapmolekuláit is megtalálták az interplanetáris térben, és ezáltal megbukott az az elmélet, hogy az élet csakis bizonyos légköri viszonyok vagy bizonyos hőmérsékleti határokon belül tud kialakulni. [24]

El kellett vetni azt az elképzelést is, amely szerint csakis és kizárólag a Nap sugárzása lenne az élő organizmusok egyetlen energia- és hőforrása. A *Pioneer 10* űrszonda egyik szenzációs felfedezése az volt, hogy a Jupiter, annak dacára, hogy jóval távolabb kering a Naptól mint a Föld, nagyon meleg, s ez arra utal, hogy saját energia- és hőforrásokkal rendelkezik.

Egy olyan bolygó, amelynek belsejében radioaktív elemek találhatóak, nem csupán rendelkezik saját hőtermeléssel, hanem jelentős vulkanikus tevékenységet is kifejt. Ez a vulkanikus tevékenység egyben légkört is biztosít a bolygónak. Ha a bolygó oly nagyméretű, hogy jelentős nehézségi erőt fejtsen ki, korlátlan ideig megtartja légkörét. A légkör pedig üvegházhatást vált ki: megóvja a bolygót az űr jeges fagyától és megakadályozza, hogy a bolygó veszítsen hőmérsékletéből. Az ókori szövegek szerint a Tizenkettedik Bolygót „fénykorona övezi", s ez a megállapítás aligha a költői fantázia terméke. A Tizenkettedik Bolygót mindig fényesen ragyogó bolygónak írják le („az istenek legfényesebbike ő") és a ránk maradt ábrázolások tanúsága szerint sugarakat bocsátott ki. A Tizenkettedik Bolygó saját hőt termel és meg is tartja ezt a hőenergiát saját légköri burka által (115. ábra).

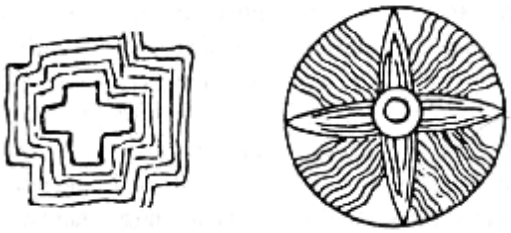

115. ábra

A tudósok arra a meglepő következtetésre jutottak, hogy az élet nemcsak elméletileg alakulhatott ki a külső bolygókon (Jupiter, Szaturnusz, Uránusz, Neptunusz), hanem *valóban* ki is alakult. E bolygók alkotórészei a naprendszer könnyebb elemei közül kerültek ki, s összetételük inkább rokon a világmindenség általános összetételével: légkörükben bőséggel találunk hidrogént, héliumot, metánt és ammóniumot, valamint [25] neont és vizet, vagyis mindazokat az elemeket, melyek a szerves molekulák létrejöttéhez elengedhetetlenül szükségesek.

A víz nélkülözhetetlen eleme az általunk ismert életformáknak. A mezopotámiai ékírásos szövegek semmi kétséget nem hagynak afelől, hogy a Tizenkettedik Bolygó „vizes" bolygó volt. A Teremtés-eposzban a bolygó ötven nevének felsorolásában egy olyanra bukkanunk, amely „vízben bővelkedő" jellegét dicséri. Az A.SZAR („vizek királya") jelző alapján, „aki megteremtette a vizek szintjét", a lejegyzett nevek hol

A.SZAR.U-nak („a vizek magas, ragyogó király"), hol A.SZAR.U.LU.DU-nak („a vizek fenséges, ragyogó királya, kinek mélyén bőség rejtezik") nevezik, és így tovább.

A sumerek számára egy percig nem volt kétséges, hogy a Tizenkettedik Bolygó élettel teli bolygó volt, hiszen egyik neve nem más, mint NAM.TIL.LA.KU: „az életet fenntartó isten". Ő volt a „földművelés elterjesztője", „a gabona, a fűszer- és a gyógynövények teremtője, a növényzet éltetője, ki megnyitotta a kutakat és bőséggel juttatott vizet", „az Ég s a Föld öntözője".

A tudósok arra a következtetésre jutottak, hogy az élet nem a nehéz vegyületekből álló, Föld-jellegű bolygókon alakult ki, hanem valahol a naprendszer peremén. A naprendszer pereméről jött el hozzánk a Tizenkettedik Bolygó, e vörösen izzó égitest, mely saját hőt termelt és sugárzott, és saját légköréből biztosította az élethez szükséges alkotóelemeket.

Továbbra is rejtély azonban, hogy miképpen jelent meg az élet a Földön. A Föld mintegy négy és fél milliárd évvel ezelőtt alakult ki, és a tudósok úgy vélik, hogy az egyszerűbb életformák néhány száz millió évvel később már megjelentek. Ez azonban egyszerűen túl gyors ütemű fejlődésnek tűnik. Bizonyos jelek arra utalnak, hogy a mintegy három milliárd évvel ezelőtt megjelenő legkorábbi és legegyszerűbb életformák biológiai, s nem más eredetű molekulákból alakultak ki. Más szóval ez azt jelenti, hogy az az élet, amely nem sokkal az Föld születése után megjelent, nem az élettelen gázok és vegyületek kombinációjának eredménye, hanem valamiféle más életformának a leszármazottja.

Ez a megállapítás azt a meghökkentő következtetést vonja maga után, hogy azok az életformák, melyek valóban nem egykönnyen alakulhattak volna ki a Földön, valójában nem is itt fejlődtek ki. A Nobel-díjas Francis Crick és Dr. Leslie Orgel az *Icarus* 1973. szeptemberi számában [26] kifejtett elmélete szerint „a földi élet egy távoli bolygóról származó, mikroszkopikus organizmusokból ered".

Vizsgálódásaikkal a földi élet eredetére vonatkozó, jelenleg elfogadott elméletekkel kapcsolatos megoldatlan kérdéseket kutatták. A földi élettormák vajon miért csupán *egyetlenegy* genetikai kóddal rendelkeznek? Ha az élet valóban egy afféle „ős-levesben" alakult volna ki, ahogy ezt számos biológus vallja, különféle genetikai kódokkal rendelkező organizmusoknak kellet volna kialakulniuk. S még egy rejtély: miképpen lehetséges, hogy a molibdén oly fontos szerepet játszik az élethez nélkülözhetetlen enzim-reakciókban, amikor tudjuk, hogy rendkívül ritka elem? S miért van az, hogy a Földön bőséggel előforduló elemek, mint a króm vagy a nikkel, jóval alárendeltebb szerepet kaptak a biokémiai reakciókban?

Crick és Orgel bizarr elmélete nem kevesebbet állított, mint hogy a földi életet egy másik bolygóról származó organizmus alakította ki és hogy ez a „beoltás" *tudatos* volt; vagyis más bolygóról származó értelmes lények saját bolygójukról elhozták az „élet csíráját" a Földre, kifejezetten azzal a céllal, hogy elindítsák az élet láncolatát a Földön.

E két nagyszerű tudós nagyon is közel járt az igazsághoz, noha nem ismerhették az ebben a könyvben közzétett adatokat. Valójában nem előre eltervezett „beoltás" történt, hanem az, hogy egy életet hordozó bolygó, a Tizenkettedik Bolygó és holdjai összeütköztek Tiámattal, kettéhasították, és egyik feléből lett a Föld.

A Tizenkettedik Bolygó életet hordozó talaja és levegője „beoltotta" a Földet, s ekképpen tűntek fel azok életformák, melyek korai megjelenésére nincs más magyarázat.

Ha a Tizenkettedik Bolygón az élet csupán kicsivel, a négy és fél milliárd évnyi földi fejlődési idő egy százalékával korábban alakul ki, mint a Földön, ez akkor is azt jelenti,

hogy 45 millió évvel korábban jelent meg. Még e csekélynek mondható eltérés ellenére is az emberhez hasonlóan fejlett lények éltek már akkor a Tizenkettedik Bolygón, amikor a Földön még épp hogy csak megjelentek az első kisemlősök.

S mivel a Tizenkettedik Bolygón az élet ennyivel korábban alakult ki, lakói már félmillió évvel ezelőtt képesek voltak az űrutazásra. [27]

KILENCEDIK FEJEZET

Leszállás a Földre

Az ember már leszállt a Holdra, és az ember nélküli űrszondák már ellátogattak a hozzánk legközelebb eső bolygókra. A viszonylag közeli szomszédainkon túl kezdődő interplanetáris tér és a végtelen világűr azonban már számunkra elérhetetlen távolságban fekszik. A nefilimek saját bolygója, hatalmas keringési pályája következtében, amolyan „utazó csillagvizsgáló" volt, amely lehetővé tette számukra, hogy közelről megfigyeljék a naprendszert s annak bolygóit.

Éppen ezért aligha meglepő, hogy miután leszálltak a Földre, az általuk átadott tudásanyag nagyobb részét a csillagászati és égi matematika tette ki. A nefilimek, a Földre leszállt „égi istenek" arra biztatták az embert, hogy tekintsen fel az egekbe - éppúgy, ahogy az Örökkévaló is erre szólította fel Ábrahámot.

Azon sem kell meglepődnünk, hogy még a legkorábbi és legkezdetlegesebb szobrocskákon és rajzokon is fel-felbukkannak a csillagképek és bolygók égi szimbólumai, s azon sem, hogy amikor valamely istenhez fordultak segítségért vagy tanácsért, égi szimbólumát használták afféle gyorsírásként. Az égi („isteni") szimbólumok felidézése által az ember már nem volt egyedül: e szimbólumok váltak az embert a nefilimekkel, a Földet az éggel s az emberiséget a világegyetemmel összekapcsoló kötelékké.

Néhány szimbólum egyúttal olyan információt is hordoz, amely csakis az űrutazással hozható összefüggésbe.

Az ókori források között gyakran találkozunk olyan szövegekkel és listákkal, amelyek az égitestekkel foglalkoznak, illetve azoknak a különböző istenekhez fűződő kapcsolatával. Mivel az ókori népek gyakran több jelzővel is illettek egy-egy égitestet, illetve egy-egy istent, azonosításuk gyakran nehézségekbe ütközik. Az ókori népek pantheonjának változásai gyakran okoztak zavart még az általánosan elfogadott azonosítások [29] esetében is, mint például Vénusz/Istár, hiszen Vénuszt a korai időkben Ninhurszaggal azonosították.

Némileg könnyebb a helyzet, amióta néhány történész, mint például E. D. Van Buren *(Symbols of the Gods in Mesopotamian Art* [Az istenek szimbólumai a mezopotámiai művészetben]) összeállította és csoportosította az istenekkel és az égitestekkel kapcsolatba hozható mintegy nyolcvan szimbólumot, melyek pecséthengereken, szobrokon, sztéléken, domborműveken és falfreskókon, valamint az ún. határköveken (akkádul: *kudurru)* fordulnak elő. E szimbólumok csoportosításából kiderül, hogy míg némelyikük jól ismert csillagképek jelképei (például a Vizikígyó), a legtöbb vagy az állatöv *tizenkét* csillagképét, vagy az ég és a föld *tizenkét* istenét, vagy a naprendszer *tizenkét* tagját jelenítette meg. Melisipak, Szúza uralkodójának *kudurru*-ján jól látható az állatöv tizenkét csillagképének és a tizenkét asztrális istenségnek a szimbóluma.

Assur-ah-iddina (a bibliai Esárhaddon) asszír király sztéléje azt a pillanatot örökíti meg, amikor az uralkodó megemeli az Élet Kelyhét a tizenkét legfőbb égi és földi isten előtt. Négy isten áll büszkén négy állat hátán: ezek közül biztosan azonosítható Istár, aki oroszlánon áll, és Adad, kezében a villámköteggel. Négy másik isten is azonosítható attribútumaik alapján: így például a hadisten, Ninurta, oroszlánfejű buzogánya alapján.

Négy istent pedig égitestként ábrázoltak: a Nap (Samas), a Szárnyas Korong (a Tizenkettedik Bolygó, Anu hajléka), a Holdsarló és egy hét pontból álló szimbólum (116. ábra). [30]

116. ábra

Annak ellenére, hogy a későbbiekben Szín istent azonosították a Holddal, melyet a holdsarló jelképezett, számos jel arra utal, hogy a „hajdankorban" a holdsarló egy idősebb, szakállas istenség szimbóluma volt, aki nem más, mint Sumer egyik „hajdankori" istene. Mivel ezt az istent igen gyakran bővizű forrásokkal együtt ábrázolják, kiléte aligha kétséges: nem más, mint Éa. A holdsarlót gyakran kapcsolták össze a mérés és a számítás tudományával, aminek égi mestere Éa volt. Ezért cseppet sem meglepő, hogy Éa, a tengerek és óceánok urának égi megfelelője a Hold, hiszen az árapály jelensége ehhez az égitesthez kapcsolódik.

Mi lehet a hét pontból álló szimbólum jelentése?

Nem más, mint Enlil jelképe. Anu Kapuját (vagyis a Szárnyas Korongot), melynek egyik oldalán Éa, másik oldalán Enlil áll (ld. 87. ábra), a holdsarlóval és hét ponttal ábrázolták. A Sir Henry Rawlinson *(The Cuneiform Inscriptions of Western Asia* [Nyugat-Ázsia ékírásos feliratai]) által gondosan lemásolt égi szimbólumok közül a legszembetűnőbb egy három jelből álló jelcsoport: Anu, oldalán a két fiával, és ezekből világosan látszik, hogy Enlil szimbóluma vagy a hét pont vagy egy hétágú csillag. Enlil égi ábrázolásának legfontosabb eleme a *hetes* szám (a leány, Ninhurszag is néha megjelent: őt a köldökzsinór elvágására használt olló jelképezte) (117. ábra).

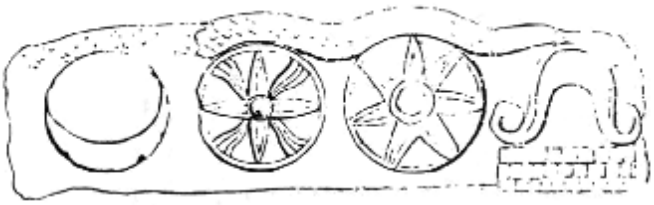

117. ábra

A történészeknek mind a mai napig fejtörést okoz Gudea, Lagas uralkodójának egyik kijelentése, miszerint „az égi 7 azonos 5O-nel". Pedig a megoldás roppant egyszerű: Gudea csupán azt állította, hogy az az égitest, amelyik a „hét", azonos azzal az istennel, aki az „ötven". Enlil, kinek számértéke 50, a hetedik bolygó az égen. [31]

Melyik bolygó volt Enlil bolygója? Ha felidézzük azokat a szövegeket, melyek azokról a korai időkről beszélnek, amikor az istenek először látogattak a Földre, amikor Anu a

Tizenkettedik Bolygón maradt, és két fia, akik leszálltak a Földre, sorsot húztak: Éának jutott a „Mélység fölötti uralom", míg Enlil „a Földet birtokolta", teljesen világossá válik a megoldás:

Enlil bolygója nem más, mint a Föld. A Föld, amely a nefilimek számára, a hetedik bolygó.

*

1971 februárjában az Egyesült Államok egy űrszondát bocsátott útjára. Huszonegy hónapig utazott, elhaladva a Mars és a kisbolygó-övezet mellett, hogy egy pontosan kiszámított időpontban találkozzon a Jupiterrel. Ekkor, a NASA kutatóinak számításai szerint, a Jupiter nehézségi ereje „elkapja" az űrhajót és továbbrepíti a külső világűrbe.

Arra számítva, hogy a *Pioneer 10* egy napon talán egy másik „naprendszer" vonzásába kerül és egy ismeretlen bolygón becsapódik, az űrhajón elhelyeztek egy alumínium lapocskát, amely a következő „üzenetet" tartalmazta (118. ábra). [32]

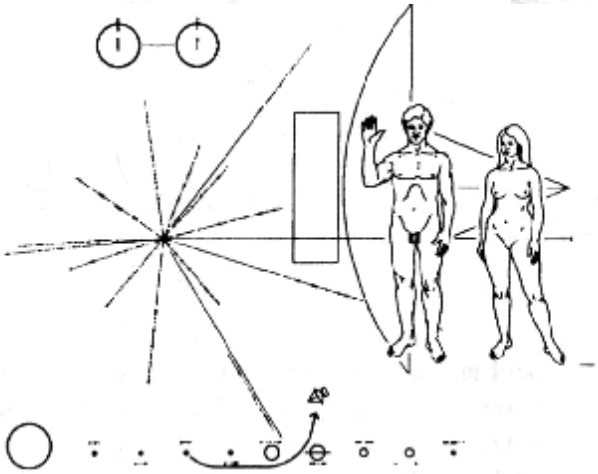

118. ábra

Az üzenet piktografikusus nyelven íródott, olyan jelek és jelképek fel- használásával, amelyek nem sokban különböznek a legkorábbi sumer piktografikus írástól. Az üzenet azt kívánja tudtára adni annak, aki meg- találja az alumínium lapocskát, hogy az emberiség férfiakból és nőkből áll, kiknek termete és az űrhajó mérete, illetve formája összefüggésben áll egymással. Bemutatja világunk két legfontosabb kémiai elemét, és bizonyos, rádiósugárzást kibocsátó intersztelláris objektumokhoz viszonyított helyzetünket. Bemutatja naprendszerünket is, mely a Napból és kilenc bolygóból áll, rámutatva arra is, hogy „ez az űrhajó e nap *harmadik b*olygójáról érkezett".

A földi csillagászat azon az elven alapszik, hogy a Föld a harmadik bolygó, s ez valóban így is van, ha az ember a Naptól, a naprendszer középpontjától kezdi a számolást.

Ám ha valaki a naprendszeren *kívülről* érkezik, az első bolygó, amellyel találkozik, a Plutó, a második a Neptunusz, a harmadik pedig az Uránusz, nem a Föld. A negyedik a Szaturnusz, az ötödik a Jupiter, a hatodik pedig a Mars.

A Föld pedig a *hetedik*.

*

Csakis a nefilimek, akik a Plutó, a Neptunusz, az Uránusz, a Szaturnusz, a Jupiter és a Mars mellett elhaladva érkeztek a Földre tekinthették bolygónkat a „hetediknek". Még ha az ellentmondás kedvéért feltételezzük is, hogy az ókori Mezopotámia lakói rendelkeztek azzal a tudással vagy bölcsességgel, hogy a Föld helyzetét ne a Naptól, hanem a naprendszer peremétől számítsák, ebből az következne, hogy ezek az ókori népek *tudtak* a Plutóról, a Neptunuszról és az Uránuszról. S mivel maguktól aligha jöhettek rá e külső bolygók létére, e tudás forrása csakis a nefilimek lehettek.

Bármelyik feltételezést is fogadjuk el, a következtetés ugyanaz marad: csakis a nefilimek tudhatták, hogy a Szaturnuszon túl is keringenek bolygók, s ezért a Föld a hetedik a bolygók sorában.

Nem a Föld az egyeden bolygó, melynek számértékét szimbolikusan fejezték ki. Számos bizonyítékunk van arra is, hogy a Vénuszt nyolcágú csillagnak ábrázolták, s ezen aligha csodálkozhatunk, hiszen a Vénusz a [33] nyolcadik bolygó, ha kívülről kezdjük a számolást. A nyolcágú csillag egyben Istár jelképe is, kinek bolygója a Vénusz volt (119. ábra).

119. ábra

Számtalan pecséthengeren és más ábrázoláson a Marsot a hatodik bolygónak ábrázolták. Az egyik pecséthengeren láthatjuk a Marssal azonosított istent (aki eredetileg Nergal, majd Nabú volt), aki a trónján ül, felette pedig hatágú „csillag" (120. ábra). A többi szimbólum a Napot, a Holdat és a „Találkozás Bolygóját", a Tizenkettedik Bolygót jeleníti meg, utóbbinak jele a kereszt. [34]

120. ábra

Az asszírok egy adott isten bolygójának égi értékét gyakran az isten trónusa mellett látható csillagok számával jelezték. így például Ninurta trónusa mellett általában négy

csillag látható, s valóban: a Szaturnusz a negyedik bolygó volt a világűrből érkező nefilimek számára.

*

Az ókori Mezopotámia egyik legfontosabb vallási eseménye, a tizenkét napig tartó újévi ünnepség számos, a Tizenkettedik Bolygó pályájára, a naprendszerre és a nefilimek utazására vonatkozó utalást tartalmazott. A „hit megerősítésének" legjobban dokumentált megnyilvánulásai az újévi szertartások, és azt is tudjuk, hogy a babilóniak csakis a sumer civilizáció kezdetéig visszavezethető hagyományokat vettek át elődeiktől. Babilónban az ünnepségnek roppant szigorú és kötött rendje volt: minden egyes mozzanatnak, minden egyes szertartásnak, minden egyes imának megvolt a hagyományos magyarázata és sajátságos oka. A szertartás Niszán hónap első napján kezdődött - akkor ez a hónap volt az év első hónapja -, amely egybeesett a tavaszponttal, a tavaszi napéjegyenlőséggel. Tizenegy napon át Marduk és az égi istenek szigorú rend szerint felvonultak, majd a tizenkettedik napon az összes isten, Marduk kivételével, visszament saját hajlékába, és Marduk egyedül maradt, teljes pompájában. Aligha szorul magyarázatra, hogy Marduk feltűnése a bolygók között, „látogatása" a naprendszer többi bolygójánál és a tizenkettedik nap elkülönítése - amely megerősíti a Tizenkettedik Isten helyzetét: ő az istenek királya -, mely események tükörképe.

Az újévi ünnepség szertartásai a Tizenkettedik Bolygó pályáját elevenítették fel. Az első négy nap, amikor Marduk az első négy bolygó, a Plutó, a Neptunusz, az Uránusz és a Szaturnusz mellett haladt el, a felkészülés, a készülődés napjai. A negyedik nap végén tűnt fel az Iku bolygó (Jupiter). Az égi Marduk már közeledett a leendő csata színhelyéhez s a főpap elkezdte a Teremtés-eposz felolvasását, ami elbeszélte a csata történetét.

Az éjszakát átvirrasztották. Hajnalban, miután befejeződött az égi csata elbeszélése, a szertartásban résztvevők tizenkétszer elismételték fennhangon: "Marduk az Úr!", s ezzel megerősítették, hogy az égi csatát követően a naprendszernek már tizenkét tagja volt. Ezután név szerint is [35] felsorolták a naprendszer tizenkét tagját és az állatöv tizenkét csillagképét.

Az ötödik napon megérkezett Nabú, Marduk fia és utódja, ki hajón jött Borszippából, ahol kultuszának központja volt, ám csak a hatodik napon léphetett Babilón szentélykörzetébe, mivel csak azon a napon vált a babilóni pantheon teljes jogú tagjává, és ezen a napon jelölték ki bolygóját: a Marsot, a hatodik bolygót.

A Teremtés Könyvében azt olvashatjuk, hogy a hatodik napon „befejeztetett az ég és a föld és minden seregük". Az égi eseményekről, a kis- bolygó-övezet és a Föld teremtéséről megemlékező, s az azt felidéző babilóni szertartás szintén az ünnepség hatodik napjára esett.

A hetedik naptól a szertartások középpontjában a Föld állt. S ugyan kevés adat maradt fenn a hetedik nap szertartásairól, H. Frankfort (*Kingship and the Gods* [Királyság és az istenek]) mégis úgy véli, hogy ekkor ismét előadták, mintegy színdarabként, miként szabadították ki az istenek, Nabú vezetésével, Mardukot az „Alanti Világ hegyéből". Számos ékírásos szöveg említi Marduk harcát különféle ellenfelek ellen, akik meg akarták kaparintani a Föld feletti uralmat s ezért joggal feltételezhetjük, hogy a hetedik napon mutatták be Marduk harcát a földi uralomért („a hetedikért"): kezdeti kudarcait és végső győzelmét.

A babilóni újév-ünnepség nyolcadik napján Mardukot fölruházták a legfőbb hatalommal. A kilencedik napon az istenek, a királlyal és a néppel együtt, körmenetben vitték Mardukot a szentélykörzetben lévő házából „Akitu Házába", amely valahol a

városon kívül feküdt. Marduk és az istenek ott maradtak a tizenegyedik napig, majd a tizenkettedik napon az istenek visszatértek otthonaikba s az ünnepség véget ért.

Ennek a babilóni ünnepségnek számos eleme utal a szertartások korai, sumer eredetére; ezek legfontosabbika az „Akitu Háza". Több kutató, köztük S. A. Pallis *(The Babylonian Akitu Festival* [A babilóni Akitu-ünnepség]) rámutatott arra, hogy ez a „ház" már az i. e. III. évezredben feltűnik különféle sumer vallási szertartásokban. E szertartások fontos eleme, hogy az uralkodó isten elhagyja hajlékát vagy templomát és számos állomás érintésével egy, a városon kívül fekvő helyre megy. Az isten egy különleges bárkán, az „isteni bárkán" utazott. Miután sikeresen bevégezte küldetését az A.KI.TI házban, az isten ugyanazon az „isteni bárkán" [36] visszatért a város kikötőjébe, visszament a templomba, a város uralkodója és lakossága pedig örvendeztek és ünnepi lakomán vettek részt.

A sumer A.KI.TI kifejezés - melyből a babilóni *akitu* származik - szó szerint ezt jelenti: „az élet építése a földön". Ez arra utal, hogy a szertartás nem mást jelképezett, mint a nefilimek kockázatos, de végül sikerrel koronázott útját *t* Földre, a hetedik bolygóra.

A Babilónban folytatott ásatások eredményeinek összevetése a rituális szövegekkel lehetővé tette Marduk szentélykörzetének, zikkuratjának és felvonulási útjának rekonstruálását, aminek egy részét a látogatók megtekinthetik a berlini Ókori Keleti Múzeumban.

Az egyik szövegben mind akkádul, mind sumerül szerepel a hét állomás szimbolikus neve, illetve Marduk jelzője egy-egy állomásnál: ez a tény a felvonulás és annak szimbolikájának ősiségére és sumer eredetére utal.

Az első állomás akkádul a „szentség háza", sumerül a „fényes víz háza", és Marduk jelzője: „az egek uralkodója". A második állomásnál az isten jelzője olvashatatlan, az állomás neve: „ahol a mező különválik". A harmadik állomás részben olvashatatlan, neve a „...bolygóval szembeni hely" szavakkal kezdődik és az isten jelzője itt már „a kiöntött tűz ura".

A negyedik állomás neve: „a sorsok szent helye" és Marduk jelzője itt *An* és *Ki* viharos vizeinek ura". Az ötödik állomás kevésbé viharos, neve: „az út", míg Marduk jelzője itt „ahol a pásztor szava előtűnik". A hatodik állomás "az utazó bárkája" nevet viselte, Marduk jelzője pedig „a kijelölt kapu ura".

A hetedik állomás a *Bit Akitu*, "a földi élet építésének háza", Marduk jelzője pedig „a pihenés házának ura".

Feltevésünk szerint e hét állomás nem mást jelképezett, mint a nefilimek űrutazását a Földre: az első „állomás", a „fényes víz háza" a Plutó melletti elhaladást jelképezte; a második („ahol a mező különválik") a Neptunuszt; a harmadik az Uránuszt; a negyedik, az égi viharok helye, pedig a Szaturnuszt. Az ötödik, ahol az „út" világossá válik és a „pásztor szava előtűnik" a Jupiter, míg a hatodik, „az utazó bárkája" a Mars.

A hetedik állomás pedig a Föld, amely az utazás végét jelezte, ahol [37] Marduk végre elérte a „pihenés házát", amely nem más, mint a „földi élet építésének háza".

*

Vajon hogyan vélekedett a nefilimek „Repülési és Űrkutatási Hatósága" a naprendszerről, legalábbis ami a Földre irányuló űrutazást illeti?

A rendszert két részre osztották. Az elsőben keringett a Föld és a Plutó között lévő hét bolygó, a második rész pedig négy égitestből állt, ezek: a Hold, a Vénusz, a Merkúr és a Nap. A csillagászatban és az isteni genealógiában is a két csoport élesen elkülönült egymástól.

A genealógia szerint Szín, a Hold volt a „négyek csoportjának" feje. Samas (a Nap) az ő fia és Istár (a Vénusz) az ő lánya. Adad (a Merkúr) Szín testvére és gyermekeinek nagybátyja, aki unokafivérével, Samassal és unokahúgával, Istárral járt mindenüvé.

A „hetek" is külön csoportot alkottak azokban az ékírásos szövegekben, amelyek az istenek és az emberek viselt dolgait és az égi eseményeket tárgyalják. Ők voltak a „hetek, akik ítéletet mondanak", ők voltak „királyuk, Anu, hét hírnöke", és őáltaluk lett a hetes szent szám. A „hajdankor városainak" száma hét; a városok kapuinak száma hét; a kapuk zárainak száma hét; az áldás hét bő esztendőt jövendölt; az átok hét szűk esztendőt; az isteni nászt hét napig tartó szerelmeskedés kísérte; és így tovább.

Azokon a méltóságteljes ünnepségeken, melyeket Anu és isteni hitvesének ritka földi látogatásain tartottak, a hét bolygót jelképező istenek ünnepi ruhát öltöttek, a másik négy égitest pedig külön csoportot alkotott. A protokoll ősi szabályai szerint „Adad, Szín, Samas és Istár napkeltéig ülnek az udvaron".

Az égben mindkét csoport saját égi övezetében maradt, és a sumerek feltételezése szerint a két csoportot „mennyei gát" választotta el egymástól. A. Jeremiás szerint *(The Old Testament in the Light of the Ancient Near East* [Az Ószövetség az Ókori Kelet tükrében]) egy kiemelkedően fontos asztrális-mitológiai szöveg azt a rendkívüli eseményt írja le, amikor a Hetek „megrohamozták a mennyei gátat". A nagy felfordulásban „pártjukra vonták a hős Samast (a Napot) és a bátor Adadot (a Merkúrt)" - ez talán azt jelenti, hogy a hét bolygó ugyanabban az irányban fejtette ki [38] tömegvonzását. „Istár Anu atya fényességes hajlékába költözött, így remélvén, hogy az égi hon királynője lészen", más szóval a Vénusz elmozdult egy magasabb rangú helyre. A legnagyobb hatással Színre, a Holdra voltak. „A hetek, kik nem félik a törvényt, Világító-Színt orvul eltakarták". A szöveg szerint a Tizenkettedik Bolygó megjelenése mentette meg a sötétbe borult Holdat, ki ezután ismét „fényesen ragyogott az égen".

A Négyek a sumerek által GIR.HE.A-nak („égi vizek, hol összezavarodnak a rakéták"), MU.HE-nek („az űrhajók összezavarodása") vagy UL.HE-nek („a összezavarodás zónája") nevezett övezetben helyezkedtek el. Ezek a rejtélyes kifejezések csak akkor válnak érthetővé, ha elfogadjuk, hogy a nefilimek a naprendszert saját űrutazásaik szempontjai szerint osztályozták. A Comsat (Communications Satellite Corporation - Műholdkommunikációs Társaság) mérnökei már régóta tudják, hogy a Nap és a Hold „becsapják" a műholdakat és „kiiktatják" azokat. A Föld műholdjait is „megzavarhatják" a napkitörések okozta sugárzások, vagy ha változás áll be az infravörös sugarak Holdról való visszaverődésében. A nefilimek is pontosan tudták, hogy az űrhajó az „összezavarodás zónájába" lépett, amint elhaladt a Föld mellett és közeledett a Vénuszhoz, a Merkúrhoz és a Naphoz.

A Hetek, kiket „mennyei gát" választott el a Négyektől, a sumerek által UB-nak nevezett övezetben voltak. Az *ub* hét részből állt, melyet akkádul *giparu*-nak hívtak („éji hajlékok"). Aligha kétséges, hogy ez a mezopotámiai népek „hét égbe" vetett hitének alapja.

Az *ub* hét „gömbhéja" vagy „szférája" között megtaláljuk az akkád *kissatu*-t is („a teljesség"). A kifejezés a sumer SU gyökre vezethető vissza, melynek jelentése: „a legfontosabb rész", „a legfőbb". A hét bolygót néha „a hét fényesen ragyogónak", azaz SU.NU-nak nevezték, annak a hétnek, akik „a legfőbb részen nyugodnak".

Az ékírásos szövegek jóval több figyelmet szentelnek a Heteknek, mint a Négyeknek. A sumer, babilóni és asszír csillaglistákban a legkülönfélébb jelzőkkel illették őket és a helyes sorrendben sorolták fel őket. Mivel a legtöbb történész abból indul ki, hogy az ókori szövegek nem említhetik a Szaturnuszon túli bolygókat, csak nehézségek árán tudják az agyagtáblákon szereplő bolygókat azonosítani.

Az első bolygó, mellyel a nefilimek találkoztak, a Plúró volt. A [39] mezopotámiai listákban a bolygó neve SU.PA („a SU felügyelője"), vagyis az a bolygó, amelyik a naprendszer legfontosabb részének bejáratát őrzi.

Amint az alábbiakban látni fogjuk, a nefilimek csak abban az esetben szállhattak le a Földre, ha űrhajójuk még jóval azelőtt felszállt a Tizenkettedik Bolygóról, hogy az a Föld közelébe ért volna. Éppen ezért, amikor a Plúró pályáját keresztezték, még éppenséggel a saját bolygójukon is tartózkodhattak, s nem kellett feltétlenül űrhajóikban kuporogniuk. Az egyik ránk maradt csillagászati szöveg szerint Enlil a Supa bolygón „határozta meg az Ország sorsát", vagyis az az istenség, aki az űrhajót irányította, ekkor állította rá a megfelelő pályára a Föld, s a sumerek országa felé.

A Supa mellett volt az IRU („hurok"). A Neptunusznál a nefilimek űrhajója minden bizonnyal nagy ívet vagy „hurkot" írt le. Egy másik listán a HUM.BA bolygó szerepel („mocsári növényzet"). Elképzelhető, hogy amikor jobban megismerjük a Neptunuszt, kiderül majd, hogy a vízzel való asszociálásának oka a nefilimek által megfigyelt mocsarak.

Az Uránuszt *kakkab sanamma*-nak hívták („a bolygó, amelyik az iker"), s valóban: méretét és megjelenését tekintve az Uránusz a Neptunusz ikre. Az egyik sumer listában EN.TI.MAS.SZIG-nek nevezik („zöldellő élettől fénylő bolygó"), s elképzelhető, hogy az Uránusz is bővelkedik lápokban és mocsarakban.

Az Uránuszon túl kering a Szaturnusz, az az óriásbolygó, amely mintegy tízszer nagyobb, mint a Föld, s melyet gyűrűi jellegzetesen megkülönböztetnek a többi bolygótól. Hatalmas tömegvonzása nagy veszélyt jelenthetett a nefilimek és űrhajójuk számára. Talán ezért is hívták a negyedik bolygót TAR.GALLU-nak („a hatalmas pusztító"). A bolygót olykor KAK.SZI.DI-nek („az igazságosság fegyvere") vagy SZI.MU.TU-nak („aki az igazságért öl") nevezték. Az Ókori Kelet népeinek hiedelemvilágában e bolygó testesítette meg az igaztalanok büntetőjét. Elképzelhető, hogy e nevek űrbalesetek emlékét őrzik.

Fentebb említettük, hogy az *Akitu* szertartás negyedik napján - amikor az űrhajó az *Ansar* (a Szaturnusz) és a *Kisar* (a Jupiter) között volt - utalnak az *An* és *Ki* között lévő „viharos vizekre".

Egy nagyon korai sumer szöveg, amelyet 1912-ben történő publikálása óta „ősi mágikus szövegnek" tartanak, nagy valószínűséggel egy űrhajó [40] és ötven utasának pusztulását örökíti meg. Eriduba érve Marduk azonnal apjához, Éához siet a lesújtó hírrel:

> Fegyverhez hasonlatosnak teremtetett;
> s előrontott, mint a halál...
> Lesújtott
> az anunnakikra, kik ötvenen voltak...
> A szárnyaló, madárformájú SU.SZAR
> mellét sújtotta.

A szövegből végül is nem derül ki, pontosan mi okozta a SU.SZAR (a repülő, „a legfőbb üldöző") és az ötven űrhajós pusztulását. Annyi mindenesetre világos, hogy valamiféle égi veszélytől csakis a Szaturnusz közelében féltek.

A nefilimek nagy megkönnyebbüléssel pillantották meg a Jupitert, miután elhajóztak a Szaturnusz mellett. Az ötödik bolygót *Barbaru*-nak ("a fényesen ragyogó") vagy SZAG.ME.GAR-nak („a hatalmas, hol felöltik az űrruhát") hívták. De nevezték a Jupitert SZIB.ZI.AN.NA-nak („az ég igaz vezetője"), s ez a név valószínűleg arra utal, hogy ekkor kezdődött a Jupiter és a Mars közötti veszélyes útszakasz, amely a kisbolygó-övezeten át

vezetett. A szóhasználatból az is kitűnik, hogy a nefilimek ekkor öltötték magukra a *me*-t az űrruhát.

A Marsot találóan UTU.KA.GAB.A-nak nevezték („a vizek bejáratánál világító fény"), amely a kisbolygó-övezet sumer és bibliai leírására utal: az égi „karpánt", amely elválasztja a naprendszer „fenti" és „alanti" vizeit. A Marsot más néven *Selibbu*-nak is hívták („a középponthoz közeli").

Egy pecséthenger rajzolata különös jelenetet tár elénk: talán azt a pillanatot ábrázolja, amikor a nefilimek egyik érkező űrhajója felveszi a kapcsolatot a földi „irányítóközponttal" (121. ábra).

Az ábrázolás középpontjában a Tizenkettedik Bolygó szimbólumához, a Szárnyas Koronghoz hasonló tárgyat látunk. Szárnyai nagyban hasonlítanak azokhoz a napenergiát hasznosító napelemekhez, melyekkel az amerikai űrhajókat is felszerelik, hogy a Nap energiáját elektromossággá változtassák.

A gömb formájú űrhajó a Mars, a hatágú csillag, és a Föld, illetve a [41] Hold között helyezkedik el. A Földről egy istenség üdvözli az űrhajóst, aki még a Mars mellett hajózik. Az űrhajóson sisak és mellvért. Űrruhájának alsó része olyan, mint egy „halemberé", talán arra az esetre, ha esetleg kényszerleszállást kell végrehajtania az óceánban. Egyik kezében valamiféle műszert tart, másik kezével viszonozza az üdvözlést.

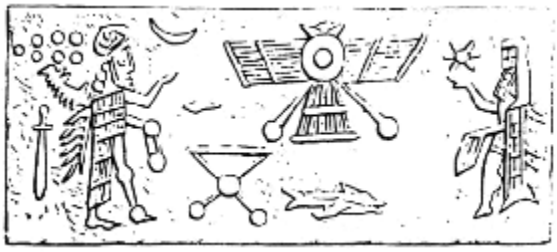

121. ábra

És csak ezután érkeztek meg a hetedik bolygóra, a Földre. A „Hét Égi Istent" felsoroló listában a Föld neve: SU.GI („a SU megfelelő pihenőhelye"), de hívták a naprendszer legfontosabb részén lévő, „a SU végén lévő földnek", vagyis a hosszú űrutazás végső úticéljának is.

Az Ókori Keleten a *gi* hangot gyakran átalakították *ki*-vé („Föld", „szárazföld"), s a *gi* szótag, megőrizve eredeti jelentését, napjainkig fennmaradt: *geo*-gráfia, *geo*-metria és *geo*-lógia.

A legkorábbi piktografikus írásban a SU.GI jelének másik jelentése: *sibu*, "a hetedik". Egy ránk maradt csillagászati szöveg szerint

> *Sar saddi il Enlil ana kakkab SU.GI ikabbi*
> A Hegyek Ura, Enlil isten, azonos a Sugi bolygóval.

A bolygók nevei, melyek Marduk útjának hét állomását tükrözik, egyúttal egy hosszú űrutazásra is utalnak. Az utazás végén a hetedik bolygón, a Földön szálltak le.

*

Talán sohasem fogjuk megtudni, hogy a *Pioneer 10*-en elhelyezett tábla [42] üzenetét vajon megtalálják és megfejtik-e majd egy másik bolygón. Hasonlóképpen azt vélhetnénk, hogy hiábavaló lenne hasonló tárgy után kutakodni itt a Földön: egy olyan

tábla után, amely a földlakók számára tartalmaz információkat a Tizenkettedik Bolygóról.

Bármennyire is meglepő, ez az információ létezik.

A ninivei királyi palota könyvtárának maradványai között egy különös agyagtáblára bukkantak. Számos más agyagtáblához hasonlóan ez is egy korábbi, sumer szöveg másolata. Am a többi táblától eltérően a formája nem négyszögletes, hanem kerek. S annak ellenére, hogy néhány ékírásos jel jól kivehető és olvasható, azok a kutatók, akik megpróbálták elolvasni és megfejteni, ezt a táblát „az egyik legrejtélyesebb mezopotámiai szövegnek" nevezték.

1912-ben L. W. King, a British Museum asszír és mezopotámiai régiségeinek kurátora gondosan lemásolta az agyagkorongot, amely nyolc körcikkre van felosztva. Az épen maradt részeken olyan geometrikus formák bukkannak fel, melyek semmilyen más ókori tárgyon nem fordulnak elő: nyilak, háromszögek, egymást metsző vonalak és egy ellipszis (utóbbiról az a vélemény járta, hogy nem is ismerték az ókorban) (122. ábra).

Erre a szokatlan és rejtélyes agyagkorongra először a Brit Királyi Csillagászati Társasághoz eljuttatott beszámoló hívta fel a figyelmet. 1880. január 9.-én R. H. M. Bosanquet és A. H. Sayce, „The Babylonian Astronomy" [A babilóni csillagtudomány] c. tanulmányukban planiszférának nevezték (egy gömbfelület síkban való ábrázolása). Úgy vélték, hogy „némely ékírásos jel... technikai jellegű mérések leírására utal".

Az agyagkorong körcikkeiben feltűnő égitestek nevei minden kétséget kizáróan azt bizonyítják, hogy csillagászati szöveggel van dolgunk. Bosanquet és Sayce figyelmét különösen megragadta az egyik körcikkben látható hét „pont", amely szerintük talán a holdfázisokat jelképezte; ehhez azonban hozzáfűzték, hogy ennek ellentmondani látszik az a tény, hogy a „pontok" egy olyan szövegrészt kísérnek, amely DIL.GAN-t nevezi a „csillagok csillagának" és megnevez egy másik égitestet is: az APIN-t.

„Aligha kétséges, hogy e rejtélyes ábrának roppant egyszerű magyarázata van" - vonta le a két tudós a végső következtetést. Ám ők maguk [43] sem vállalkoztak többre, mint hogy megadják az ékírásos jelek fonetikai átírását és meghatározzák az agyagkorong funkcióját, vagyis hogy egy égi planiszféra.

Amikor a Brit Királyi Csillagászati Társaság megjelentette e planiszféra rajzát, J. Oppert és P. Jensen pontosította néhány bolygó és égitest nevének olvasatát. Dr. Fritz Hommel *("Die Astronomie der Alten Chaldäer"* [A káldeusok csillagtudománya]) c. 1891-ben közzétett dolgozatában felhívta a figyelmet arra a tényre, hogy a planiszféra körcikkei 45°-os szögben illeszkednek egymáshoz, s ebből arra következtetett, hogy az ég teljes ívét - vagyis 360° - ábrázolják. Hommel úgy vélte, hogy a fókuszpont a „babilóni ég" valamely fontos pontját jelölte.

Az agyagkoronggal ezt követően senki nem foglalkozott, egészen 1912-ig, amikor is Ernst F. Weidner a *Babyloniaca* 1912-es évfolyamában megjelent *„Zur Babylonischen Astronomie"* [A babilóni csillagtudomány] [44] c. cikkében, majd 1915-ben megjelent *Handbuch der Babylonischen Astronomie* [A babilóni csillagtudomány kézikönyve] c. művében részletesen elemezte a szöveget, de végül arra a következtetésre jutott, hogy a szövegnek semmi értelme.

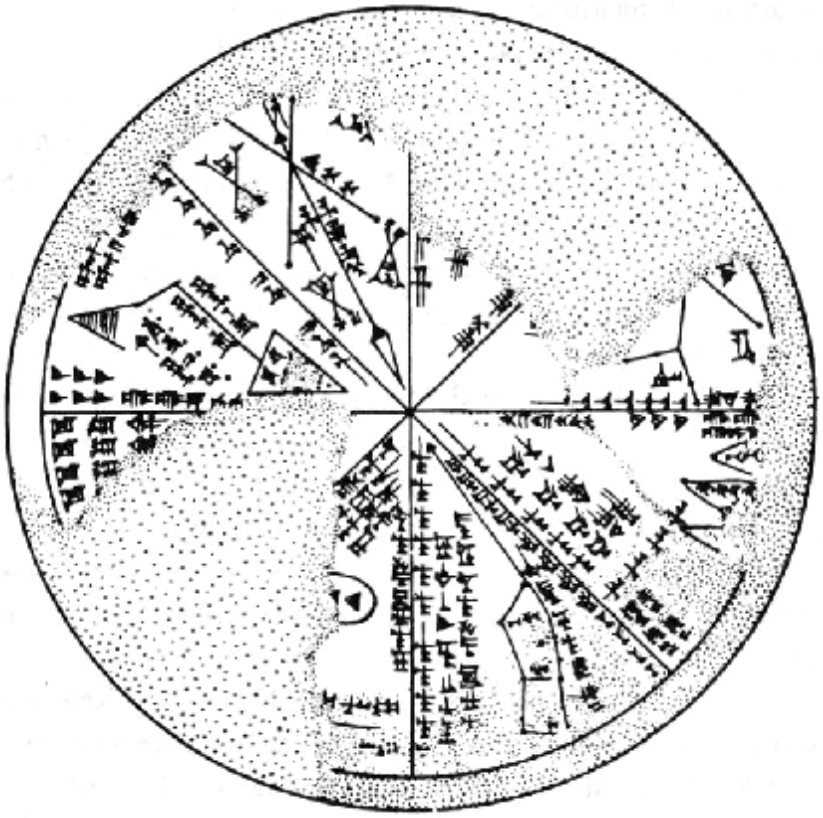

122. ábra

A talány annak tudható be, hogy míg a geometrikus formák és a csillagok, illetve égitestek nevei olvashatóak voltak (még ha jelentésük nem is volt mindig világos), az egymáshoz 45°-os szögben illeszkedő vonalak mentén olvasható szavaknak, soroknak látszólag semmi értelmük nem volt. Csupán asszír nyelvű szótagok ismétlése, mint például a következő két sor:

lu bur di lu bur di lu bur di
hat bat bat kas kas kas kas alu alu alu alu

Weidner végül arra a következtetésre jutott, hogy a korong csillagászati és asztrológiai szöveget tartalmaz és démonűzésre használták, mint a többi hasonló agyagtáblát, melyek szövege egymás után megismételt szótagokból állt.
Ám e különleges agyagtáblán olvasható szöveg egészen más jelentést kap, ha nem az asszír, hanem a sumer nyelv felől közelítünk a szójelekhez, hiszen aligha kétséges, hogy a tábla nem más, mint egy korábbi sumer szöveg asszír másolata. Ha figyelmesebben elolvassuk az egyik körcikkben látható szöveget, a látszólag értelmetlen szótagok:

na na na na a na a na nu (a ferde vonal mentén)
sa sa sa sa sa sa (a kerület mentén)
sam sam bur bur Kur (a vízszintes vonal mentén)

rögtön értelmet nyernek, amint e szótag-szavak sumer jelentését vesszük alapul (123. ábra).

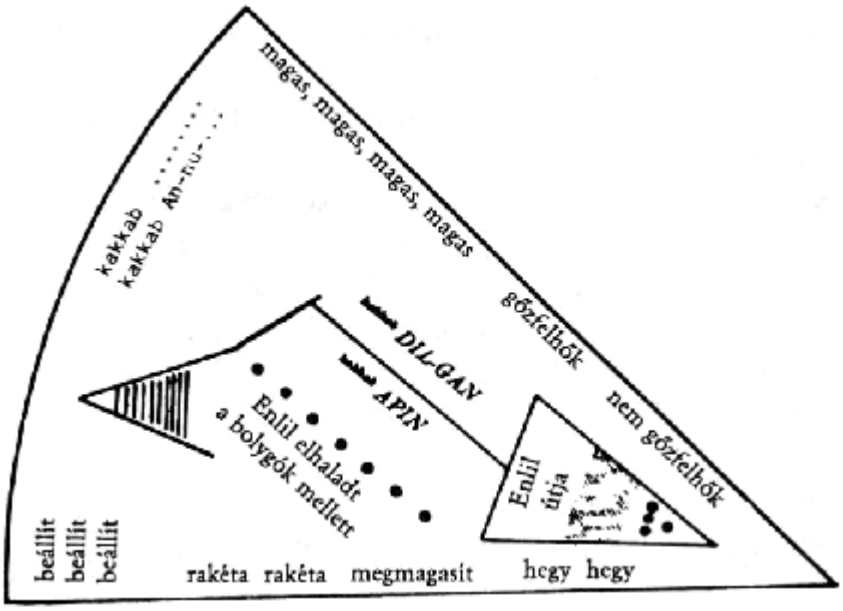

123. ábra

Világos, hogy valamiféle *térképet* tartunk a kezünkben, melyre bejelölték, hogy Enlil melyik úton „haladt el a bolygók mellett", s ehhez feljegyeztek vezérlési utasításokat. A 45°-os szögben ereszkedő vonal az űrhajó leszállását jelöli a „magas magas magas magas" pontról, s azt, hogy az űrhajó először „gőzfelhőkön" hatolt át, majd elérte a pára nélküli zónát, s egyre közelebb ért a horizonthoz, ahol az ég és a föld találkozik.

A vízszintes vonalhoz közel eső utasítások is világosak: „beállítani beállítani beállítani" a műszereket a leszálláshoz: s végül, mikor már egész közel járnak a földhöz, beindítják a „rakétát rakétát", hogy lelassítsák az űrhajót, melyet kissé feljebb kell vinni („megmagasít"), mivel útja hegyvidék felett vezet („hegy hegy").

Ez a körcikk tehát Enlil űrutazására vonatkozik. Ebben az első körcikkben világosan látható egy nagyon pontos geometrikus ábra, amely két háromszögből áll, melyet egy szögben megtörő vonal köt össze. A vonal az útvonalat jelzi, hiszen a felirat egyértelmű: „Enlil isten elhaladt a bolygók mellett".

A kiindulópont a bal oldali háromszög, amely a naprendszer legtávolabbi zugát ábrázolja, míg az úticél a jobb oldalon található: az a pont, melyben a körcikkek csúcsa összefut. [46]

A bal oldali, nyitott háromszög nagyban hasonlít az Ókori Kelet piktografikus írásainak egyik jeléhez, melynek jelentése: „az uralkodó tartománya, a hegyvidék". A jobb oldali háromszögben a *su-ut il Enlil*, „Enlil isten útja" szavak olvashatóak, s ez a kifejezés, mint tudjuk, a Föld északi égboltját jelöli.

A szögben megtörő vonal tehát a Tizenkettedik Bolygót („az uralkodó tartománya, a hegyvidék") köti össze a földi égbolttal. Az útvonal két égitest, Dilgan és Apin között vezetett.

Néhány kutató távoli csillagokkal vagy csillagképekkel azonosította ezt a két égitestet. Ha a mai, ember vezette és ember nélküli űrszondák is úgy navigálnak, hogy "ráállnak" egy-egy fényesebben ragyogó csillagra, nem zárható ki, hogy a nefilimek is hasonlóképpen jártak el. Ennek ellenére, nehezen hihető, hogy a két csillagnév távoli égitesteket jelöl, mert ez ellentmond nevük jelentésének: DILGAN szó szerinti jelentése: „az első állomás", míg APIN jelentése: „ahol a megfelelő útirányt meghatározzák".

E nevek jelentése közbülső állomáshelyekre utal, égi tájékozódási pontokra. Elfogadhatjuk Thompson, Epping és Strassmaier véleményét, akik Apint a Marssal azonosították. Ha ez így van, a rajz jelentése világos: a Királyság Bolygója és a Föld közötti útvonal a Jupiter („az első állomás") és a Mars („ahol a megfelelő útirányt meghatározzák") között vezetett.
Ezek az elnevezések, és az a tény, hogy a bolygók nevei a nefilimek űrutazásaiban elfoglalt szerepüket tükrözik, megfelel a különféle listákban a hét *su* bolygó elnevezésének, illetve jelzőiknek. A hét bolygót megjelenítő hét pont alatt pedig ott a felirat: valóban ez volt Enlil útja.
Aligha meglepő, hogy a többi négy égitest, melyek a „összezavarodás zónájában" helyezkednek el, elkülönítve jelennek meg, az északi égbolton és az égi övezeten túl. S az a tény, hogy ez az agyagkorong valóban afféle „űrtérkép" és repülési terv volt, világosan kiderül a többi ép körcikkből. Az óramutató járásával ellentétes irányban haladva, a következő körcikkben a következő szavakat olvashatjuk:
„vedd vedd vedd
vess vess vess vess
vége vége teljes". [47]
A harmadik körcikkben, ahol a szokatlan ellipszis forma egy része megmaradt, a következő szavak olvashatóak: *"kakkab* SZIB.ZI.AN.NA... AN.NA hírnöke... IS.TAR isten" és egy rejtélyes mondat: „NI.NI isten, a leszállás felügyelője".

A negyedik körcikkben, amely feltehetően elmagyarázza, hogyan kell egy bizonyos csillagcsoport segítségével meghatározni az úticélt, a leszállási vonalat kifejezetten a látóhatárral azonosítják: az „ég" szó tizenegyszer jelenik meg a vonal alatt.

Elképzelhető, hogy ez a körcikk az űrutazás utolsó fázisát, a célterülethez való közeledést ábrázolja? A vízszintes vonal feletti szavak mindenképpen erre utalnak: „hegyek hegyek hegyek hegyek magas magas magas magas város város város város"). A körcikk közepén lévő szavak: „*kakkab* MAS.TAB.BA [Ikrek], melynek helyzete meghatározott: *kakkab* SZIB.ZI.AN.NA [Jupiter] adja a tudást".

Feltevésünk szerint a körcikkek az érkezés sorrendjét követik; a feliratokat olvasva magunk elé képzelhetjük a nefilimek izgatottságát és felindultságát, ahogy egyre közelebb kerültek a földi űrkikötőhöz. A következő körcikkben, amelyben a lefelé haladó vonalat az „ég ég ég" szavak rajzolják ki, ezt olvashatjuk:

fényeink fényeink fényeink
váltás váltás váltás váltás
figyeld az ösvényt és a magas
földet ...lapos föld...

A vízszintes vonal felett számokat találunk:

rakéta rakéta
rakéta emelkedik siklik
40 40 40
40 40 20 22 22

A következő körcikk felső vonalát már nem az „ég ég" szavak, hanem a „csatorna csatorna 100 100 100 100 100 100 100" szavak kísérik. Töredékessége ellenére is határozottan megfigyelhető egy [48] rendszeresség. Egy másik vonal mentén pedig az *Assur* szó olvasható, melynek jelentése: „aki lát" vagy „a látó".

A hetedik körcikk túlságosan is sérült: s néhány szó kivételével („távol távol lát lát") olvashatatlan. A nyolcadik, s egyben utolsó körcikk szinte teljesen ép. Irányvonalak, nyilak és különféle utasítások rajzolják ki a két bolygó között vezető utat. Az utasítás: „megmagasít hegy hegy", mellette négy kereszt, s újabb utasítások: kétszer „üzemanyag

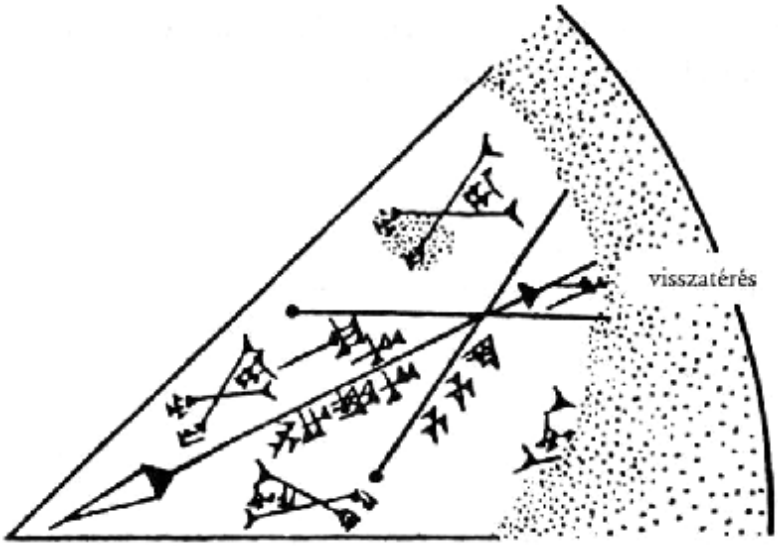

124. ábra

víz gabona" és szintén kétszer „gőz víz gabona".

Ez a körcikk vajon a Földre történő utazással vagy épp ellenkezőleg: a Tizenkettedik Bolygóra történő visszaút előtti készletezésre vonatkoztatható? Inkább az utóbbira, mivel a földi leszállóhely felé mutató nyíl másik vége szintén nyílban végződik, s mellette a „visszatérés" szó olvasható (124. ábra).

Amikor Éa elrendezte, hogy Anu követe „rávezesse Adapát a menny útjára", s Anu rájött a cselre, haragosan tudakolta:

Miért is, hogy e méltatlan embernek
Éa ég s föld térképét megmutatta?
Erősnek teremtette, bölcsnek,
hatalmasnak s *sémet* teremtve neki? [49]

Az általunk megfejtett planiszféra pontosan egy ilyen térképet, „ég s föld térképét" ábrázolja. A nefilimek lerajzolták a saját bolygójuktól a Földhöz vezető utat.

*

Más, egyébként értelmetlennek tűnő s az égi távolságokat taglaló szövegek is értelmet nyernek, ha adataikat a Tizenkettedik Bolygóról kiinduló űrutazással vetjük egybe. Egy ilyen ékírásos tábla a nippuri ásatások során került elő; korát 4000 évre becsülik s jelenleg a jénai Hilprecht Gyűjteményben őrzik. O. Neugebauer *(The Exact Sciences in Antiquity* [Az egzakt tudományok az ókorban]) megállapította, hogy ez az agyagtábla „egy régebbi szöveg másolata"; a szöveg első része az égi távolságok arányát tartalmazza a Föld és a Hold, illetve a többi hat bolygó között.

A szöveg második része pedig matematikai képleteket tartalmaz különféle interplanetáris problémák megoldására.

40 4 20 6 40 X 9 isz 6 40
13kaszbu 10 us mul SU.PA
eli mul GIR szud

40 4 20 6 40 X 7 isz 5 11 6 40
10 kaszbu 11 us 6'/2 gar u mul GIR tab
eli mul SU.PA szud

Nem alakult ki egyetértés atekintetben, hogy az ebben a szövegrészben felbukkanó mértékegységeknek mi a helyes olvasatuk és feloldásuk (Dr. J. Oelsner, a jénai Hilprecht Gyűjtemény kurátora levelében új olvasatot javasolt). Annyi azonban világos, hogy a szöveg második része a SU.PA bolygótól (vagyis a Plutótól) számított távolságokat adja meg.

Csakis a nefilimek állíthatták fel ezeket képleteket, hiszen csakis nekik lehetett szükségük efféle adatokra.

Ha figyelembe vesszük, hogy mind saját bolygójuk, mind a Föld állandó mozgásban van, a nefilimeknek nem arra a pontra kellett irányítaniuk űrhajójukat, ahol a Föld a felszállás pillanatában volt, hanem arra pontra, ahol a megérkezésükkor lesz. Éppen ezért joggal feltételezhetjük, [50] hogy a nefilimek nagyjából ugyanúgy számították ki a repülési pályákat, ahogy a mai kutatók.

A nefilimek űrhajója jóval azelőtt szállt fel a Tizenkettedik Bolygóról, hogy az a Föld közelébe ért volna. Amnon Sitchin, a léghajózási és a mérnöki tudományok doktora két különböző repülési pályát számított ki a nefilim űrhajók számára. Ha az első pályát követték, az űrhajónak azelőtt kellett felszállnia, hogy a bolygó elérte volna az apogéumot. Mivel kevesebb energiára volt szüksége, az űrhajó lelassult volna, s míg a Tizenkettedik Bolygó, amely voltaképp szintén űrhajónak tekinthető (ha mégoly hatalmasnak is) folytatta útját hatalmas, elliptikus pályáján, az űrhajó jóval rövidebb pályán haladt, és a Tizenkettedik Bolygó előtt érte volna el a Földet. Ez egyaránt járt volna előnyökkel és hátrányokkal.

A 3600 földi évet felölelő teljes ciklus, amely a nefilimek hivatali idejére és más földi tevékenységeire vonatkozott, azonban inkább azt valószínűsíti, hogy a második alternatívát választották: egy jóval rövidebb űrutazást, melynek végén a Tizenkettedik Bolygóval egy időben érik el a Földet. Ebben az esetben az űrhajónak a C pontnál kellett felszállnia, amikor a Tizenkettedik Bolygó nagyjából félúton volt az apogéum és a perigéum (a földtávol s a földközel) között. Mivel a bolygó ekkor felgyorsult, az űrhajót rendkívül erős hajtóművekkel kellett felszerelni, hogy megelőzze a bolygót és néhány földi évvel a Tizenkettedik Bolygó előtt elérje a Földet (D pont) (125. ábra). [51]

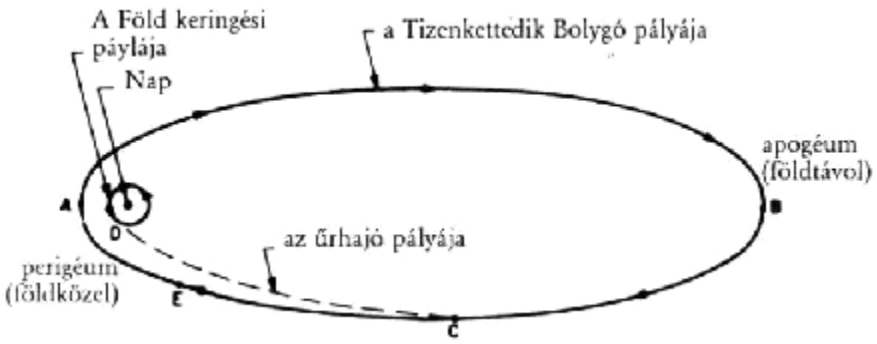

125. ábra

Úgy tűnik, hogy a nefilimek nagyjából ugyanazt a stratégiát követték, mint a NASA a holdutazások esetében: amikor az űrhajó elérte a célbolygót (a Földet), körpályára állt, de nem szállt le: helyette egy kisebb „komp" vált le róla és szállt le.

Bármilyen nehéz és bonyolult lehetett a leszállás, a felszállás talán még nagyobb nehézségekbe ütközött. A „kompnak" csatlakoznia kellett a parancsnoki egységhez, melynek be kellett indítani a hajtóműveit és rögvest fel is kellett gyorsulnia, hogy beérje a Tizenkettedik Bolygót, amely akkor már valahol a Mars és a Jupiter között járt. Dr. Sitchin számításai szerint az űrhajó földkörüli pályájának három olyan pontja lehetett, melyről sikeresen elindulhattak a Tizenkettedik Bolygó felé.

A sikeres leszálláshoz és felszálláshoz megfelelő terepre, földi irányításra és az „anyabolygóval" való tökéletes koordinációra volt szükség. Mint látni fogjuk, a nefilimek képesek voltak minderre.

TIZEDIK FEJEZET

Az istenek városai

A Föld értelmes lényekkel való benépesülésének története legalább annyira lenyűgöző és izgalmas, mint Amerika felfedezése vagy a Föld körbehajózása. Mindenképpen fontos eseménynek kell tartanunk, hiszen különben sem mi, sem civilizációnk nem létezne.
A Teremtés-eposz elbeszélése szerint az „istenek" vezetőjük döntése nyomán jöttek a Földre. A babilóni változat Marduknak tulajdonítja e döntést és megemlíti, hogy Marduk kivárta, míg a földkéreg kellőképpen száraz és kemény lett, lehetővé téve a leszállást és a későbbi építkezéseket. Marduk ezután közölte döntését az űrhajósokkal:

A Fenti Mélységben,
hol hajlékotok volt,
ott emeltem a „Fenti Királyi Palotát".
Most megalkotom hasonmását,
megépítem az Alantit is.

Marduk elmondja tervének célját is:

Amikor az égből
alászálltok gyülekezésre,
ott legyen éji nyughelyetek,
mely befogad titeket.
Legyen neve „Babilón" -
Az Istenek Kapuja.

A Föld tehát nem pusztán gyors, alkalmi látogatások színtere volt; állandó lakhelyt terveztek ide: otthont, amikor távol voltak szülőbolygójuktól. [53]
A Tizenkettedik Bolygó afféle utazó űrállomás volt, amely keresztezte a többi bolygó pályáját és ezáltal remek lehetőséget kínált a nefilimeknek, hogy saját bolygójukról kémleljék a világmindenség titkait. Előbb-utóbb automata űrszondákat indítottak s még később maguk vezette űrhajókkal vágtak neki a többi bolygóhoz vezető útnak.
A Föld megfelelő „második otthonnak" tűnhetett. Kékes színe arra utalt, hogy rendelkezett életadó vizekkel és levegővel; a barna foltok szárazföldet jeleztek, míg a zöldes árnyalatú felületek növénytakarót sugalltak. Ám amikor a nefilimek végül megérkeztek a Földre, az kissé másként festett, mint napjainkban: amikor a nefilimek először léptek a Földre, épp egy jégkorszak kellős közepén találták magukat:
korai jégkorszak (glaciális): mintegy 600 000 évvel ezelőtt kezdődött;
első felmelegedés (interglaciális): mintegy 550 000 évvel ezelőtt;
második jégkorszak: mintegy 480-430 000 évvel ezelőtt.

Amikor a nefilimek először szálltak le a Földre, mintegy 450 000 éve, a Föld egyharmadát jégtakaró borította. Mivel hatalmas vízfelületek fagytak be, jóval kevesebb csapadék hullott a földre. Más volt az uralkodó széljárás és egyes területek, melyek ma vizekben gazdagok, puszták és kietlenek voltak, míg olyan területek, melyeket

napjainkban csak időszaki esőzések öntöznek, akkor egész évben bőséges csapadékra számíthattak.
A tengerszint is alacsonyabb volt. Úgy tűnik, hogy a két fő jégkorszak csúcspontján a tengerszint 600-700 lábbal (1 láb = 0,3048 m - *A szerk.*) alacsonyabban feküdt, mint napjainkban, s az akkori szárazföldek egy részét ma már tenger borítja. Azok a folyók, amelyek nem fagytak be, mély szurdokokat és kanyonokat vágtak maguknak, ha útjuk hegyvidéken vezetett; ha síkságon, akkor hatalmas mocsárvidéken át kanyarogva értek végül a tengerhez.
A Földre érkezve, vajon hol emelték első hajlékukat a nefilimek?
Minden bizonnyal mérsékelt éghajlatú tájat kerestek, ahol egyszerű építmények is elégségesek és egyszerű munkaruhát ölthettek, hogy ne legyen szükség vastagon bélelt ruházatra. Olyan helyet kerestek, ahol bőséggel találnak vizet. Olyan vidék után kutattak, ahol a folyók lehetővé [54] teszik nagyobb területek öntözéses művelését s egyúttal elsőrangú viziútként fontos közlekedési-szállítási útvonalként is szolgálhatnak.

Csupán egyetlen mérsékelt éghajlatú terület felelt meg ezeknek a kritériumoknak, ahol leszállópályának is alkalmas, nagykiterjedésű síkság is rendelkezésre állt. A nefilimek figyelmét három folyórendszer keltette fel: a Nílus, az Indus, valamint a Folyamköz, a Tigrissel és az Eufrátesszel. E folyóvölgyek mindegyike alkalmasnak tűnt a megtelepedésre s idővel mindegyik egy-egy korai civilizáció központjává vált.

A nefilimek számára legalább annyira fontos szempont lehetett energia- és üzemanyag-szükségleteik kielégítése. A Földön a kőolaj sokféleképpen hasznosítható és bőséggel rendelkezésre álló energia-, hő- és fényforrás, s emellett létfontosságú nyersanyag, amiből számtalan termékféleség készül. A sumer források tanúsága szerint a nefilimek is messzemenőkig kiaknázták a kőolajat és annak származékait, és aligha járunk távol az igazságtól ha feltételezzük, hogy a nefilimek olyan helyet kerestek, amely bővelkedett kőolajban.

Éppen ezért a nefilimek valószínűleg az utolsó helyre rangsorolták az Indus-völgyet, mivel ott nincs kőolaj. A Nílus-völgy kissé kedvezőbb elbírálást kaphatott, mivel üledékes kőzet képezi alapzatát, és a völgytől kissé távolabb találhatóak az olajmezők. A Folyamköz, Mezopotámia, érte el az első helyezést. A világ leggazdagabb olajmezői a Perzsa-öböl és a Taurusz-hegység közötti területen húzódnak. Míg a legtöbb helyen csak mélyfúrással termelhető ki a nyers kőolaj, az ókori Sumerben (a mai Dél- Irak területén) a bitumen, a kőszénkátrány és a földszurok közvetlenül a felszínen tört föl. (A sumerek külön szóval illették a különféle bitumenes anyagféleségeket: külön szavuk volt az ásványolajra, a nyers olajra, a természetes földszurokra, a kőszénkátrányra, a pirogén földszurokra, a masztixra és az ásványolaj-aszfaltra. Kilenc különböző szavuk volt a különféle bitumenekre. (Összehasonlításként megemlíthetjük, hogy az ókori egyiptomi nyelv erre csak két szót, míg a szanszkrit csupán három szót ismer.)

A bibliai Teremtés Könyve az Örökkévaló földi lakhelyét, az Édenkertet, kellemes klímájú tájnak írja le, ahol a Teremtő szívesen sétálgatott délutánonként, hogy a hűs szellők felfrissítsék. E terület talaja jó, földművelésre kiválóan alkalmas. Négy folyó öntözte: „a harmadik folyó [55] neve Chidékkel [a Tigris], az, amely Assúr keleti oldalán folyik. A negyedik folyó pedig az Eufrátesz".
Míg az első két folyót illetően (Pisón, „a bővizű"; Gíchón, „a feltörő") megoszlanak a vélemények s máig nem azonosították őket, a harmadik és a negyedik folyó azonossága nem kétséges; a Tigris és az Eufrátesz. Néhány történész az Édenkertet Észak-Mezopotámiába helyezi, ahol e két folyó és mellékfolyóik erednek; mások, így például E. A. Speiser (The Rivers of Paradise [Az Édenkert folyói]) úgy vélik, hogy a négy folyó a Perzsa-öbölnél találkozott, s ezért az Édenkert valahol Dél-Mezopotámiában keresendő.

A bibliai név, Éden, mezopotámiai eredetű, az akkád edinu, „síkság" szóból ered. Emlékeztetőül: a hajdankor isteneinek „isteni" jelzője nem más, mint DIN.GIR („a rakéták igaz/igazságos lényei"). Az istenek hajlékát jelölő sumer szó, az E.DIN jelentése: „az igazak hajléka".
Mezopotámia kiválasztásában egy további szempont is fontos szerepet játszott. A nefilimek ugyan idővel szárazföldi űrállomást létesítettek, eleinte azonban hermetikusan lezárt űrkapszulában az óceánban szálltak le. Mezopotámia e tekintetben is ideális helynek bizonyult, hiszen nem is egy, hanem két tenger mosta partjait: délen az Indiai-óceán, nyugaton pedig a Földközi-tenger. Az alábbiakban azt is látjuk majd, hogy legalább ekkora fontosságot tulajdonítottak a védett öblök meglétének, ahonnan hosszú tengeri utakra indulhattak.
Az ókori szövegek és ábrázolások a nefilimek űrhajóit „égi bárkáknak" festik le. A „tengeri" űrhajósok partraszállását az ókori népek epikus elbeszélései valószínűleg az égből alábukó, majd a tengerből előbukkanó tengeralattjáró-féleség megérkezéseként írják le, melyekből „hal-emberek" kászálódtak elő.
A ránk maradt szövegekben valóban találunk olyan leírásokat, melyek megemlítik, hogy az űrhajót irányító AB.GALok közül néhányan hasonlatosak voltak a halakhoz. Az egyik szöveg, amely Istár útjait beszéli el, arról ír, hogy az istennő a „nagy gallu" (főnavigátor) keresésére indult, aki egy „lemerülő bárkában" távozott. Bérószosz lejegyezte az Óannész-legendákat, melyek annak az istennek az életét és tetteit örökítik meg, aki „a Babilón partjain túl fekvő Erütriai-tengerből" bukkant elő, a királyság alászállásának első évében. Bérószosz szerint Óannész - külsejét tekintve - a halakhoz hasonlítható, de a halfej alatt emberi feje volt, s az [56] uszonyok emberi végtagokat rejtettek. „Hangja s beszéde is emberi volt" (126. ábra).

126. ábra

A három görög történész, akik írásaikban idéztek Bérószosz műveiből, megemlítik, hogy efféle hal-emberek időről-időre újra és újra felbukkannak, s az Erütriai-tengerből

érkeznek a szárazföldre. (Az Erütriai-tenger mai neve: az Arab-tenger, az Indiai-óceán nyugati része.)
Vajon miért az Indiai-óceánon szálltak le a nefilimek, több ezer kilométernyire gondosan kiválasztott lakhelyüktől, Mezopotámiától, s nem a Perzsa-öbölben? A ránk maradt szövegek és az egyéb bizonyítékok megerősítik feltevésünket, hogy az első leszállások a második glaciális idejére tehetőek, amikor a Perzsa-öböl helyén nem tenger, hanem hatalmas kiterjedésű, sekély tavakkal pettyezett mocsárvidék terült el, amelyre a leszállás szinte lehetetlen lett volna.
Miután leszálltak az Arab-tengeren, a Föld első intelligens lényei [57] elindultak Mezopotámia felé. Akkoriban a mocsárvidék nagyobb kiterjedésű volt, mint napjainkban. Első településüket a mocsárvidék peremén hozták létre.

E.RI.DU-nak keresztelték el („a távolban épített ház"). S valóban, roppant találó név!

A perzsa *ordu* szó a mai napig megőrizte eredeti jelentését: „táborhely". E szó, valamilyen formában, valamennyi nyelvben megtalálható: a lakott föld németül *Erde*, az ófelnémetben *Erda*, az izlandiban *Jördh*, dánul *Jord*, gótul *Airtha*, a középangolban *Erthe*, angolul pedig *Earth*, arameus megfelelője *Aratha* vagy *Erds*, kurdul *Erd* vagy *Ertz*, míg héberül *Erec*.

A nefilimek Dél-Mezopotámiában, Eriduban alapították meg első földi állomáshelyüket: egy magányos előőrsöt egy félig még jéggel borított bolygón (127. ábra).

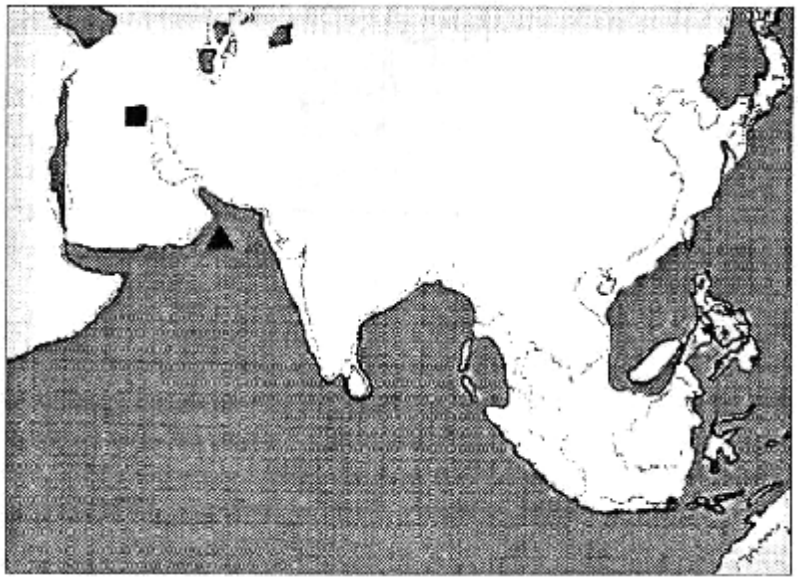

127. ábra

A sumer szövegek, és későbbi, akkád fordításaik, pontosan, alapításuk sorrendjében sorolják fel a nefilimek eredeti településeit vagy „városait". Még azt is megemlítik, hogy melyik isten lett egy-egy település védnöke. [58]
Az egyik sumer szövegből, amely nagy valószínűséggel az akkád Vízözön-táblák őse, a következőket tudhatjuk meg az első öt városról:

Midőn a királyság koronája alászállt az égből,
midőn a királyság pálcája, trónszéke
alászállt az égből,
ő... megalkotta a szertartásokat,
a fensőbb törvényt ő szabta meg.

A szűzi földön öt város alapját vetette meg,
nevüket kimondta,
nagy központtá tette őket.

E városok között ERIDU az első,
ő Nudimmudnak adta, a vezérnek.
Közöttük a második BAD-TIBIRA,
ő Nugignak adta.
Közöttük a harmadik LARAK,
ő Pabilszagnak adta.
Közöttük a negyedik SZIPPAR,
ő Utunak adta, a vitéznek.
Közöttük az ötödik SURUPPAK,
ő Szudnak adta.

A töredékes tábla sajnos nem őrizte meg annak az istennek a nevét, aki lehozta a királyságot az égből, eltervezte Eridu és a négy másik város felépítését, és kinevezte előljáróikat vagy vezetőiket. Más szövegekből azonban világosan kiderül, hogy az az isten, aki partra lépett, megállt a mocsárvidék peremén és kijelentette: „Itt alapítjuk meg a települést!", nem más, mint Enki, aki másik nevén - Nudimmud („aki formál és alkot") - szerepel a fenti szövegben.
Ennek az istennek a két neve, EN.KI („a szilárd föld ura") és É.A („kinek hajléka a víz") a lehető legtalálóbb elnevezés. Eridu, amely mindvégig Enki hatalmi központja és legfontosabb kultuszhelye maradt, a mocsárvidék fölé magasodó mesterséges dombra épült; a város történetét az „Enki és Eridu mítosza" beszéli el: [59]

A víz-mély ura, Enki király...
házat épített magának...
Eriduban építette a Vízpart Házát...
Enki király... házat épített magának:
Eridut hegyként a föld fölé emelte,
házát jó helyre építette!

Ez a szövegrész, és más, csupán töredékesen fennmaradt szövegek arra utalnak, hogy az első „telepeseknek" a legtöbb fejtörést a sekély tavak és a mocsárvidék okozta. „Elrendelte a kis folyók tisztítását" - tudhatjuk meg az egyik töredékből; a patakok és mellékágaik medrének rendszeres tisztítása elősegítette a víz akadálytalan áramlását és a mocsárvidék lecsapolását, s ezáltal lehetővé vált a tisztább víz nyerése, illetve az öntözéses földművelés meghonosítása. A sumer elbeszélésből az is kiderül, hogy a nefilimek hamar gátakat emeltek, hogy megvédjék-megóvják házaikat a mindenütt jelenlévő víztől.

Az „Enki és Világrend" címet viselő szöveg az egyik leghosszabb és legteljesebben fennmaradt sumer elbeszélő költemény (mintegy 470 sorából 375 pontosan olvasható és értelmezhető). Az első ötven sor csak töredékesen maradt meg. Az ezután következő sorok Enki dicsőségét zengik és atyjához, Anuhoz, illetve leánytestvéréhez, Nintihez és bátyjához, Enlilhez fűződő viszonyát taglalják.

Ezután a bevezetés után Enki „magához ragadja a szót", és bármenynyire is hihetetlennek tűnik, de saját szavaival beszéli el földreszállásának történetét:

Amikor a Földre szálltam,
tetőzött az ár.
Amikor zöldellő mezők felé szálltam,
dombok és halmok garmadával nőttek
szavamra.
Szűzi földön építettem házam,
saját házam...
Házam árnyéka a kígyós mocsárra vetül...
a pontyok a törpe *gizi* nád között
farkukkal eveznek. [60]

A költemény ezek után felsorolja Enki tetteit (álljon itt csak néhány példa):

A mocsárt szólította,
pontyot, sügért adott neki;
a nádast szólította,
érett és zsenge nádat adott neki.
Enbillulut, a folyók víz-biztosát
Enki ott szolgálatba állította.

Kivetett hálóját hal nem kerüli el,
megcsomózott hurkát állat nem kerüli el,
kifeszített hálóját egy madár se kerüli el.
... istent, ... fiát, ki a halakat szereti,

Enki ott szolgálatába állította.
Enkimdut, az árok, csatorna emberét

Enki ott szolgálatba állította.
Téglavető formájának...
Kullát, az Ország téglavető emberét,
Enki ott szolgálatba állította.

A költemény Enki további hőstetteit is felsorolja, így például azt, hogyan tisztította meg a Tigris vizét és hogyan kötötte össze a Tigrist és az Eufráteszt egy csatornával. Vízparti háza mellett kikötőt létesített, ahol a nádtutajok és hajók kikötöttek. A házat, találóan, E.ABZU-nak nevezte el („a Mélység háza"). Enki eridui szent templomkörzete évezredeken át őrizte ezt az elnevezést.
Enki és társai minden bizonnyal bejárták Eridu környékét, de úgy tűnik, hogy maga Enki jobban kedvelte a hajózást. „A mocsárvidék", érzékenyül el Enki az egyik szövegben, „hívogatón nyújtja felém karját; felettébb kedves hely nekem". Más szövegekben arról olvashatunk, Enki hogyan vitorlázott a mocsárvidék folyóin MA.GUR nevű bárkáján („a hajó, mely megfordul"). Evezőseit „vezényszó tartja jó ütemben" s közben „édes dal zeng felém, boldog a folyam". „Ilyenkor", vallja meg nekünk, [61] „szent dalok és varázsigék töltik be Viz-Mélyemet". Még az Enki hajóját kormányzó kapitány nevét is lejegyezték (128. ábra).

A sumer királylisták tanúsága szerint Enki és a nefilimek első csoportja meglehetősen hosszú ideig tartózkodott a földön: nyolc *sár* (vagyis 28 800 év) telt el, míg kinevezték a következő „parancsnokot" vagy „település-előljárót".

A csillagászati bizonyítékok is új adalékkal szolgálnak témánkhoz. A történészek hosszú idő óta nem találnak magyarázatot arra, hogy a sumerek látszólag képtelenek

128. ábra

voltak eldönteni, hogy a tizenkét zodiákus jegy közül melyiket kapcsolják Enkihez. Enki szimbóluma a kecske-hal, amely a Bak csillagképet jelképezte s amely megmagyarázza Eridu megalapítójának címét: A.LU.LIM, melynek egyik lehetséges jelentése „a csillogó víz kecskéje". Ám Enkit gyakran vizeskorsókkal ábrázolták: ő lenne ezek szerint az ős-Vízöntő? vagy esetleg a Halak Ura, aki ily módon a Halak csillagképhez kapcsolható?

A csillagászok nem mindig tudják megmagyarázni, hogy az ókori csillagjósok hogyan „látták bele" a csillagok különböző csoportjaiba a halak vagy a vízöntő alakját. A legkézenfekvőbb válasz az, hogy az állatöv csillagképeit nem egy-egy csillagcsoport után nevezték el, hanem épp ellenkezőleg: annak az istennek a nevét viselik, akit ahhoz az időszakhoz kapcsoltak, amikor a tavaszpont (a tavaszi napéjegyenlőség) egy adott zodiákus jegyben tartózkodott.

Ha Enki, feltételezésünknek megfelelően, a Halak Korszakában szállt [62] le a földre, és megérte a precessziós átmenetet a Vízöntő Korszakába, majd itt tartózkodott egy nagyéven át (25 920 év), míg be nem köszöntött a Bak Korszaka, akkor valóban az állítólagos 28 800 éven át „uralkodott" a Földön.

Ez a kormeghatározás egyúttal alátámasztja feltételezésünket, hogy a nefilimek egy jégkorszak alatt érkeztek a Földre. A gátak emelése és a csatornaásás még roppant mostoha körülmények között történt. Ám néhány sár múlva a jégkorszakot melegebb és csapadékosabb éghajlat váltotta fel (mintegy 430 000 évvel ezelőtt). A nefilimek ekkor döntöttek úgy, hogy a szárazföld belsejében újabb településeket hoznak létre. Az anunnakik, a „köz"- nefilimek, Eridu második parancsnokát A.LAL.GAR-nak nevezték el („az esős időszakban nyugodalmat hozó").

Ám míg Enki a pionírlét nehézségeivel küzdött a Földön, Anu és másik fiúgyermeke, Enlil, a Tizenkettedik Bolygóról követték figyelemmel az eseményeket. A mezopotámiai szövegekből egyértelműen kiderül, hogy valójában Enlil felügyelte a földi ügyeket, s amint döntés született arról, hogy a földi missziót folytatni kell, Enlil maga is leszállt a Földre. Az ő számára külön várost (vagy ha tetszik, bázist) építettek: Larszát. Amikor Enlil személyesen is átvette a vezetést, ALIM-nak („kos") nevezték el, s ez - minő véletlen! - egybeesett a Kos csillagkép „korával".

Larsza megalapítása új fejezetet nyitott a Föld kolonizációjának történetében, hiszen nem mást jelentett, mint hogy a nefilimek egyszer s mindenkorra eldöntötték: végrehajtják a feladatot, ami miatt eredetileg leszálltak a Földre. Ez persze egyúttal azt is jelentette, hogy több és több „munkáskézre", szerszámra és felszerelésre lesz szükség a Földön, illetve ahhoz, hogy az értékes rakományokat eljuttassák a Tizenkettedik Bolygóra.

A tengeri leszállás aligha tűnt alkalmasnak a nagyobb és nehezebb rakományok szállítására. Ekkorra az éghajlati változások következtében a szárazföld belseje már kényelmesen megközelíthetővé vált, s ez lehetővé tette egy leszállóhely létesítését Mezopotámia közepén. Ekkor érkezett meg Enlil, hogy Larszából felügyelje a földi irányítóközpont felépítését, ami lehetővé teszi, hogy a Földön élő nefilimek összehangolják az űrutazásokat szülőbolygójuk és a Föld között, irányítsák a leszálló „földkompokat", illetve tökéletesítsék felszállásukat és a dokkolást a Föld körül keringő anyaűrhajóval. [63]

Enlil e célra azt a helyet szemelte ki, melyet évezredeken át Nippurnak hívtak, ő maga azonban NIBRU.KI-nak nevezte („földi találkozás"). (Ha emlékszünk még rá, a Tizenkettedik Bolygó perigéumát „égi találkozásnak" hívták; ld. 114. ábra.) Enlil itt hozta létre a DUR.AN.KI-t, az „ég-föld köteléket".

A feladat nehéz és időigényes volt. Enlil hat *sár*-on (21 600 éven) át maradt Larszában, míg Nippur felépült. Enlil zodiákus címei is arra utalnak, hogy Nippur felépítése bizony hosszú ideig tartott. Míg Larszában a Koshoz (Aries) kapcsolták, később már a Bikával (Taurus) azonosították. Nippur tehát a Bika korszakában létesült.

Egy Enlilt és hitvesét, Ninlilt dicsőítő himnusz, az „Ének Enlilre", Nippur városáról és „ragyogó házáról", a Ekurról is részletesen szól. Enlil bonyolult műszerekkel rendelkezett: egy „rettentő 'szem', mely az ország mélyét fürkészi" s egy „rettentő fénysugár, mely az országra rávetül". A himnusz szerint Nippurt félelmetes fegyverek védték: „a város: homlokzata rettentő ragyogással riaszt, hatalmas isten se támadhat kívülről ellene"; a város „karja hatalmas háló", melynek közepén „sebes röptű madár... lapul", melynek karmai elől nem menekülhet a „gonosz". Elképzelhető, hogy valamiféle halált osztó sugár, esetleg elektromos erőtér védte a várost? S közepén talán helikopter-leszállóhely volt, s ez lett volna az a „madár", amely elől senki sem menekülhet?

Nippur közepén, egy mesterséges terasz tetején létesült Enlil főhadiszállása, a KI.UR („a Föld gyökerének helye") - az a hely, ahol „az ég s a föld közötti kötelék" emelkedett a magasba. Ez lehetett az irányítóközpont kommunikációs központja, ahonnét a Földön tartózkodó anunnakik társaikkal, az anyaűrhajóban lévő IGI.GI-kkel („kik megfordulnak és látnak") tartották a kapcsolatot.

Ebben a központban, folytatódik a himnusz, állt egy „égbenyúló pillér, melynek csúcsa a távoli ég mélyébe nyúlt". Ezt a roppant magas „pillért", mely szilárdan állt a földön, „emelvényen, mely össze nem omolhat", Enlil arra használta, hogy „az égbe juttassa szavát". Ez nem más, mint egy adótorony leírása. S amint „Enlil szava", vagyis parancsa, „az eget érinti, bőség árad, égből a bőség esőként zuhog le". Ezekkel az egyszerű szavakkal fejezték ki az űrkomp által szállított különféle tárgyak, a különleges élelmiszerek, gyógyszerek és eszközök földre érkeztét, valahányszor Nippurból erre parancsot adtak. [64]

Ebben az irányítóközpontban, Enlil „ragyogó házában" volt egy rejtélyes helyiség, melyet DIR.GA-nak hívtak:

Rejtélyes, mint a távoli Vizek,
mint az égi zenit.
Jelvényei... között
a csillagok jelvényei.
A ME-t tökéletessé tette.
Szavai hirdetendők...
szava kedvező jósjel.

Mi volt ez a rejtélyes *dirga?* A táblák töredékessége miatt alig-alig tudunk ennél többet mondani; de a név magáért beszél, hiszen jelentése „a sötét, koronaszerű helyiség", ahol a csillagtérképeket őrizték, ahol az előrejelzéseket készítették s ahol a *met*. (az űrhajósok kommunikációs berendezését) tartották. A leírás a houstoni irányítóközpontra emlékeztet, ahonnét figyelemmel kísérték a holdutazásokat, ahol az erősítő berendezéseket elhelyezték, ahol megtervezték útvonalukat és „kedvező jósjelekkel" látták el őket.

Emlékszünk még Zú isten történetére, aki behatolt Enlil szentélyébe s elrabolta a sorstáblákat, aminek következtében „megszűntek a parancsolatok... megfakult a szent terem ragyogása... s csönd támadt, rettenetes csönd".

A Teremtés-eposzban a bolygók isteneinek „sorsa" nem más, mint keringési pályájuk. Joggal feltételezhetjük, hogy a sorstáblák, amelyek kulcspozíciót foglaltak el Enlil „irányítóközpontjában", az ég és a föld közötti „kötelék" fenntartását biztosító űrhajók keringését és repülési útvonalát szabták meg. Talán éppenséggel afféle „fekete dobozok" voltak, s amelyek az űrhajókat irányító számítógép-programokat tartalmazták, amelyek nélkül megszakadt volna a Földön tartózkodó nefilimek és a szülőbolygó közötti kapcsolat.

A legtöbb kutató szerint az EN.LIL név jelentése „a szelek ura", amely)ól illik ahhoz az elmélethez, amely szerint az ókori népek „megszemélyesítették" a természeti elemeket, és egy istent jelöltek ki, hogy uralkodjon a szelek és viharok felett. Felmerült azonban egy másik értelmezés is, nevezetesen az, hogy ebben az esetben a LIL nem a zúgó szélvihart jelöli, [65] hanem a szájból előtörő „szelet", vagyis a hangot, a kiejtett szót, az elhangzott beszédet. S megint csak az archaikus sumer piktogramok, az EN és LIL lejegyzésére szolgáló jelek, visznek minket közelebb a megoldáshoz. Hiszen amit ábrázolnak nem más, mint egy építmény, melynek tetején antennákkal felszerelt torony emelkedik, illetve egy olyan szerkezet, amely kísértetiesen hasonlít napjaink hatalmas radarhálóira - az Enlil-himnusz „hatalmas hálója" talán éppen efféle radarháló volt (129. ábra).

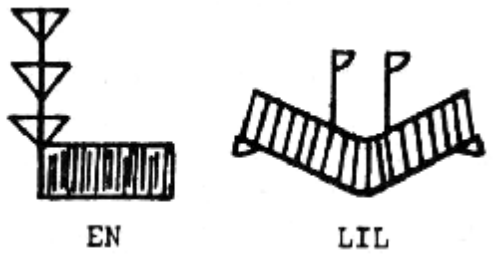

129. ábra

Bad-Tibirában, amely a vidék ipari központja volt, Enlil saját fiát, Nannar/Színt nevezte ki parancsnoknak: a városokat felsoroló listákban őt NU.GIG-nak nevezik („az éji ég küldötte"). Vélhetően itt született Inanna/Istár és Utu/Samas, hiszen apjukat, Nannart a következő zodiákus csillagképhez, az Ikrekhez *(Gemini)* kapcsolták. S amikor az ifjú isten már kitanulta a rakéták minden csínját-bínját, a GIR csillagképet jelölték ki számára, amely egyaránt jelent „rakétát" és „rák-ollót", míg Istárhoz az Oroszlánt kapcsolták, akinek hátán lovagolt.

Enlil és Enki húgáról, Ninhurszagról (SZUD) sem feledkeztek meg: ő Suruppakot kapta, a nefilimek gyógyászati központját, s az ő csillagképe lett a Szűz *(Virgo)*.

S miközben kiépültek ezek a központok, a nippuri építkezéseket a nefilimek földi űrkikötőjének létrehozása követte. A fennmaradt szövegből egyértelműen kiderül, hogy

Nippur volt az a hely, ahol a „szavakat", vagyis a parancsokat, megfogalmazták. Amikor „Enlil parancsolt: Az égbe!... a fényesen ragyogó égi rakétaként emelkedett". Am maga az esemény Szipparban játszódott le - a nefilimek Cape Kennedyjében -, [65] abban a városban, amely a Sasok Vezérének felügyelete alatt állt s ahol a többlépcsős rakétákat egy külön területen, a „szentélykörzetben" állították fel.

Amikor Samas felnőtt és átvette a Tüzes Rakéták feletti ellenőrzést, majd idővel az igazság és az igazságosság istene lett, a Skorpió *(Scorpio)* és a Mérleg *(Libra)* csillagképét rendelték hozzá.

Az istenek első hét városának sorát Larak zárja, melynek előljárója Ninurta, Enlil fia lett. A városlistákban neve PA.BIL.SZAG („nagyhatalmú oltalmazó"), s ugyanezzel a névvel illették a Nyilas (Sagittarius) csillagképet is.

*

Aligha valószínű, hogy az istenek véletlenszerűen alapították meg első hét városukat. Ezek az „istenek", akik már kitanulták az űrrepülés fortélyait, egy bizonyos tervnek megfelelően jelölték ki városaikat, s ez a terv egyeden fontos célt szolgált: hogy leszállhassanak a Földre, illetve visszatérhessenek szülőbolygójukra.

Mi lehetett ez a terv?

Miközben kerestük a választ, a következő kérdés ötlött fel bennünk: vajon mi lehet a Föld csillagászati és asztrológiai szimbólumának, a körbe foglalt derékszögű keresztnek az eredete, annak a jelnek az eredete, amely a „célpontot" jelöli?

E szimbólum felbukkan a legkorábbi sumer csillagászati és asztrológiai szövegekben, és azonos azzal az egyiptomi hieroglifával, amely a „hely" fogalmát jelölte:

Véletlen egybeesés vagy épp ellenkezőleg: nagyon is fontos bizonyíték? Elképzelhető, hogy a nefilimek úgy szálltak le a Földre, hogy ott valamiféle „célpontot" jelöltek be?

A nefilimek idegenek voltak a Földön. Amikor az űrből fürkészték a Földet, bizonyára megkülönböztetett figyelmet fordítottak a hegyekre és [67] a hegyláncokra, melyek veszélyeket rejthettek fel- és leszállás esetében, de egyben értékes tájékozódási-tájolási pontokként is szolgáltak.

Amikor a nefilimek az Indiai-óceán felett lebegtek űrkompjaikban s letekintettek a Folyamközre, egy igen jellegzetes természeti képződményre vetült pillantásuk: az Ararát-hegyre.

Az Ararát, egy kialudt vulkanikus hegylánc része, uralja az Örmény-felvidéket, ahol három ország, Törökország, Irán és Örményország határa húzódik. Északi és keleti oldala mintegy 3000 lábnyira emelkedik a tengerszint fölé, míg északnyugati oldala 5000 lábnyira. Az egész hegy huszonöt mérföld (1 mérföld = 1609,33 méter - *A szerk.)* átmérőjű; a földfelszín fölé tornyosuló dómszerű képződmény.

Más vonásai miatt is szembetűnő. Szinte egyenlő távolságra fekszik a Van-tótól és a Szevan-tótól, és két csúcs emelkedik ki a hegyláncból: a Kis-Ararát (12 900 láb) és a Nagy-Ararát (17 000 láb, mintegy 5 km). E két hófödte hegycsúcsnak nincs párja: két világítótoronyként magasodnak a két tó csillogó víztükre fölé.

Okkal feltételezhetjük tehát, hogy a nefilimek a leszállási helyüket úgy választották ki, hogy egy észak-dél hosszúsági kört koordináltak egy eltéveszthetetlen tájékozódási

ponttal és egy folyóval. Mezopotámiától északra az Ararát ikercsúcsa kínálkozott a legkézenfekvőbb tájékozódási pontként. A két csúcs között húzott délkör felezte az Eufráteszt. Ez lett tehát a célpont, ezt a helyet szemelték ki a felépítendő űrkikötő helyének (130. ábra). [68]

130. ábra

De mennyire volt könnyű a le- és felszállás egy ilyen terepen?

A válasz: nem ütközött különösebb nehézségbe. A kiválasztott hely síkságon feküdt, kellő távolságra a Mezopotámiát övező hegyvidéktől. Még a legmagasabb, keleten, északkeleten és északon magasodó hegycsúcsok sem zavarták egy délkelet felől érkező űrkomp leszállását.

Mennyire volt megközelíthető a kiszemelt hely? Vajon különösebb nehézség nélkül juthattak el odáig az űrhajósok, felszerelésükkel együtt?

Ismét igenlő a válasz. A kiszemelt hely szárazföldön és vízi úton is egyaránt megközelíthető.

S a legfontosabb kérdés: van-e a közelben energia- és üzemanyagforrás? A válasz ezúttal is igenlő, hiszen az Eufrátesz kanyarulata, ahol Szippar városát megalapították, az ókori világ egyik leggazdagabb bitumenlelőhelye van, ahol a kőolaj és származékai természetes kürtőkön szivárognak a felszínre.

Magunk elé képzelhetjük Enlilt, tiszttársai körében, az űrhajó parancsnoki hídjánál, amint bekarikázza a térképre bejelölt keresztet. „Minek nevezzük a helyet?" - kérdezhette.

„Legyen talán Szippar" - javasolta valaki. A szó a közel-keleti nyelveken „madarat" jelent. Szippar lett az a hely, ahol a sasok fészket raktak.

S hogyan szállt le az űrkomp Szipparba?

Magunk elé képzelhetjük, ahogy az egyik navigátor kijelölte a legjobbnak tűnő útvonalat. Balról az Eufrátesz, tőle nyugatra a hegyek által szabdalt fennsík; jobbra a Tigris, s tőle keletre a Zagrosz-hegylánc. Ha az űrkomp az Araráton át húzott délkörhöz viszonyítva 45 fokos szögben közelíti meg Szippart, útja ugyan a két veszélyes terület között, ám azokat elkerülve vezet. S ha ebben a szögben érkezik, még biztonságos magasságban repül el Arábia sziklás csücske felett és már a Perzsa-öböl vize felett kezdi meg a leszállást. Akár fel-, akár leszálló űrkomp, semmi sem zavarja látóterét és semmi sem gátolja a nippuri irányítóközponttal való kapcsolatát.

Enlil tiszttársa ezután valószínűleg egy vázlatos rajzot készített: egy háromszög, mely a vízfelületet jelölte, s melynek csúcsa Szippar felé mutatott, három oldalán a hegyek, középen pedig egy X jelölte Nippurt (131. ábra). [69]

131. ábra

Bármennyire is hihetetlennek tűnik, ezt a vázlatot nem mi készítettük, hanem egy, az i. e. 3200 körüli korszakra keltezett szúzai rétegből előkerült agyagtárgyon látható. Arra a planiszférára emlékeztet, amely a repülési útvonalat és a teendőket részletezte (ld. 122. ábra).

A nefilimek semmit sem bíztak a véletlenre. Valamennyi szóba jöhető lehetőséget és alternatívát végiggondoltak, minden lehetséges veszélyt számba vettek, sőt még a letelepedés rendjét is gondosan térképre vitték, s így minden egyes település egyetlen rendszer részévé vált, melynek célja a Szipparba vezető leszállási útvonal kirajzolása.

Eddig még senki sem kísérelte meg a látszólag szétszórt sumer településeket egyetlen rendszer szerint csoportosítani. De ha újabb pillantást vetünk az első hét településre, azonnal feltűnik, hogy Bad-Tibira, Suruppak és Nippur egy olyan vonal mentén fekszik, amely pontosan 45°-os szöget zár be az Araráton áthaladó délkörrel és hogy ez a vonal pontosan Szipparnál keresztezi a délkört! A két másik város, Eridu és [70] Larsza, melynek fekvése szintén ismert, ugyancsak egy olyan vonal mentén fekszik, amely Szipparnál keresztezi a délkört.

Annak ellenére, hogy LA.RA.AK városát („a ragyogó fénykoszorú megpillantása") még nem sikerült azonosítani, logikusnak tűnik, hogy az az 5. pontban helyezkedett el, hiszen ezáltal lesz teljes az istenek városainak száma, s ezáltal egészül ki a központi repülési útvonalat kirajzoló városok sora, melyek hat *beru* távolságra fekszenek egymástól: Bad-Tibira, Suruppak, Nippur, Larak és Szippar (132. ábra)

A két külső vonal 6-6 foknyi távolságra volt a központi vonaltól, amely áthaladt Nippuron, és a központi repülési útvonal délnyugati, illetve északkeleti vonalát adta. LA.AR.SA jelentése: „a vörös fény megpillantása", míg LA.AG.AS annyit jelent: „a ragyogó

fénykoszorú [71] megpillantása hatkor". A két vonal mentén fekvő városok hat *beru* (azaz mintegy 60 km) távolságra feküdtek egymástól.

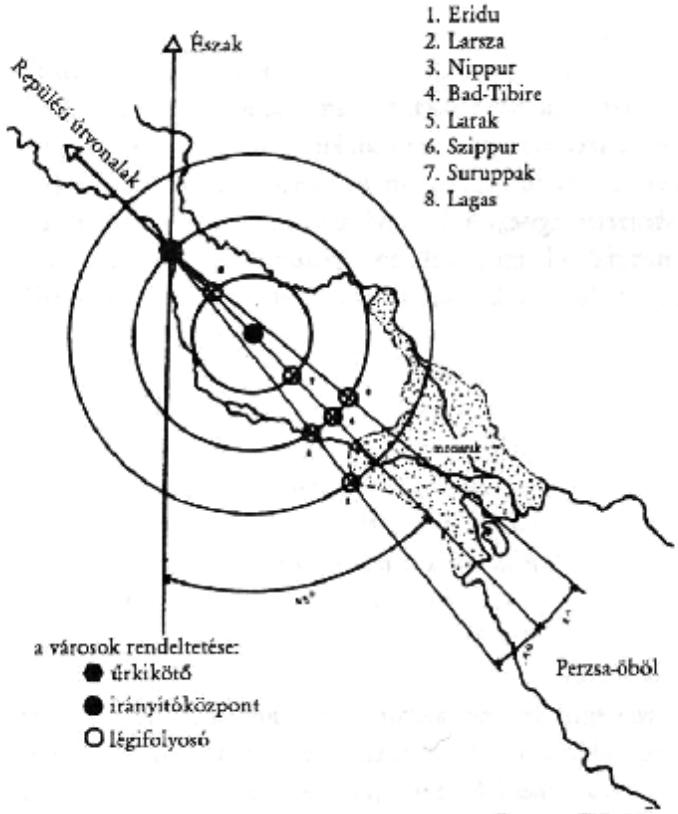

132. ábra

Úgy véljük, ez lehetett a nefilimek terve. Miután kiválasztották a lehelő legjobb helyet az űrkikötő felépítésére (Szippart), a többi település helyének kiválasztásában a legfőbb szempont az oda vezető repülési útvonal kirajzolása volt. Középen helyezkedett el Nippur, s az „ég-föld kötelék",.

*

Semmi sem maradt az istenek városaiból: a földet elárasztó Vízözön valamennyit elpusztította. Ennek ellenére valamennyit mégis tudunk róluk, mivel a mezopotámiai uralkodóknak szent kötelessége volt, hogy ugyanazon a helyen, s az eredeti terveknek megfelelően építsék újjá a szentélykörzetet. Egy-egy újjáépítés befejezése után felszentelési feliratban örökítették meg a munkát, s ebben általában megemlítették, hogy ragaszkodtak az eredeti tervekhez (mint például ebben a Layard által talált feliratban):

Az örökkévaló alaprajz,
mely a jövőben is
meghatározza az építkezést
[követésre talált].
A hajdankor rajzait, ábráit
s a Felső Ég írását
ez őrzi.

Ha Lagas egyik szerepe valóban az volt, hogy leszállási irányfényként szolgáljon, akkor az i. e. III. évezredben élt Gudeától származó információ tökéletesen érthető: Gudea ugyanis elbeszéli, hogy amikor Ninurta utasította, hogy építse újjá a templomkörzetet, egy másik isten átadta neki az építészeti terveket (lazúrkő táblára rajzolva), míg egy másik istennő (aki az ég s a föld között közlekedett kis „kamrájában") megmutatta az égi térképet és utasításokkal látta el a leendő építmény asztronómiai tájolásáról.

Az „isteni fekete madáron" kívül a szentélykörzetben helyezték el az [72] isten „rettentő szemét" („rettentő fénysugár, mely az országra rávetül") és a „világ-vezérlőt" (melynek hangja „mindenütt visszhangzott"). S amikor végül befejeződött az építkezés, „Utu jelvényét" is felállították, amely „Utu felkelő helyére tekintett", vagyis a szippari űrkikötőre. Ezek nélkülözhetetlenek voltak az űrkikötő működéséhez, hiszen maga Utu is "boldogan jött el", hogy megtekintse az elkészült művet.

Korai sumer ábrázolásokon gyakran felbukkannak olyan masszív, eleinte nádból és fából emelt építmények, melyeket a mezőn legelésző barmok vesznek körül. Ezeket eleinte istállóknak vagy karámoknak tartották, de ennek ellentmond az a két oszlop, amely ezeknek az építményeknek a fedeléből kiáll (133/a. ábra).

E pillérek szerepe nem más, mint hogy megtartsanak egy vagy több "gyűrűt", melyek funkciója ismeretlen. Ám annak ellenére, hogy ezek az építmények általában valamiféle mezőn találhatóak, kevéssé valószínű, hogy istállók lennének. A sumer piktogramok (133/b. ábra) ugyanilyen építményekre hasonlító jelt használtak a DUR vagy TUR („hajlék", „gyülekezőhely") szó jelölésére, de az világosan látszik, hogy az építmény legfontosabb eleme nem a „kunyhó", hanem az antennatorony. Hasonló, „gyűrűkkel" felszerelt pillérek álltak a templomok bejáratainál, a szentélykörzetekben is (133/c. ábra).

Mik lehettek ezek? Talán a rádiólokációs rendszerhez csatlakozó antennák? A gyűrűk pedig radarsugárzók lennének, melyeket azért helyeztek el a mezőn, hogy a leszálló űrkompot irányítsák? A szemszerű pillérek pedig letapogatók, az istenek "mindent látó szeme", amelyről a ránk maradt szövegek szólnak?

Tudjuk, hogy ezek a műszerek hordozható berendezésekhez csatlakoztak, mivel néhány sumer pecsétlő megörökítette, hogyan szállították a szárazföld belsejébe a dobozszerű „isteni tárgyakat" (134. ábra).

Ezek a "fekete dobozok" arra a frigyládára emlékeztetnek, melyet Mózes készített az Örökkévaló utasításainak megfelelően. A faládát kívül-belül arannyal vonták be, vagyis a két, elektromosságot jól vezető felületet a köztük lévő fa szigetelte el egymástól. (Ezt a szerkezetet ma kondenzátor néven ismerjük - *A szerk.).* Szintén színaranyból készült a *káppóret*, melyet a láda tetejére helyeztek, és amelyet két aranyból öntött kerub tartott. Nem teljesen világos a *káppóret* funkciója, amelyet általában "födél"-nek fordítanak; de a Kivonulás Könyvének egyik mondata rávilágít esetleges szerepére: "És én szólok hozzád a *káppóret* tetejéről, a két kerub közül".

Azt a feltevést, hogy a frigyláda valójában egy elektromossággal működtetett kommunikációs berendezés, megerősíti a szállítására vonatkozó utasítás: aranykarikákon áthúzott farudak által. Senkinek sem volt szabad megérinteni a ládát; s amikor egyvalaki mégis megszegte a tilalmat, azonnal holtan esett össze - mintha nagyfeszültségű áramütés érte volna.

Az efféle természetfeletti berendezések, amelyek lehetővé tették az istenséggel való kommunikációt olyankor is, amikor az épp másutt tartózkodott, hódolat tárgyaivá, ún. „szent kultusztárgyakká" váltak. A Lagasban, Urban, Máriban és a többi városban feltárt

templomokból számtalan „szem-idól" került elő. A legcsodálatosabb kétségkívül az észak-mezopotámiai Tell Brákban feltárt „Szem-templom".

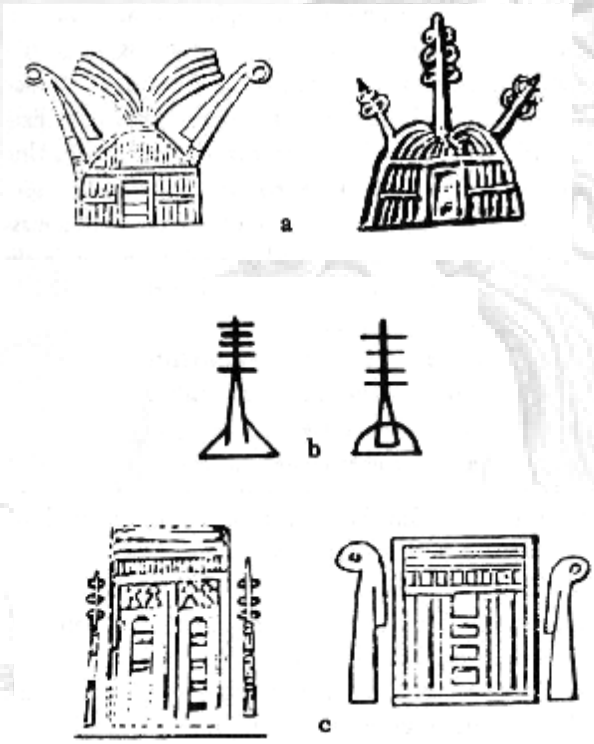

133. ábra

Ez az i. e. IV. évezredben épített templom nem csupán a benne talált több ezer „szem" szimbólumról kapta nevét, hanem a legbelső szentélyében álló oltárról, melyen egyetlen hatalmas „kettős szem" fogadta a hívőket (135. ábra).

Ez a „szem-oltár" minden bizonnyal az isteni eredetű tárgy másolata: Ninurta „rettentő szemének" vagy annak a tárgynak, amely Enlil nippuri irányítóközpontjában állt, melyről az ókori írnok ezt jegyezte [75] fel: „rettentő 'szeme', az ország mélyét fürkészi... rettentő fénysugara az országra rávetül".

Mezopotámia sík földje szükségessé tette, hogy az űrutazáshoz szükséges - illetve az azzal kapcsolatos - felszereléseket, berendezéseket mesterségesen emelt halmokra telepítsék. A ránk maradt ékírásos szövegek és j ábrázolások semmi kétséget nem hagynak afelől, hogy ezen építmények között egyaránt megtalálhatóak a korai mezei kunyhók és a későbbi lépcsőzetes vagy teraszos emelvények, melyeken széles lépcsők vagy rámpák kötötték össze az alsó és felső szinteket. A zikkurat legtetején állt az istenség „háza", melyet fallal öveztek s amelyben az istenség „madarát" és „fegyvereit"

134. ábra

elhelyezték. Egy pecséthenger-ábrázoláson nem csupán a megszokott, többteraszos építményt láthatjuk, hanem a zikkurat mellett álló két „gyűrűs antennát" is, melyek magassága három „emeletnek" felelt meg (136. ábra).

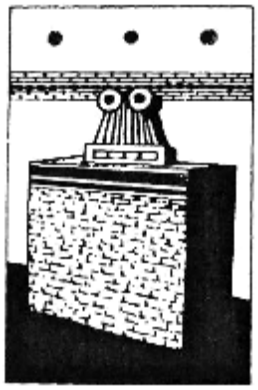

135. ábra

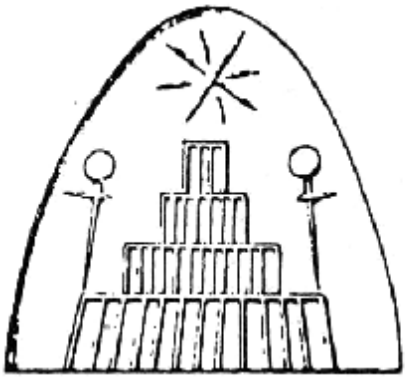

136. ábra

Marduk váltig azt állította, hogy a babilóni zikkurat és templomkörzet (az E.SZAG.IL) építését személyesen felügyelte, s hogy az építkezés a „Felső Ég" tábláin levő utasításoknak megfelelően zajlott. André Parrot (*Ziggurats et Tour de Babel* [Bábel leírása és a zikkuratok]) közöl egy agyagtáblát - melyet megfejtője után Smith-táblának hívnak -, s ebből kiderül, hogy a hét-lépcsős zikkurat alaprajza négyzet volt, melynek minden oldala 15 *gar* hosszú. A teraszok mérete és magassága fokozatosan csökken, kivéve a legfelsőt (ahol az istenség háza állt), amelyet magasabbra építettek. A zikkurat összmagassága szintén 15 *gar*t tett ki, vagyis az építmény tökéletes kockának tekinthető.

Egy *gar* tizenkét rövid singnek vagy könyöknek felelt meg (azaz hat méternek). H. G. Wood és L.C. Stecchini kimutatták, hogy a sumer számrendszer alapegysége, a 60-as szám volt valamennyi mezopotámiai zikkurat méretének az alapja. így például azok alapterülete 3x60 sing, azaz 60 *gar* (137. ábra).

Mi határozta meg a zikkurat magasságát? Stecchini rájött, hogy ha az első terasz magasságát (5,5 *gar)* dupla singgel szorozta be, az eredmény 33, ami nagyjából megfelelt Babilón szélességi körének (32,5° É). A második terasz a megfigyelési szöget már 51 fokra emelte, és a következő négy terasz mindegyike újabb 6-6 fokkal növelte. A hetedik terasz tehát egy olyan építmény tetején helyezkedett el, amely 75 fokkal emelkedett a horizont fölé. Az utolsó terasz ezt újabb 15 fokkal emelte meg, vagyis az [77] érdeklődő figyelő 90 fokos szögben, egyenesen az égre tekinthetett. Stecchini arra a következtetésre jutott, hogy minden egyes terasz egy csillagvizsgáló emeleteihez hasonlítható, melynek előre meghatározott magasságát az ég ivéhez igazították.

Elképzelhető persze, hogy más „rejtett" vagy „titokzatos" megfontolások is szerepet játszottak. Míg a 33 fokos szögmagasság nem volt túl pontos Babilón esetében, ugyanez a szám nagyon is pontos volt Szippar esetében. Elképzelhető-e valamiféle kapcsolat a négy középső terasz 6 fokos emelkedése és az istenek városai közötti 6 *beru* távolság között? Lehetséges, hogy a hét terasz valamiféleképpen az első hét település földrajzi helyzetét tükrözte, esetleg a hetedik bolygóét, a Földét?

F. Martiny *(Astronomisches zur babylonisches Turm* [A babilóni torony és a csillagászat]) rámutatott arra, hogy a zikkurat tökéletesen alkalmas volt csillagászati

megfigyelések elvégzésére és hogy az Észagila legfelső teraszát a Supa (vagyis a Plutó), illetve a Kos csillagkép felé tájolták (138. ábra).

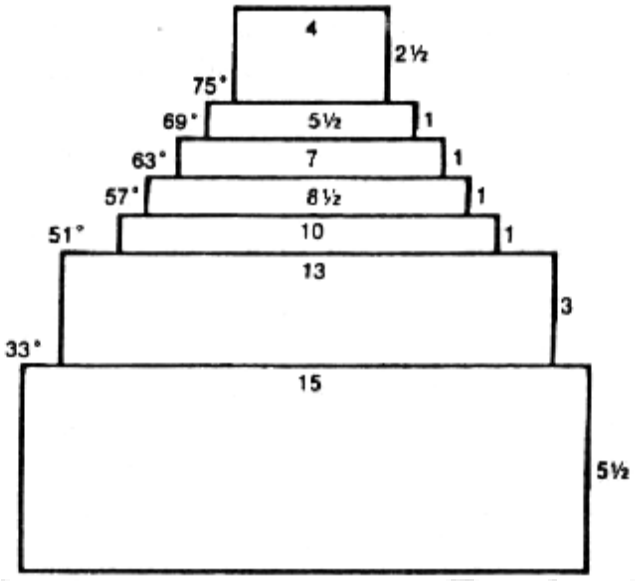

137. ábra

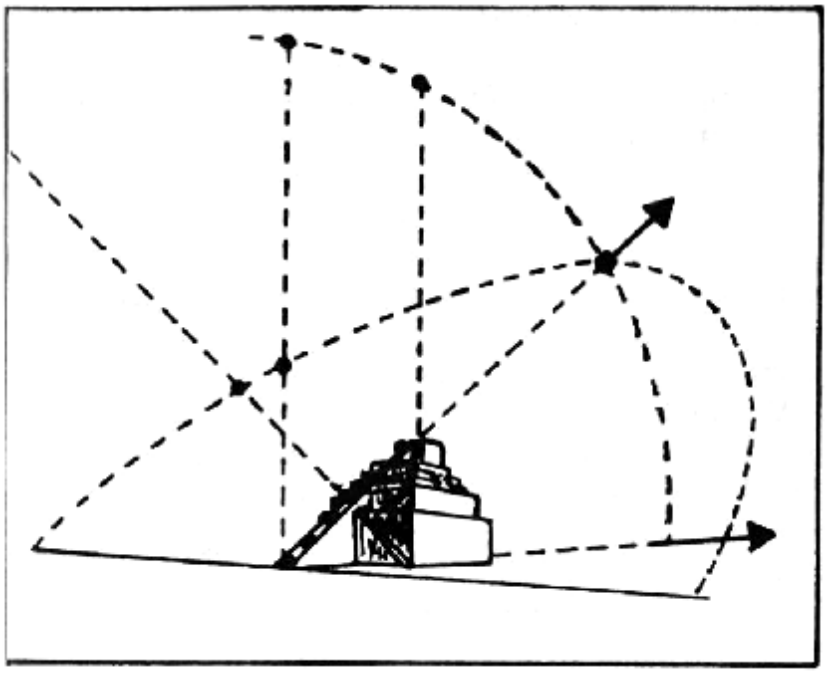

138. ábra

De valóban csupán a csillagok és a bolygók jobb megfigyelésére emelték a zikkuratokat, vagy összefüggésbe hozhatóak a nefilimek űrutazásaival is? Valamennyi zikkurat úgy tájolták, hogy a négy sarka észak, kelet, dél és nyugat felé mutatott; oldalaik pontosan 45 fokos szöget zártak be a négy égtájjal. Ez egyben azt is jelentette, hogy a Földre érkező űrkomp a zikkuratok oldalainak segítségével pontosan betájolhatta repülési útvonalát, és minden nehézség nélkül megtalálhatta Szippart!

Ezeknek az építményeknek az akkád-babilóni neve, a zikkurat, annyit jelent: „az isteni szellem csatornája". A zikkurat sumer elnevezése: ÉS, melynek jelentése „legfőbb" vagy „legmagasabb". S egyben „hőforrást" is jelentett (az *és* szó mind héberül, mind akkádul „tüzet" jelent).

Még azok a kutatók is, akik nem a fentebb vázolt „űrutazási" szempontok szerint vizsgálták ezeket az építményeket, arra a következtetésre jutottak, hogy a zikkuratoknak más rendeltetése is lehetett, mint hogy az isten házának afféle „többemeletes" épületei legyenek. Samuel N. Kramer, a neves asszirológus így foglalta össze a kutatók körében kialakult konszenzust: „A zikkurat a lépcsős torony, a mezopotámiai templomépítészet jellegzetes építménye... mind valós, mind szimbolikus értelemben vett kötelék volt, amely összekapcsolta az égi isteneket a földi halandókkal". [78]

Mint arra már rámutattunk, ezen építmények valódi rendeltetése nem az volt, hogy az égi isteneket a földi halandókkal összekapcsolja, hanem épp ellenkezőleg: a földi istenekkel való kapcsolattartást szolgálta.

TIZENEGYEDIK FEJEZET

Az anunnakik lázadása

Miután Enlil személyesen is megérkezett a Földre, átvette Enkitől a „földi parancsnokságot". Enki címe ekkor változhatott É.A-ra („a víz ura") a korábbi „föld ura" helyett.

A sumer szövegekből kiderül, hogy az istenek nem sokkal a Földre érkezésük után valamiféle hatalommegosztásban állapodtak meg: Anu az égben marad és a Tizenkettedik Bolygót felügyeli, Enlil a szárazföldért felel, míg Enki az AB.ZU-t (akkádul *apszu)* irányítja. Az É.A név „vizes" jelentése miatt a legtöbb kutató az AB.ZU-t „Vizes Mélység"-nek fordítja, abból a feltevésből kiindulva, hogy ha a görög mitológiához hasonlóan Enlil a mennydörgő Zeusz megfelelője, akkor Éa csakis Poszeidón, a tengerek urának előképe lehet.

Előfordul azonban, hogy Enlil birodalmát a Fenti Világnak nevezik, míg Éa birodalmát az Alanti Világnak, s a kutatók ebben az esetben is arra következtettek, hogy Enlil a Föld légkörét uralta, míg Éa a „földalatti vizek" ura, afféle mezopotámiai Hádész. Az angol *abyss* szó (amely az akkád *apszu*-ból származik) mélységes-mély, sötét és veszélyes vizet jelent, amely könnyen elragadja és elnyeli az embert. Éppen ezért, amikor a kutatók kezébe olyan mezopotámiai szövegek kerültek, amelyek ezt az Alanti Világot írták le, „alvilágnak" vagy a „holtak birodalmának" fordították, s csak az utóbbi időkben kezdték a „túlvilág" vagy a „másvilág" kifejezést használni, hogy elkerüljék az előbbiek baljóslatú mellékzöngéjét.

E sajnálatos félreértést azok a liturgikus szövegek okozták, melyek Dumuzi, ismertebb bibliai és kánaáni nevén Tammúz isten eltűnését siratták. Inanna/Istárt ehhez az istenhez fűzte gyengéd érzelmi kötelék; s amikor eltűnt, utána ment ama bizonyos másik világba, hogy megkeresse.

P. Maurus Witzel hatalmas műve, *Tammuz-Liturgen und Verwandtes* [81] [A Tammúz-siratók és rokon költemények], amelyben feldolgozza a sumer és akkád Tammúz-szövegeket, megerősítette ezt a félreértést. Istár kétségbeesett keresését úgy értelmezték, mintha Istár „a holtak birodalmába utazott volna, ahonnét végül visszatért az élők világába".

A sumer és akkád szövegekből, amelyek elbeszélik Inanna/Istár alászállását az Alanti Világba, megtudjuk, hogy Istár célja ama tartomány úrnőjének felkeresése, aki nem más, mint tulajdon nővére, Ereskigal. Istár nem halt meg, s nem is akarata ellenére ment oda; nagyon is életben volt és hívatlan vendégként érkezik: erőszakkal lép be, megfenyegeti a kapu őrét:

> Ha nem nyitod ki előttem, nem engedsz be szépszerével,
> bizony betöröm ököllel, kitépem kapufélfádat,
> lábbal taposom a zárat, úgy jutok a kapun túlra!

Sorban megnyílik a hét kapu és Istár végül Ereskigal színe elé jut, Ereskigal rettentő mód feldühödik (az akkád szöveg szó szerint így mondja: „felfortyant s szinte szétpukkant jelenlététől"). A sumer szövegek ugyan nem részletezik az utazás voltaképpeni célját és Ereskigal haragjának okát, még azt is elárulják, hogy Inanna

számított is erre a fogadtatásra, és útnak indulása előtt értesítette a többi istent, arra kérve őket: szabadítsák majd ki, ha esetleg fogva tartanák az Alanti Világban.

Ereskigal hitvesét, az Alanti Világ urát, Nergalnak hívták. Az a mód, ahogyan megérkezett és birtokba vette az Alanti Világot, nem csupán az istenek „emberi természetére" vet fényt, hanem egyúttal világosan megmutatja, hogy az Alanti Világ egyáltalán nem tekinthető a „holtak birodalmának".

A történet, amely több változatban is fennmaradt, egy lakomával kezdődik, melynek díszvendégei Anu, Enlil és Éa. A lakomát az „égben" tartják, de nem Anu hajlékában, a Tizenkettedik Bolygón, hanem talán egy, a föld körül keringő űrhajón, mivel amikor kiderül, hogy Ereskigal nem tud eljönni, az istenek hírmondót szalasztanak hozzá, aki "lement az ég hosszú lépcsőjén, s elérkezett Ereskigal kapujához". Miután megkapta a meghívást, Ereskigal így utasította tanácsadóját, Namtart: [82]

Menj fel, Namtar, az ég hosszú lépcsőjén,
Asztalukról hozd el nekem az étket, mely engem illet;
Amit csak kínál Anu, mindet hozd el nekem!

Amikor Namtar belépett a tágas terembe, valamennyi isten felállt, egyetlenegy, kissé kopaszodó isten kivételével. Namtar ezt elmondta Ereskigalnak, aki úgy érezte: szántszándékkal sértették meg őt és birodalmát. Követelte, hogy a neveletlen istent adják ki, hogy megbüntesse.

A vétkes isten azonban nem más, mint Nergal, Éa fia. Miután atyja kemény szavakkal összeszidja, Nergalnak egyedül kellett az utat megtennie, egyetlen fegyvere: apja jó tanácsa. Amikor Nergal a kapuhoz ért, Namtar azonnal felismerte és rögvest Ereskigal elé vezette, aki különféle feladatokat rótt ki rá.

Történt azonban, hogy Ereskigal fürdőt vett.

Teste feltárult...
S mint szokta férfi és asszony,
a férfi... szívében...
ölbe kapta,
összefonódtak,
szenvedélyesen egybekeltek.

Hét napon át tartott nászuk. A Fenti Világban már aggódtak az eltűnt Nergal miatt. Ám alighogy elmentek érte, Namtar Ereskigal színe elé lépett s azzal vádolta Nergalt, esze ágában sincs visszatérni. Namtar ismét elindult, hogy felkeresse Anut. Ereskigal egyértelműen fogalmazott:

Én, a te leányod, még ifjú voltam,
nem ismertem a leányok játszadozásait...
Az isten, kit hozzám küldtél
s ki szerelembe vegyült velem -
Küldd el őt nekem! Hadd legyen férjem!
Hadd lakozzon velem!

Könnyen meglehet, hogy Nergal nem éppen a házasodásra gondolt, [83] hiszen mint megtudjuk, csapatokat toboroz, és megostromolja Ereskigal birodalmának kapuit, hogy az „úrnő fejét vegye". Ereskigal megretten:

Férjem te s asszonyod én!

Szíved szívemen mindétiglen!
Uralkodj széles ez Alanti Világon!
Kezedbe adom a Bölcsesség Tábláját!
Te lészesz az úr s én az úrnő!

És végül a boldog végkifejlet:

Hallván Nergal ezt a beszédet,
ölbe kapta az istennőt,
arcát csókkal borította,
könnyeit is fölszárította:
Amit oly régóta kívánsz tőlem,
szívesen-örömest teljesítem!

A költeményben elbeszélt események nem éppen a holtak birodalmát juttatják eszünkbe. Épp ellenkezőleg: olyan hely volt, ahol jöttek-mentek az istenek, és ahol egybekeltek; egy olyan hely, amely elég jelentős volt ahhoz, hogy Enlil egyik unokájára és Enki egyik fiára bízzák felügyeletét. Ez pedig egyáltalán nem támasztja alá egy komor, lehangoló tartomány képzetét. W. F. Albright *(Mesopotamian Elements in Canaanite Eschatalogy* [Mezopotámiai elemek a kánaánita eszkatalógiában]) szerint Dumuzi hajléka az Alanti Világban „fényesen ragyogó és gazdag hajlék volt a földalatti paradicsomban, melyet a 'folyamtoroknak' hívtak és amely szorosan kapcsolódott Éa Apszu-beli hajlékához".

E hely valóban távoli s nehezen megközelíthető vidéken feküdt, s talán némileg „tiltott terület" volt, de aligha tekinthető olyan helynek, ahonnét nincs visszatérés. Inannán kívül más istenekről is tudunk, akik ellátogattak, majd visszatértek az Alanti Világból. Miután megerőszakolta Ninlilt, Enlilt kis időre Abzuba száműzték. És maga Éa is állandóan Eridu és Abzu között ingázott: Abzuba viszi „Eridu műveltségét s mesterségeit" és ott „ragyogó szentélyt" építtet magának. (Apszu sumer neve: Abzu - *A szerk.)* [84]

Vagyis távolról sem nevezhető sötét, kietlen helynek. Épp ellenkezőleg: a ránk maradt leírások szerint fényes ragyogás töltötte be:

Gazdag ország, Enki kedveltje,
bőséget áraszt, dúsan terem,
magához öleli a sebes folyót...

Számos olyan ábrázolás maradt ránk, melyen Éát a bővizű források uraként jelenítik meg. A sumer szövegekből egyértelműen kiderül, hogy ezek a bővizű források valóban léteztek, még ha nem is Sumerben, hanem az Alanti Világban. W. F. Albright hívta fel a figyelmet egy olyan szövegre, melyben az Alanti Világ neve: UT.TU országa, mely Sumertői nyugatra fekszik. A szöveg elbeszéli Enki utazását Apszuba:

Az Apszuba, a tiszta földre,
melynek vizei sebesen áradnak,
a bővizű forrás házába
ment az úr...
A bővizű forrás házát
Enki a tisza víz közepén emelte,

az Apszura állította
hatalmas szentélyét.

A hely egyértelműen a tengeren túl feküdt. Egy Dumuzi-sirató, mely a „tiszta ifjú" eltűnése felett kesereg, arról szól, hogy miután elfogták, hajón vitték az Alanti Világba. A Sumer pusztulása fölött mondott siratóének elbeszéli, hogyan sikerült Inannának (más néven: Inninnek) titkon hajóra szállnia. „Elvitorlázott és alászállt az Alanti Világba".

Egy kevéssé értett, sajnos csak töredékesen fennmaradt hosszú szöveg Marduk és Ira (Nergal egyik címe) viszályát beszéli el. A vita során Nergal elhagyta birodalmát és Babilónban hívta harcra Mardukot; Marduk viszont a következő fenyegetéssel vág vissza: „leszállok az Apszuba, hogy felügyeljem az anunnakikat... haragos fegyvereimet bizony ellenük fordítom". Elhagyta az Országot, elhagyta Mezopotámiát, és átkelt a „magasan tornyosuló vizeken". Úticélja Arali, a Föld „alapzatán" [85] fekvő föld, és a szöveg pontosan elmondja, merre keresendő ez az „alapzat":

A távoli tengeren
100 *beru* [távolságra] a vízen
Arali földje...
Ahol a kék kövek rontást hoznak,
ahol Anu mesterembere
a fényesen, napként ragyogó ezüst szekercét viszi.

A *beru* egyaránt volt hossz- és időmérték. A fenti elbeszélésben valószínűleg időmértékként kell értelmezni, hiszen a szöveg tengeri útról beszél. Egy *beru* két órának felel meg, vagyis a 100 *beru* 200 órán át tartó tengeri útnak. Mivel semmiféle adatunk nincs a hajózási sebességről, ezért nem tudhatjuk, hogy ez mekkora távolság, ám aligha kétséges, hogy egy valóban távoli országról van szó, amely talán két- vagy akár háromezer mérföldnyire feküdt.

A szövegekből az is kiderül, hogy Arali Sumertől nyugatra, illetve délre feküdt. A Perzsa-öbölből délnyugati irányba vitorlázó hajó úticélja a két-háromezer mérföldnyire fekvő dél-afrikai partvidék volt.

Csakis ezzel magyarázható az Alanti Világ kifejezés: valójában a déli féltekét jelöli, ahol Arali fekszik, s ebben különbözik a Fenti Világtól, azaz az északi féltekétől, ahol Sumer található. A Föld felosztása Enlil (észak) és Éa (dél) között voltaképp nem más, mint az északi égbolt (Enlil Útja) és a déli égbolt (Éa Útja) földi tükörképe.

A nefilimek bolygóközi utazásai, illetve az a képességük, hogy körpályára álljanak, majd leszálljanak a Földre, szinte feleslegessé is teszi a kérdést, hogy vajon ismerhették-e Dél-Afrikát. Számos pecséthengeren tűnnek fel olyan állatok (mint például a zebra vagy a strucc), és olyan ábrázolások (például a dzsungelélet jelenetei vagy párduckacagányt viselő afrikai törzsfők), amelyek egyértelműen tanúsítják az „afrikai kapcsolat" meglétét.

Mi keltette fel a nefilimek érdeklődését Afrika déli területei iránt? Miért vezényelték Éát, a műszaki zsenit erre a földrészre, és miért adták az e területet felügyelő istenek kezébe a Bölcsesség Tábláját?

A megfejtést a sumer AB.ZU kifejezés - melyet általában „a víz mélyének" [86] fordítanak - új szemléletű, kritikai elemzése nyújtja. A kifejezés szó szerinti jelentése: „az ősi, mély forrás", amely nem feltétlenül jelent vízforrást. A sumer nyelvtani szabályok szerint bármely két szótagból álló kifejezésben a szótagok felcserélhetőek anélkül, hogy a szó jelentése megváltozna. így az AB.ZU és a ZU.AB ugyanazt jelenti. A sumer kifejezés

utóbbi írásmódja lehetővé teszi e kifejezés azonosítását a többi sémi nyelvben előforduló szavak és kifejezések alapján: a *za-ab* jelentése - mind a mai napig - „nemesfém" (a héberben például „arany").

Az AB.ZU sumer piktogramja nem más, mint a Föld mélyébe fúródó akna. Vagyis Éa nem valamiféle határozatlan „vízmélység" ura volt, hanem a Föld ásványi kincseinek kiaknázásával megbízott isten (139. ábra). [87]

139. ábra

140. ábra

141. ábra

142. ábra

Az akkád *apszu*-ból származó görög *abüsszosz* jelentése: „a föld mélyébe fúródó üreg". Az akkád szójegyzékek azt is megemlítik, hogy „az *apszu* azonos a *nikbu*-val"; e szó, és héber megfelelőjének, a *nikba* jelentése nagyon is egyértelmű: „ember által készített, mély, a földbe mélyedő furat".

P. Jensen *(Die Kosmologie dtr Babyloner* [A babilóni kozmológia]) már 1890-ben felfigyelt arra, hogy a gyakran előforduló akkád kifejezés, a *bit nimiku* helyes fordítása nem a „bölcsesség háza", hanem a „mélység háza". Egy általa idézett szöveg (V.R. 30, 49-50ab) szerint „az arany és az ezüst a Bit Nimiku-ból jön", egy másik szövegből (III.R.57, 35ab) pedig egyértelműen kiderül, hogy egy bizonyos akkád név, a *"Nimiki* Sala istennője" nem más, mint a sumer jelző fordítása: „a csillogó bronzfémmel foglalkozó istennő". Jensen arra a következtetésre jutott, hogy az akkád *nimiku*, melyet mindaddig helytelenül „bölcsességnek" fordítottak, „inkább a fémművességgel kapcsolatos".

Néhány mezopotámiai himnuszban Éát *Bél Nimiki*-nek nevezik, melyet a „bölcsesség ura" szavakkal szoktak visszaadni, pedig a helyes fordítás kétségkívül a „bányászat ura" lenne. Éppúgy, ahogy a nippuri Sorstábla a bolygók keringésére vonatkozó tudnivalókat tartalmazta, a Nergal és Ereskigal gondjaira bízott Bölcsesség Táblája valójában nem más, mint a Bányászat Táblája, a nefilimek bányászati tevékenységeinek „adatbázisa".

Abzu uraként Éát egy másik fia segítette, GI.BIL isten („aki felperzseli a talajt"), aki a tűz és a kohászat felügyelője. Nem más ő, mint a Föld Kovácsa, akit fiatal, erős istennek

ábrázolnak: válla izzó szikrákat szór, s épp alászáll, vagy épp előbukkan a föld mélyéről. A szövegekből azt is megtudhatjuk, hogy Gibilt Éa tanította, vagyis Éától sajátította el a bányászat csínját-bínját (140. ábra).

A délkelet-afrikai fémeket külön e célra ácsolt hajókon szállították Mezopotámiába; a teherhajókat MA.GUR UR.NU AB.ZU-nak hívták („az Alanti Világ fémérceinek hajója"). Az ércet Bad-Tibirába vitték: e város nevének szó szerinti jelentése nem más, mint „a fémművesség alapja". Az olvasztás és a finomítás után a fémet formába öntötték, melynek formája évezredeken át alig-alig változott. A közel-keleti ásatások során több tucat ilyen fémrúd került elő, melyek igazolják a sumer piktogramok megbízhatóságát, vagyis azt, hogy a kép megfelel a jelölt tárgynak: a ZAG („tisztított nemes [tárgy]")sumer piktogramja pontosan egy ilyen [88] fémrudat ábrázol. A közepén húzódó fúrat a felfűzést, s ezáltal a könnyebb szállítást szolgálta (141. ábra).

A bővizű források istenének ábrázolásain gyakran felbukkannak a fémrúd-szállítók, s ez azt jelzi, hogy ugyanez az isten egyúttal a bányászat istene is volt (142. ábra).

Az Éa által felügyelt afrikai bányavidék elnevezései és jelzői számos utalást rejtenek annak pontos földrajzi fekvésére. Egyik neve A.RA.LI („a csillogó telér országa"), az a vidék, ahonnan a fémércek érkeznek. Amikor Inanna saját déli utazását tervezgette, úticélul olyan országot jelölt meg, „ahol a nemesfémet föld takarja", azaz a föld alatt található. Egy Erica Reiner által közölt, a sumer világ hegyeit és folyóit felsoroló szöveg szerint „az Arali hegy: az arany országa"; míg egy másik, töredékesen fennmaradt szöveg arra utal, hogy Bad-Tibira fémművesei Araliból kapták a nyersanyagot.

A mezopotámiai szövegek a Bányák Országát hegyes vidéknek írják le, melyet füves fennsíkok és síkságok tagolnak. A sumer szövegek szerint Ereskigal fővárosa a GAB.KUR.RA-ban („a hegyek ládájában") feküdt, vagyis a szárazföld belsejében. Istár utazásának akkád változatában a kapu őre e szavakkal fogadja:

Lépj be, úrnő!
Hadd örvendjen feletted Kutu!
Hadd örvendjen s ünnepeljen
Nugia országának palotája!

A KU.TU szó (akkád jelentése: „az ország központjában lévő") sumer eredetijének egyik jelentése „a fénylő felvidék". Valamennyi szöveg szerint ez a vidék napsugárban fürdött. Az arany sumerül KU.GI ("a földből való csillogás"), az ezüst pedig KU.BABBAR („fényes arany"), vagyis mindkét szó megtartotta a nemesfémek és Ereskigal tartományának fényessége és ragyogása *(ku)* közötti eredeti képzettársítást.

A sumer piktogramok, az első sumer írás tanúsága szerint a sumerek jól ismerték a különféle fémmegmunkálási eljárásokat és azzal is tisztában voltak, hogy a fémeket a föld mélyébe ásott aknákon át lehet kinyerni. A réz és a bronz („szépséges csillogó kő"), az arany („a legfőbb [89] bányászott fém"), illetve a finomított fém („csillogó-tisztított") sumer megfelelői egy bányaakna ("a sötétlő vörös nyílása") képi variációi (143. ábra).

A térség neve, Arali, a „sötét vörös [talaj]", a *Kus* (jelentése szintén „sötét vörös", mely idővel „négerré" módosult) vagy az ott bányászott fémércek piktogramjának variánsaként is leírható; e piktogramok általában egy bányaaknát ábrázolnak (144. ábra).

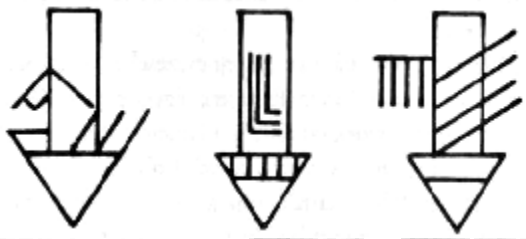

143. ábra

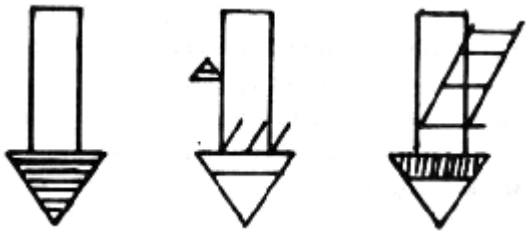

144. ábra

A ránk maradt ókori szövegek gyakran említik az aranyat és más fémeket is, s ez arra utal, hogy a fémművesség már a legkorábbi időkben sem volt számukra ismeretlen. A civilizáció hajnalán már élénk fémkereskedelem bontakozott ki, s ez az istenektől nyert tudásnak tulajdonítható: az istenek, akik jóval az ember megjelenése előtt már buzgón bányászták és dolgozták fel a különféle fémeket. Számos olyan tanulmányban, amely a mezopotámiai istenekről szóló történeteket a bibliai Vízözön előtt élt pátriárkák listájával veti össze, hívták fel a figyelmet arra, [90] hogy a bibliai Tubalkain, „ki ércből és vasból mindenfélét kovácsolt és köszörült", jóval a Vízözön előtt élt.

Az Ószövetség megemlíti Ófir országát, amely szintén valahol Afrikában feküdt, s amely az ókorban jól ismert aranylelőhely volt. Salamon király hajóraja a Vörös-tenger partján fekvő Ecjon-Géberből, a mai Elatból vágott neki a hosszú tengeri útnak. „És elmentek Ófirba és szereztek onnan aranyat". És mivel Salamon nem akarta halogatni a jeruzsálemi Szentély felépítését, meghagyta szövetségesének, Türosz királyának, Hírámnak, hogy küldje hajóit Ófirba:

> Mert Tarsís-hajóraja volt a királynak a tengeren
> Hírám hajórajával együtt;
> három évben egyszer szokott érkezni a Tarsís-hajóraj,
> szállítva aranyat és ezüstöt, elefántcsontot, majmokat és pávákat.

Vagyis a Tarsís-hajóraj egy-egy útja három évig tartott, ami azt jelenti, hogy a tengeri út maga legalább egy évig tartott, s ez arra utal, hogy körbehajózták Afrikát (145. ábra).

A legtöbb történész Tarsíst a Földközi-tenger nyugati partvidékére helyezi, a mai Gibraltári-szoros közelében. S valóban: ennél ideálisabb kiindulópontot egy Afrika körüli hajóúthoz keresve is nehéz találni. Egyes feltevések szerint Tarsís nevének jelentése: „kohó, öntöde".

A Biblia-kutatók szerint Ófirt a mai Rhodesiával kell azonosítani. Z. Herman *(Peoples, Seas, Ships* [Népek, hajók, tengerek]) meggyőzően bizonyította, hogy az egyiptomiak a

különféle fémérceket Rhodesiából szerezték be. A rhodesiai és dél-afrikai bányamérnökök nagyon gyakran az ókori forrásokban említett ős- és ókori bányák alapján azonosítanak egy- egy aranylelőhelyet.

Hogyan jutottak el Ereskigal hajlékába? Hogyan szállították a fémérceket a szárazföld belsejéből a parti kikötőkbe? Tudjuk, hogy a nefilimek előnyben részesítették a folyami hajózást, s ezért aligha meglepő, hogy az Alanti Világban egy hatalmas, hajózható folyó folyik. Az „Enlil és Ninlil" című költeményből kiderül, hogy Enlilt az Alanti Világba szám-űzték. Amikor odaérkezett, először egy széles folyón kellett átkelnie.

Egy - az emberiség eredetét és sorsát feltáró - babilóni szöveg szerint az Alanti Világ folyója a Habúr, „a halak és madarak folyója". Néhány [91] sumer szövegben Ereskigal országát a "HA.BUR puszta országának" nevezik.

Afrika négy legfontosabb folyója közül a Nílus a Földközi-tengerbe ömlik; a Kongó és a Niger az Atlanti-óceánba, míg a Zambezi Afrika belsejében hatalmas félkörívet ír le, mielőtt elérné a keleti partvidéket. Széles deltája kiváló kikötőhelyekkel rendelkezik, és maga a folyó több száz mérföldön át hajózható.

145. ábra

A Zambezi lett volna a „halak és madarak folyója"? A Viktória-zuhatag lenne az a vízesés, amely mellett, a ránk maradt szövegek tanúsága szerint, Ereskigal fővárosa feküdt?

Tudván, hogy számos „újonnan felfedezett" dél-afrikai bányát már az ókorban is műveltek, az Angol-Amerikai Társaság egy régészekből álló kutatócsoportot bízott meg azzal a feladattal, hogy megvizsgálják és feltárják a lelőhelyeket, mielőtt a modern földkitermelő gépek az ős- és ókori maradványokat nyom nélkül megsemmisítik. Adrian Boshier és [92] Peter Beaumont az *Optima* hasábjain beszámolt arról, hogy több egymásra halmozódott réteg leletei bizonyították a bányászati tevékenységet. A Yale egyetemen és a hollandiai Groningenben elvégzett C^{14}-es, radiokarbonos

kormeghatározási eljárás a leletek korát a teljességgel hihető i. e. 2000 és a szinte hihetetlen tűnő i.e. 7690 közé tette.

A leletek szokatlanul magas kora arra ösztönözte a kutatócsoportot, hogy folytassa munkáját. Az Oroszlán-csúcs meredek nyugati lejtőjének alján fekvő sziklafal alatt egy öttonnás hematit tömb zárta el egy barlang bejáratát. A barlangban talált faszénmaradványok alapján a barlang korát, illetve a barlangban folytatott bányászat idejét i. e. 20 000 és i. e. 26 000 közé keltezték.

Valóban elképzelhető, hogy a paleolitikumban, az őskőkorban már fémérceket bányásztak? A régészek kutatóárkot húztak azon a területen, ahol az őskori bányászok is tevékenykedtek. A kutatóárokból nyert faszénminta kora a groningeni laboratórium munkatársai szerint i. e. 41 250 + 1600 év volt!

A dél-afrikai kutatók ezután szisztematikusan megvizsgálták a Dél- Szváziföld területén fekvő őskori bányákat. Az átkutatott bányák rétegeiből gallyak, levelek, fűszálak, egyes esetekben madártollak kerültek elő, melyeket feltehetően a hajdani bányászok hozhattak a barlangba, hogy hálóhelyet készítsenek maguknak. Az egyik, i. e. 35 000-re keltezett rétegből olyan rovátkolt csontok kerültek elő, melyek azt bizonyítják, hogy „az ember már ebben a korai időben is képes volt számtani műveletek elvégzésére". A legrégibb leletek kora i. e. 50 000-re tehető.

A két kutató, akik szerint a „bányászat Szváziföldön valószínűleg i. e. 70-80 000 tájékán megkezdődött", felvetették, hogy „az i.e. 100 000 utáni időszakban Dél-Afrika lehetett a technológiai feltalálások és újítások legfőbb szintere".

Dr. Kenneth Oakley, a londoni Természettudományi Múzeum korábbi főmunkatársa, így foglalja össze a leletek jelentőségét: „új fényt vet az ember eredetére... még az is elképzelhető, hogy az emberiség bölcsője Dél-Afrikában ringott", azaz a *Homo sapiens* elsőként ezen a vidéken alakult ki s jelent meg.

Mint az alábbiakban látni fogjuk, a mai ember őse valóban ott jelent meg, egy olyan eseménysor részeként, melynek hátterében az istenek fémércfeltáró tevékenysége állt. [93]

*

Komoly tudósok és science fiction írók egyaránt felvetették, hogy a más bolygókon vagy aszteroidákon való települések létrehozásának egyik lehetséges oka az lehet, hogy azok az ásványok, melyek a Földön ritkák vagy bányászatuk túl költséges, más égitesteken bőséggel fellelhetőek.

A történészek kőkorra, bronzkorra, vaskorra, stb. osztják az emberi tevékenység korszakait; az ókorban azonban másféle felosztást használtak. Hésziodosz, a görög költő öt korszakot különböztet meg: aranykor, ezüstkor, bronzkor, hősi kor és vaskor. A hősi kort leszámítva, az ókorban elfogadottá vált az arany-ezüst-réz-vas tagolás. A bibliai Dániel próféta megfejti Nabú-kudurri-uszur (a bibliai Nebukadneccar) [alias: Nabukodonozor - *A szerk.*] király álmát, melyben hatalmas szobrot látott: „feje jó aranyból, melle és karjai ezüstből, hasa és csípői rézből, combjai vasból, lábai részben vasból s részben agyagból készültek".

A mítoszokban és a folklórban minduntalan felbukkan egy hajdanvolt aranykor emléke: ez volt az az idő, amikor az istenek itt jártak-keltek a Földön. Ezt követte az ezüstkor, majd azok a korok, amikor a Földet együtt népesítették be az istenek s az emberek: ez volt a hősi kor, a rézkor, a bronzkor és a vaskor. Elképzelhető, hogy ezek a legendák valóságos események emlékét őrzik?

Az arany, az ezüst és a réz - mind az aranycsoport természetes elemei. Atomsúlyuk és számuk alapján a periódusos rendszer egyazon csoportjának tagjai; hasonló kristálytani,

kémiai és fizikai tulajdonságokkal rendelkeznek: mindegyik jól megmunkálható, nyújtható puhafém. Az ismert elemek közül ezek vezetik a legjobban a hőt és az elektromosságot.

E három fém közül az arany a legtartósabb: szinte elpusztíthatatlan. Annak ellenére, hogy leginkább pénz, ékszer vagy műkincs formájában ismeretes, felbecsülhetetlen értékű az elektronikában. Egy fejlett társadalomnak szüksége van aranyra a mikroelektronikai berendezések készítésénél, a vezérlő áramköröknél és a számítógépek memóriájánál.

Az ember érdeklődése az arany iránt a civilizáció és a vallás kezdeteire megy vissza: az ősi istenekkel való kapcsolatának kezdetére. Sumer istenei megkövetelték, hogy ételüket arany tálcán szolgálják fel, aranyserlegből ihassák a bort és aranyszőttesből készült ruhákban járjanak. Annak ellenére, hogy a zsidók oly sietve hagyták el Egyiptomot, hogy a [94] kenyértésztának nem volt ideje megkelni, azt az utasítást kapták, hogy ki- ki kérje el egyiptomi szomszédjától arany- és ezüstneműit. Ezt a parancsot, mint az alábbiakban látni fogjuk, a frigyláda és annak elektronikus berendezése elkészítéséhez szükséges arany és ezüst indokolta.

Az arany, melyet királyi fémnek is neveznek, valójában az istenek féme volt. Az Örökkévaló pedig Aggeus prófétához intézett szavaiban világossá tette, hogy „enyém az ezüst és enyém az arany", legalábbis ami a nemzetek feletti ítélkezést illeti.

A rendelkezésünkre álló bizonyítékok arra utalnak, hogy az emberiség érdeklődését az arany iránt a nefilimek aranyéhsége keltette fel. Elképzelhető, hogy más ritka fémek után is kutattak (például a Dél-Afrikában bőségesen előforduló platina után). És annak a lehetőségét sem zárhatjuk ki, hogy radioaktív ásványokat (kobaltot és urániumot) is kerestek az Alanti Világ „rontást hozó kék kövei" között. Számos olyan ábrázolás maradt fenn Éáról, a bányászat istenéről, melyen testéből erőteljes sugárzás áramlik ki, és a társaságában lévő istenek kénytelenek védőpajzsot tartani maguk elé; ezeken az ábrázolásokon Éa ércfűrészt tart a kezében (146. ábra).

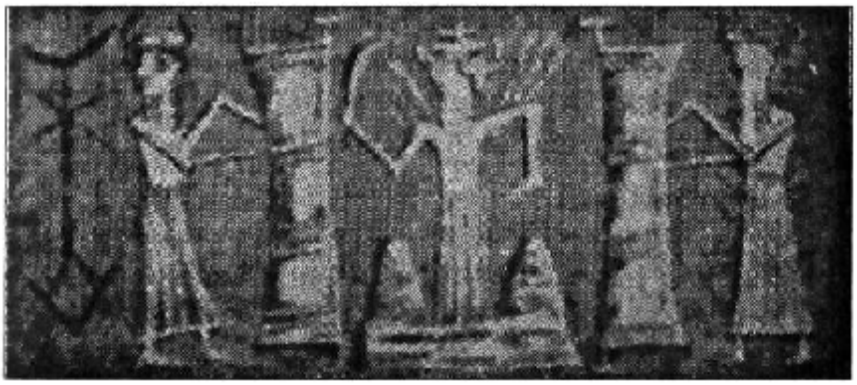

146. ábra

Annak ellenére, hogy a nefilimek első csoportját Enki vezette és ő felelt Abzu fejlesztéséért, nemcsak őt illeti a dicsőség a későbbi eredményekért. A napi munkát a földreszállt űrhajósok kevésbé prominens tagjai, az anunnakik végezték. [95]

Egy sumer szöveg leírja, hogyan épült Enlil nippuri központja:

Az anunnák, az ég, a föld istenei,
végezték a munkát,
kapa, szállítókosár,

várost alapozó eszközök voltak a kezükben.

A ránk maradt szövegek szerint az anunnakik a „köz-istenek", akik szintén részt vettek a földi települések létrehozásában: ők voltak azok az istenek, akik „végrehajtották a feladatokat". A babilóni Teremtés-eposz szerint Marduk jelölte ki az anunnakik feladatát. (Szinte bizonyosra vehető, hogy a sumer eredetiben Enlil volt az, aki parancsolt ezeknek az űrhajósoknak.)

Anu alá rendelte őket, hogy őrizzék parancsát,
háromszázat az égtetőre állított őrszemül,
az Ország útját ők szabták meg az égből;
míg a földön
hatszáz lakozott.
Kiadta a parancsot
a földi s az égi anunnakiknak,
megszabta feladatukat.

A szövegből az is kiderül, hogy közülük háromszázan, az Igigik, azaz az égi anunnakik voltak az igazi űrhajósok, akik az űrhajón maradtak, s nem szálltak le a Földre. A Föld körül keringve, tőlük indultak s hozzájuk tértek vissza az űrkompok.

A „Sasok" vezetője, Samas, mindig szívesen látott vendég volt az igigik „hatalmas, tágas égi csarnokában". A "Samas-himnusz" leírja, hogyan várták az igigik a Samast hozó űrkompot:

Közeledtedre örvendeznek a hercegek,
az igigik boldogan várják érkezésed
Fényességed, ragyogásod, fénylő utad...
Minduntalan sugárzásod fürkészik...
Tágra tárják a kaput...
Az Igigik jó cipói [várnak téged]. [96]

Úgy tűnik, hogy az igigik, akik a magasban maradtak, sohasem találkoztak az emberekkel. Számos szöveg említi, hogy „túl magasan voltak az emberiség számára" s ennek következtében „nem törődtek a néppel". Az anunnakik, akik leszálltak a Földre s ott is maradtak, ismertek voltak az emberek előtt, akik tisztelték őket. A ránk maradt szövegek szerint „az égi anunnakik .... száma 300" s a „földi anunnakik... száma 600".

Néhány szöveg az anunnakikat következetesen az „ötven nagy hercegként" említi. Ennek az az oka, hogy nevük akkád írásmódjának, az *An-nun-na-ki*-nak. szó szerinti jelentése: „az ötven, aki az égből a földre jött". Miképpen oldható fel ez a látszólagos ellentmondás?

Fentebb már idéztük azt a szöveget, melyben Marduk elpanaszolja apjának, Éának, hogy a Szaturnusz közelében elveszítette az egyik űrhajót, melyen „az ötven anunnaki" utazott. A III. Uri dinasztia korából fennmaradt démonűző szöveg említi az *anunna eridu ninnubi*, vagyis Eridu város ötven anunnakiját. Ez talán arra utal, hogy az Eridut megalapító nefilimek ötvenen voltak. Elképzelhető, hogy az űrhajósok minden egyes alkalommal ötven fős csoportokban szálltak le?

Egyáltalán nem kizárt, hogy a nefilimek ötven fős csoportokban érkeztek a Földre. Mikor a földutazások rendszeresebbé váltak, egyre több nefilim érkezett. Még ha számosan vissza is tértek szülőbolygójukra, a Tizenkettedik Bolygóra, biztosra vehető,

hogy egyre több nefilim maradt a Földön, és hogy az eredeti ötven fős létszám hamarosan hatszáz főre duzzadt: „a hatszáz, kik a Földön megtelepedtek".

*

Hogyan akarták véghezvinni feladatukat a nefilimek, a Föld ásványainak és fémérceinek kibányászását, és az így nyert fémrudak visszaszállítását szülőbolygójukra, ha ennyire kevesen voltak?

Minden bizonnyal magasrendű tudásukban bíztak. S ez lehet az oka, hogy Enki, s nem Enlil szállt le elsőként a Földre, s őrá bízták az Abzut.

Egy, a Louvre-ban őrzött pecséthenger Éát ábrázolja, mellette a már ismerős bővizű forrással: a többi ábrázolástól eltérően a vizet mintha laboratóriumi lombikokhoz hasonló edényeken át szűrnék (147. ábra). [97]

147. ábra

Éa és a víz kapcsolatának ez az ősi megfogalmazása felveti annak lehetőségét, hogy a nefilimek eredetileg talán a tengerből akarták kinyerni a számukra szükséges ásványokat. Az óceánok valóban tartalmaznak aranyat és más fontos ásványokat, ám ott csak igen oldott formában fordulnak elő. Azt is tudjuk, hogy a tengerfeneken szilva nagyságú rögök formájában fordul elő számtalan ásvány s ezek ugyan hozzáférhetőek, de csak ha le tudnak merülni és össze tudják szedni ezeket.

A ránk maradt szövegekben gyakran utalnak egy bizonyos, csak az istenek által használt hajóra, melynek neve *elippu tebiti*, azaz „merülő hajó" (ma tengeralattjárónak hívjuk). Emlékszünk még a „hal-emberekre", akiket Éa vezetett. Elképzelhető, hogy ez az óceán mélyére történő merülésre utal, melynek során felhozták az ott található ásványokat? A Bányák Országát korábban A.RA.LI-nak hívták („a csillogó telérek vízi helye"). Ez olyan helyet is jelölhet, ahol aranymosás folyt, de egyúttal arra is utalhat, hogy a tenger mélyéből próbálták felhozni az aranyat.

Ha szerepelt is ilyesmi a nefilimek tervei között, végül elvetették. Hiszen nem sokkal az első települések létrehozása után néhány száz anunnaki azt a cseppet sem irigylésre méltó feladatot kapta, hogy a vöröslő afrikai föld mélyéből kibányásszák s a felszínre hozzák a szükséges ásványokat.

A pecséthengerek megőrizték a bányák bejáratának vagy aknáinak ábrázolását; az egyik ilyen ábrázoláson Éát láthatjuk egy olyan országban, ahol Gibil a földfelszínen van, míg egy másik isten a föld alatt verejtékezik (148. ábra).

A babilóni és az asszír szövegekből kiderül, hogy a jóval későbbi korokban fiatal s öregebb férfiakat is arra ítéltek, hogy az Alanti Világ bányáiban robotoljanak. Szinte vaksötétben dolgoztak, táplálékuk csak por, s a sorsuk az volt, hogy sohase térjenek

vissza hazájukba. Ezért van az, hogy az országra aggatott sumer jelző, KUR.NU.GI.A, egyik lehetséges értelmezése: „az ország, honnét nincs visszaút", holott szó szerinti jelentése „az ország, ahol a dolgozó istenek a mély alagútban felhalmoznak [ti. érceket]".

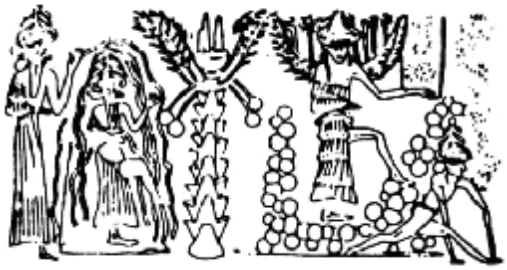

148. ábra

Valamennyi ránk maradt forrás szerint akkor, amikor a nefilimek megtelepedtek a Földön, még nem éltek emberek; s emberek hiányában az anunnakiknak kellett a bányákban dolgozniuk. Amikor Istár lemerészkedett az Alanti Világba, láthatta, hogy az ott robotoló anunnakik agyaggal kevert ételt kaptak s egyetlen italuk az agyagos, poshadt víz.

Ennek alapján értelmezhetjük pontosabban azt a hosszú epikus költeményt, melyet Atrahaszisz-eposz néven ismernek, s amely így kezdődik: „Midőn az istenek, mint az ember, munkát végeztek".

A babilóni és asszír variánsok és szövegváltozatok összevetéséből W. G. Lambert és A. R. Millard *(Atra-Hasis: The Babylonian Story of the Flood* [Atra-Haszisz: a Vízözöntörténet babilóni változata]) rekonstruálták az eredeti szöveget. Arra a következtetésre jutottak, hogy az eposz egy korábbi sumer verzióra épül, sőt talán még korábbi, az istenek megérkezéséről, az ember teremtéséről és a Vízözönről a szájhagyomány útján fennmaradt elemeket is magába foglal.

Annak ellenére, hogy a szöveg fordítói jobbára csak az eposz irodalmi értékeivel foglalkoztak, számunkra jóval nagyobb jelentőséggel bír, [99] mivel alátámasztja, igazolja az előző fejezetekben kifejtett következtetéseinket. E szövegből az is kiderül, mi vezetett az anunnakik lázadásához:

Midőn az istenek, mint az ember,
munkát végeztek és robotoltak,
az istenek munkája nehéz volt
és fáradságos
és elkeseredésük hatalmas.

Abban az időben a főistenek már felosztották egymás között a legfontosabb tisztségeket.

Anu, az anunnakik atyja, égi királyuk,
Enlil, a harcos, a főkormányzó,
Ninurta a főtiszt,
Ennugi a parancsnok.
Az istenek összekulcsolták kezüket,
sorsot vetettek, sorsot húztak:
Anu az égbe szállt,
a földet alattvalóira hagyta.

A tenger...
Enki hercegnek jutott.

Hét várost alapítottak és a szöveg hét anunnakit említ, akik e városok parancsnokai lehettek. Erős fegyelmet tarthattak, mert az eposz szerint a „hét Hatalmas Anunnaki a kisebb isteneket munkára kényszerítette".

Valamennyi munkájuk közül a kubikolás volt a leggyakoribb, a legnehezebb és a leginkább gyűlöletes. A kisebb istenek ásták és tisztogatták a csatornákat és őket küldték az Apszuba, hogy a föld ásványkincseit a felszínre hozzák. S annak ellenére, hogy nagyon jó szerszámokkal dolgoztak - a szövegek „napként ragyogó ezüst szekercét" említenek -, a munka fárasztó lehetett. Az anunnakik meglehetősen hosszú ideig, negyven "időszakon" át tűrték sorsukat, de idővel megelégelték.

Az istenek ide-oda sürögtek,
hangosan siratták sorsukat. [100]

A lázadás akkor tört ki, amikor Enlil ellátogatott a bányákba. Az anunnakik felismerték a kínálkozó alkalmat, s így szóltak egymáshoz:

Járuljunk... a főtiszt elé,
s tán feloldoz a munka alól.
Az istenek királyát, a hős Enlilt,
hajlékában keressük fel!

Hamarosan vezér is került, aki a lázadás élére állt. Neve sajnos nem maradt ránk, csak annyit tudunk róla, hogy ő volt „a hajdani főtiszt", aki talán valami miatt haragot táplált az épp aktuális főtiszt ellen. Lázító szavai világosan csengenek:

És most kiáltsuk ki a harcot,
ütközetbe - bocsátkozzunk hát csatába!

A lázadás leírása oly élethű, hogy önkéntelenül is a Bastille ostroma jut eszünkbe:

Az istenek hallgattak a szavára,
tűzre vetették szerszámaikat,
tűzre a kapáikat,
kosaraik alá lángot tartottak;
elvonultak - odamentek a vitéz Enlil kapujához.

Egyre gyorsabban peregnek az események:

Éjszaka volt, az őrtállás fele.
Körülvéve háza -
nem tudja Enlil.
Észreveszi Kalkal, megrémül,
betolja a reteszt, figyel:
Kalkal riasztja Nuszkut,
hallgatják a lármát...
Nuszku riasztja urát -
ágyából kelti őt: [101]

Uram, körülvéve a házad,
harc készül kapud ellen.

Enlil első haragjában fegyvert akar ragadni a lázadók ellen. De Nuszku mást tanácsolt: hívja össze az istenek tanácsát.

Küldjél üzenetet, Anu siessen le,
Enki jöjjön színed elé.
Üzenetet küldött, s Anu lejött,
Enki is megjelent színe előtt.
Ott álltak a nagy anunnakik...
Enlil felkelt... szóra nyitotta száját,
s a nagy istenekhez szólt.

Enlil szinte személye elleni sértésnek tekintette a lázadást:

Ellenem irányul a küzdelem?
ellenemre tör a rosszindulat...?
Mit láttam saját szememmel?
Kapum előtt dúl a harc!"

Anu azt javasolja, vizsgálják ki a dolgot. Anu és a többi vezér felfegyverkezik, Nuszku kimerészkedik a lázadók táborába. „Ki határozta el a harcot?" - kérdi. „Ki bújtatott fel a lázadásra?"
Az anunnakik „egységfrontba tömörülnek":

Mind, az összes isten harcot határoztunk!
.....
a hatalmas kosár gyilkol bennünket,
nehéz a munkánk, sok a fáradság.

Miután Enlil meghallgatta Nuszku beszámolóját az istenek panaszairól „eleredtek könnyei". Ultimátumot adott: vagy kivégzik a lázadók vezetőjét, vagy lemond. „Vedd vissza tisztem, vedd vissza hatalmad", mondja Anunak, „s én visszamegyek az égbe". De Anu az anunnakik pártját fogta: [102]

Miért hangoztassunk ellenük vádakat?
Nehéz a munkájuk, sok a fáradságuk...

Felbátorodva apja szavain, Éa is „szóra nyitotta száját" és elismétli Anu szavait. Ám őtőle származik a megoldás is: teremtsenek egy *lulu*-t, egy ősembert!

Míg itt van a Bábaasszony,
teremtse meg az ősembert!
Az igát hadd húzza...
az istenek szállítókosarát cipelje az ember!

Az isteneknek tetszett az ötlet, hogy ezentúl más dolgozzon helyettük. Az „ősember" megteremtésére vonatkozó javaslatot egyhangúlag elfogadták. „Legyen a neve *'ember'*", mondták.

Magukhoz hívták...
az isteni bábaasszonyt, a bölcs Mamit
[s így szóltak hozzá],
Te vagy a bábaasszony, teremts hát embert!"
Teremtsd hát meg az ősembert,
az igát hadd húzza, Enlil megbízását:
az istenek szállítókosarát cipelje az ember!

Mami, az isteni bábaasszony Enlil segítségét kérte, hiszen „övé a lelemény". Simti házában, egy kórházszerű épületben, már várták az istenek. Éa segített összeállítani azt a keveréket, melyből az istenasszony megteremtette az embert. Mialatt az istennő dolgozott, varázsigéket mormoltak. Majd diadalmasan felkiáltott:

Megteremtettem!
Kezem megalkotta!

Majd „hívta az anunnakikat, a nagy isteneket... szóra nyitotta száját, szólt a nagy istenekhez": [103]

Feladatot szabtatok -
Én teljesítettem...
Eltávolítottam a nehéz munkát,
s az 'emberre' hárítottam.

Az anunnakik lelkesen fogadták a bejelentést: „odafutottak s lábait csókolták". Ettől a perctől kezdve az ősember - az ember - húzza az igát.

Miután megérkeztek a Földre, hogy létrehozzák településeiket, a nefilimek létrehozták saját „rabszolgatartó rendszerüket": igaz, nem egy másik kontinensről szerezték be rabszolgáikat, hanem saját maguk teremtették meg.

Az istenek lázadása vezetett az ember megteremtéséhez. [104]

TIZENKETTEDIK FEJEZET

Az ember teremtése

Az az állítás, melyet első ízben a sumerek jegyeztek le, hogy az „embert" a nefilimek teremtették, első pillantásra ellentmondani látszik mind a darwini fejlődéstannak, mind a Biblián alapuló zsidó-keresztény tanoknak. A sumer forrásokban ránk maradt adatok - csakis és kizárólag ezek az adatok - azonban megerősítik a fejlődéstant és a bibliai hagyományt, s arra is rámutatnak, hogy a kettő között nincs alapvető ellentmondás.

Az Atrahaszisz-eposzban, más ékírásos szövegekben és különféle utalásokban a sumerek az embert az istenek által teremtett lényként említik, aki a Teremtés-eposzban leírt fejlődési folyamat fontos láncszeme. Az is kiderül, hogy az ember megjelenését megelőzte egy olyan időszak, amikor a Földet csak a nefilimek népesítették be; így például az a költemény is, amely elbeszéli az Enlil és Ninlil között megesett „incidenst", akkor játszódik, amikor „ember még nem volt, Nippurt csak az istenek lakták". A ránk maradt szövegek ugyanakkor pontosan leírják a Föld teremtését, a növény- és az állatvilág kialakulását-fejlődését, ráadásul oly módon, amely tökéletesen megfelel az elfogadott fejlődéstani elméleteknek.

A sumer szövegek szerint abban az időben, amikor a nefilimek először léptek a Földre, a földművelés, a gyümölcstermesztés és az állattartás még nem alakult ki. A bibliai elbeszélés az ember teremtését az evolúciós folyamat hatodik „napjára" teszi. A Teremtés Könyve említi is a korábbi fejlődési fázisokat:

> De a mezőnek semmi bokra nem volt még a földön,
> sem a mezőnek semmi füve nem nőtt még...
> és ember sem volt, aki művelje a földet. [105]

A sumer szövegek szerint az istenek azért teremtették az embert, hogy helyettük dolgozzon. A Teremtés-eposz így írja le Marduk döntését:

> Megteremtem az alacsonyabb rendű lényt,
> kinek neve: ember.
> Tiszte és kötelessége légyen az istenek szolgálata.

Azok a szavak, kifejezések, melyekkel a sumerek és az akkádok az „embert" jelölték, pontosan kifejezik státusát és rendeltetését: *Mu* („ősember"), vagy *Mu amelu* („alacsonyabb rendű lény") vagy *avilum* („szolga"). Az ókori népek semmi kivetnivalót nem találtak abban, hogy az ember feladata az istenek szolgálata. A bibliai időkben az istenség neve „Úr", „Uralkodó", „Király", „Fejedelem". Az *ávod*, az a kifejezés, amit általában „imádatnak" fordítanak, valójában „munkát" jelent. Az ókor embere nem „imádta" isteneit, hanem szolgálta őket, dolgozott nekik.

Miután megteremtette az embert, a Biblia istene „kertet ültetett" és odahelyezte az embert:

> És vette az Örökkévaló az embert
> és helyezte az Éden kertjébe,

hogy művelje és őrizze.

Később olvashatjuk, hogy az Örökkévaló „sétál a kertben a hűvös alkonyatkor", mivel az új lény gondozta az Édenkertet. Miben különbözik ez a változat a sumer szövegektől, amelyben az istenek azt követelik, hogy helyettük más dolgozzon, ők pedig pihenhessenek?

A sumer változatban az ember megteremtésére vonatkozó döntést az istenek gyűlése hozza. A Teremtés Könyve, amely - szándéka szerint - egyeden istenség tetteit dicsőíti, a többesszámú Elohim („istenek") szót használja az „istenség" leírására és megörökíti a következő meglepő mozzanatot is:

> És mondta Elohim:
> Alkossunk embert, a mi képünkre
> és hasonlatosságunkra. [106]

Kikhez szólt az egyetlen, ám többesszámú istenség, és kik azok a „mi", akiknek képére és hasonlatosságára az embert megalkotja? A Teremtés Könyve nem ad választ e kérdésekre. Amikor Ádám és Éva esznek a Tudás Fájáról, Elohim így szól ugyanazokhoz a meg nem nevezett társaihoz: „íme, az ember olyan lett, mint egy közülünk, tudván jót és rosszat".

Mivel a bibliai teremtés-történet sumer eredetű, a fenti kérdésekre adott válasz nyilvánvaló. A sokszámú istent egyetlen legfőbb istenségbe sűrítették s így a bibliai elbeszélés voltaképp nem más, mint az istenek gyűléséről szóló sumer elbeszélés átszerkesztett változata.

Az Ószövetség világosan megmagyarázza, hogy az ember sem nem isten, sem nem származik az égből. „Az ég az Örökkévalónak ege, de a földet az ember fiainak adta". Az új lény neve azért lett "Ádám" mivel az *ádámá*-ból, a föld porából vétetett. Más szóval, ő volt a földlakó.

Az „Ádám" csupán egy bizonyos „tudásnak" és az isteni élettartamnak volt híján; minden más tekintetben teremtőinek képére *(celem)* és hasonlatosságára *(dmut)* alkották. E két kifejezés semmi kétséget nem hagy afelől, hogy az ember mind fizikailag, mind szellemileg hasonlított az istenekhez.

Az istenek és az emberek ókori ábrázolásain nagyon szembeötlő ez a fizikai hasonlóság. A biblikus figyelmeztetések és intések a pogány bálványképek imádata ellen ugyan azt sugallja, hogy a zsidó istennek nincs se alakja, se formája, a Teremtés Könyve és más bibliai szöveghelyek azonban ennek az ellenkezőjét bizonyítják. Az ókori zsidók istene szemtől-szembe megjelent, birkózott az emberrel, hallatta hangját és szót lehetett vele váltani; volt feje, keze, dereka és lába. A bibliai istenség és hírnökei emberalakúak voltak és úgy is viselkedtek mint az emberek - s ez aligha meglepő, hiszen az embereket az istenek „képére és hasonlatosságára" alkották.

A talány ebből az egyszerűségből adódik. Hogyan lehet egy *új* lény a nefilimek testi, szellemi és érzelmi mása? Valójában miképpen jött létre az ember?

Az európai kultúrákban régóta él az a hiedelem, hogy az embert azért teremtették, hogy leigázza a Földet és annak élőlényeit. Mígnem 1859 novemberében egy Charles Darwin nevezetű angol természettudós meg nem jelentette *A fajok eredete (On the Origin of Species by Means of Natural* [107] *Selection, or the Preservation of Favoured Races in the Struggle for Life)* című értekezését. Harminc év kutatásait összegezve, az értekezés a már korábban elfogadott természetes evolúció koncepcióját kiegészítette a növény- s állatfajok természetes kiválasztódásának tanával.

A keresztény világot már korábban is érte egy nagyobbfajta megrázkódtatás, hiszen 1788-tól hírneves geológusok kifejtették abbéli meggyőződésüket, hogy a Föld jóval idősebb, mint a zsidó naptár által megadott mintegy 5500 év. Az evolúció elmélete sem okozott túl nagy meglepetést, hiszen korábbi tudósok már felfigyeltek erre a jelenségre, sőt már az ókori görögök is rendelkeztek az állat- és növényvilág fejlődésére vonatkozó adatokkal.

Darwin értekezésének újdonsága voltaképp az volt, hogy az *ember* is az evolúció terméke. Darwin elgondolásával szemben mi azonban azt állítjuk, hogy az ember nem spontán fejlődés eredményeként jelent meg.

Az akkori egyház első reakciója igen heves volt. Ám miután a Föld valódi korát jelző evolúciós, genetikai, biológiai és antropológiai kutatások eredményei sorra napvilágot láttak, az egyház részéről megfogalmazott ellenvetések elhalkultak. Olybá tűnt, mintha épp az Ószövetség szavai tették volna tarthatatlanná az ószövetségi elbeszélést: hiszen hogyan is mondhatta volna egy olyan istenség, akinek nincs testi valósága, és egyedüli az univerzumban, hogy *"Alkossunk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra"*?

De valóban nem lennénk mások, mint „csupasz majmok"? A majom valóban csak evolúciós karnyújtásnyira lenne tőlünk, és az erdei cickány nem más, mint ember, kinek csak ki kell egyenesednie és meg kell szabadulnia hosszú farkától?

E könyv elején már említettük, hogy a mai tudósok megkérdőjelezik ezeket az egyszerű elméleteket. A fejlődéstan valóban magyarázatot nyújt arra a hosszú folyamatra, melynek során a Földön kialakultak a legkülönfélébb életformák s amely a legegyszerűbb egysejtűektől az ember kialakulásához vezetett. De a fejlődéstan nem ad magyarázatot a *Homo sapiens* szinte egyik percről a másikra történő megjelenésére, legalábbis a gyakran több millió évig tartó evolúciós folyamatokhoz képest; s egyenlőre még nem találták meg a *Homo erectus* és a *Homo sapiens* közötti fokozatos fejlődést bizonyító leleteket.

A *Homo* nemhez tartozó hominidák valóban az evolúció termékei. [108]
De maga a *Homo sapiens* egy hirtelen, váratlan esemény következtében jelent meg. Előzmények nélkül jelent meg, mintegy 300 ezer évvel ezelőtt.
A tudósok nem rendelkeznek meggyőző magyarázattal. Mi igen. A sumer és a babilóni szövegek, s az Ószövetség adja a megoldás kulcsát.
A *Homo sapiens*, a modern ember, az istenek teremtménye.

*

A mezopotámiai szövegek pontosan megadják az ember teremtésének időpontját. Az anunnakik munkáját és lázadását elbeszélő szöveg világosan fogalmaz: „negyven korszakon át húzták az igát" éjjel s nappal. A nehéz munka hosszú éveit az ismétléses versforma érzékelteti:

Tíz korszakon át húzták az igát;
Húsz korszakon át húzták az igát;
Harminc korszakon át húzták az igát;
Negyven korszakon át húzták az igát.

A szövegben a „korszakot" a *ma* szócska jelöli, de a legtöbb fordításban ezt a kifejezést „évnek" fordítják. Ennek a kifejezésnek azonban a következő jelentésbeli árnyalata van: „valami, ami befejeződik, majd újra kezdődik". A földi ember számára egy év azonos a Föld egy teljes napkörüli pályájának idejével. Mint erre a fentiekben rámutattunk, a nefilimek szülőbolygójának napkörüli pályájának ideje egy *sár*, azaz 3600 év volt.

Negyven *sár*, azaz 144 ezer földi év elteltével az anunnakik fellázadtak: „Eddig és nem tovább!" Ha a nefilimek 450 ezer évvel ezelőtt szálltak le először a Földre, az ember teremtése mintegy 300 ezer évvel ezelőtt történhetett.
Az emlősöket, a főemlősöket és a hominidákat nem a nefilimek teremtették. A bibliai „Ádám" nem a *Homo* nemhez tartozott, hanem az a lény, aki a mi ősünk: az első *Homo sapiens*. A nefilimek a modern, mai embert teremtették meg.
E döntő fontosságú tény megértésének kulcsa abban az elbeszélésben rejlik, amely elmondja, hogy az ágyasházában heverő Enkit felverik [109] álmából és közlik vele: az istenek úgy döntöttek, hogy *adamu*-t alkotnak, s rá hárul a feladat, hogy megtalálja ennek módját. Ő pedig így felelt:

A lényt, kinek nevét kimondtad:
LÉTEZIK!

majd gyorsan hozzátette: a már létező teremtményre „kötözzétek rá az istenek képmását".

Ez tehát a rejtély kulcsa: a nefilimek nem a semmiből „teremtették" az embert, hanem egy már meglévő lényt alakítottak át a maguk céljaira, „rákötözve az istenek képmását".

Az ember az evolúció terméke; a modern ember, *Homo sapiens*, az „istenek" teremtménye. Mintegy 300 ezer évvel ezelőtt a nefilimek fogták a majomembert, a *Homo erectust*, és saját képükre és hasonlatosságukra formálták.

A fejlődéstan cseppet sem mond ellent az ókori keleti elbeszéléseknek. Sőt, inkább kiegészítik és megvilágítják egymást. A nefilimek kreativitása nélkül a mai ember még nem mászott volna le az evolúciós fáról.

*

Próbáljunk meg visszautazni az időben és elképzelni a történteket. A mintegy 435 ezer évvel ezelőtt kezdődő interglaciális (felmelegedés) következtében fejlődésnek indult az állat- és növényvilág, s elősegítette egy fejlett majomember, a *Homo erectus* megjelenését és elterjedését.

Amikor a nefilimek körülnéztek, nem csupán a különböző emlősökön akadt meg a szemük, hanem megpillanthatták a főemlősöket, köztük a *Homo erectus*-t is. Nagyon is valószínű, hogy egy arra kóborló *Homo erectus* hordát közelebb csalogattak, s abban is biztosak lehetünk, hogy a nefilimek megfigyelték, esetleg elfogtak néhányat ezek közül a felettébb érdekes főemlősök közül.

Az ékírásos szövegekből egyértelműen kiderül, hogy a nefilimek találkoztak ezekkel az majomemberekkel. Az egyik „hajdankorról" szóló sumer elbeszélés szerint [110]

Az emberiség a hajdankor napján
a kenyeret, táplálékát, nem ismerte még,
a ruhát, öltözékét, nem ismerte még,
a nép mezítelen tagokkal járt;
mint a juhok, szájukkal téptek füvet,
árkokból ittak vizet.

Ugyanilyen „állatias" lény szerepel a Gilgames-eposzban. Az elbeszélés elmondja milyen volt Enkidu, a „füves puszták" szülötte, mielőtt civilizálttá vált:

Tetőtől talpig szőr borítja,

haja asszonyhajként zuhog le...
Semmit sem tud a városokról,
semmit sem tud az emberekről...
Füvet eszik, mint a gazellák,
gyökéren él, bogyón, gyümölcsön,
a szomjúhozó szarvasokkal
együtt tér meg az itatóhoz.
A víz eleven nyüzsgésével
telik szíve az itatónál.

Az akkád szöveg nem csupán Enkidu külsejét s szokásait írja le, hanem a vele való találkozást is:

Egy vadász fegyverrel s hurokkal
leselkedik a szarvasokra...
farkasszemet néz Enkiduval az itatónál.
Megrémül a vadász s remegve fut el...
idővel lassúdik futása, fülelve hátra-hátra fordul,
szívében tompa félelemmel halad tovább, megcsöndesülve;
arcára forrott rémülettel egyenesen hazafelé tart.

A vadászt persze nem csupán a „vadember" látványa ijesztette meg, ki a „füves puszta mélyéről" merészkedett elő; a „vadember" megnehezítette a vadász dolgát, aki így panaszkodik: [111]

Csapdáimat, miket a dombon állítottam fel,
mind elszaggatta.
Vermeimet, miket a cserjék közé ástam,
mind betemette.
Elterelte négylábú népét,
a föld nyüzsgését elterelte,
nem engedi, hogy egyet is bár közülük
fegyverrel megöljek!

Keresve sem találunk jobb leírást a majomemberről: szőrös, bozontos, kóborló nomád, ki „semmit sem tud a városokról, semmit sem tud az emberekről", ki levelekből összetűzött ruhákban jár. Olyan, mint a mezők vadja, tápláléka fű, és az állatok között él. De némi értelem már pislákol benne, hiszen pontosan tudja, hogyan kell szétszaggatni a hurkokat, s hogyan kell betemetni a vermeket. Más szóval, védelmezi állat-barátait, nehogy az idegen vadászok tőrbe csalják őket. Számos pecséthengeren maradt fenn e bozontos majomember és állat-barátainak ábrázolása (149. ábra).

A nefilimek pedig, kiknek szükségük volt a munkaerőre, felismerték a kínálkozó megoldást és gyors elhatározásra jutottak: egy arra alkalmas állatot háziasítanak.

Az „állat" tehát megvolt, de a *Homo erectus* némi problémát is jelentett. Egyrészt ahhoz túlságosan értelmes és túlságosan vad volt, hogy kezes igavonó váljék belőle, másrészt nem is tűnt valóban alkalmasnak e [112] feladatra. Meg kellett változtatni fizimiskáját: alkalmassá kellett tenni arra, hogy képes legyen a nefilimek szerszámait használni, hogy hozzájuk hasonlóan járni tudjon és lehajolhasson, és ezáltal valóban helyettesítse a mezőn s a bányákban robotoló isteneket. Több „észre" volt szüksége: ha nem is oly sokra, mint az isteneknek, de annyira mindenképpen, hogy felfogja és

megértse a rá rótt feladatokat. Pusztán annyi értelemre és belátásra volt szüksége, hogy engedelmes és hasznos *amelu*, szolga vállon belőle.

149. ábra

Az ókori szövegek és a modern kutatások eredményei, mint erre fentebb rámutattunk, azt sugallják, hogy a földi élet a Tizenkettedik Bolygó életformáiból alakult ki s éppen ezért logikusnak tűnik, hogy a földi evolúció is nagy vonalakban a Tizenkettedik Bolygó fejlődését követte. Az eltérő helyi viszonyok következtében minden bizonnyal akadtak mutációk, variációk, akcelerációk és retardációk (gyors előre- és visszafejlődések), de ugyanakkor a megegyező genetikai kódok, a földi növény- és állatvilág azonos kémiai összetétele arra utal, hogy a földi életformák nagyjából s egészében ugyanazt a fejlődési vonalat követték, mint a Tizenkettedik Bolygón.

A különféle földi életformák megfigyeléséből a nefilimek, és vezető tudósuk, Éa rövid úton rájöttek, hogy valójában mi is történt: az ütközés következtében bolygójuk beoltotta a Földet élettel. Éppen ezért, a rendelkezésre álló lény voltaképp a saját rokonuk, még ha kevésbé fejlett is.

Nem volt kedvük vagy türelmük egy hosszú és fokozatos háziasítási folyamathoz. Gyors megoldásra vágytak, olyanra, amely lehetővé teszi az új munkaerő „tömeges előállítását". Éának ezt a feladatot kellett megoldania, s szinte azonnal rájött a megoldásra: „rávésni" a már létező lényre az istenek képmását.

Véleményünk szerint Éa a *genetikai manipulációt* választotta a *Homo erectus* fejlődésének felgyorsítására.

Ma már tudjuk, hogy a genetikai kód teszi lehetővé azokat a bonyolult biológiai folyamatokat, melyek során az élő szervezet reprodukálja magát, s ezáltal azt is, hogy olyan utódok jöjjenek létre, melyek nagyban hasonlítanak a szülőkre. Minden élő organizmus sejtjeiben, legyen az egy giliszta, egy tölgyfa vagy egy ember, megtalálhatóak a kromoszómák, e mikroszkopikus pálcikaszerű testek, melyek az adott organizmus teljes [113] öröklési információkészletét tartalmazzák. Amikor a hímsejt (pollen, sperma) megtermékenyíti a női sejtet, a két kromoszóma-készlet egyesül, majd újra szétválnak és új sejteket hoznak létre, melyek a szülők sejtjeinek teljes öröklési információkészletét tartalmazzák.

Ma már lehetséges a mesterséges megtermékenyítés. A valódi kihívást azonban ugyanazon fajta különböző családjainak, illetve a különféle fajtáknak a keresztezése jelenti. A modern tudomány sokat fejlődött az első hibrid gabonafajták kifejlesztése óta, vagy az alaszkai kutyák és farkasok keresztezése, vagy akár az öszvér (egy kanca és egy szamár mesterséges párosítása) „megteremtése" óta, és már képes az emberi szaporodásba is beavatkozni.

A klónozás (amely a görög *klon*, „gally" szóból származik) ugyanazt az elvet alkalmazza az állatokra, mint amikor egy növényből dugvány vagy bujtóág segítségével százával állítanak elő hasonló növényeket. Ezt az eljárást először Angliában mutatták be: Dr. John Gurdon egy megtermékenyített békapete sejtmagját ugyanannak a békának másik sejtjéből vett sejtmaganyaggal helyettesítette. A „teljesen normális" ebihalak kifejlődése azt bizonyította, hogy a pete továbbfejlődik, osztódik és utódokat hoz létre, bárhonnan is származik az illeszkedő kromoszóma-készlet.

A Hastings-on-Hudsonban létrehozott Társadalmi, Etikai és Élettudományok Intézete *[Institute of Society, Ethics and Life Sciences]* által kiadott jelentések szerint már kifejlesztették az emberek klónozásának technikáját is. Ehhez nem kell más, mint egy emberi sejt (s nem is feltétlenül a nemiszervekből) és a huszonhárom teljes kromoszómából álló készlet bejuttatása a petesejtbe, ami egy „előre meghatározott" egyén fogantatáshoz és megszületéséhez vezet. A megszokott megtermékenyítési folyamatban az „apai" és „anyai" kromoszómák egyesülnek, majd ismét szétválnak, hogy megmaradjon a huszonhárom kromoszómapár, amelyek ismételt egyesülése véletlenszerű kombinációkhoz vezet. Ezzel szemben a klónozás folyamán az utódban a változatlan kromoszóma-készlet pontos mása van jelen. „Már birtokunkban van" - jegyezte meg Dr. W. Gaylin a *The New York Times* hasábjain, - „az a félelmetes tudás, mely lehetővé teszi egy emberi lény végtelen számú kópiáinak létrehozását".

A genetikai tervezés tudománya azonban nem korlátozódik egyetlen folyamatra. Számos országban kifejlesztették a „sejtfúziónak" elnevezett eljárást, amely a kromoszómák egyetlen sejtben történő kombinációjával [114] szemben lehetővé teszi a sejtek fuzionálását. Ennek eredményeképp a különböző helyekről vett sejteket egyetlen „szupersejtté" egyesítik, melyben két sejtmag és egy kettős, párba állított kromoszóma-készlet van. Amikor ez a sejt osztódni kezd, a sejtmagok és a kromoszómák gyakran olyan típust hoznak létre, amely különbözik a fúzió előtti sejtektől. Az eredmény két olyan új sejt, mely genetikusan ugyan teljes, ám olyan vadonatúj genetikai kódot hordoz, amely az „ős"-sejtekhez képest teljesen más.

Ez azt is jelenti, hogy lehetségessé vált eddig össze nem párosítható élőlények, például egy csirke és egy egér sejtjeinek fuzionálása vadonatúj genetikai állománnyal rendelkező új sejtekké, s ezáltal egy olyan új állatfajtának a létrehozása, amely sem nem csirke, sem nem egér. Ezen eljárás további finomítása pedig arra is lehetőséget nyújt, hogy *kiválasszuk* egy-egy életforma azon tulajdonságait, melyeket tovább akarunk örökíteni a kombinált vagy „fuzionált" sejtbe.

Ez vezetett a „genetikai átültetés" tudományának kialakulásához. Lehetségessé vált egy bizonyos gén kiválasztása és bejuttatása egy állat- vagy embersejtbe, s ezáltal új tulajdonságok átvitele az utódba.

*

Nagyon is valószínű, hogy a nefilimek, akik 450 ezer évvel ezelőtt már képesek voltak az űrutazásra, hasonlóan magas szinten művelték az élettudományokat. Azt is joggal feltételezhetjük, hogy pontosan tudatában voltak azoknak az alternatíváknak, amelyek által két előre kiválasztott kromoszóma-készletet kombinálni lehet egy előre meghatározott genetikai eredmény elérése céljából; és azt is valószínűsíthetjük, hogy akár klónozás, akár sejtfúzió, akár genetikai átültetés, akár más, számunkra ismeretlen eljárással hajtották végre, nemcsak magát az elvet ismerték, hanem képesek voltak azt a gyakorlatba is átültetni, nem csupán a laboratóriumban, hanem élő organizmusok esetében is.

Az ókori szövegekben találunk is utalást két élet-forrás keveredésére. Bérószosz szerint egy Belusz („úr") nevű istenség - másik nevén Deusz („isten") - különféle „borzalmas lényeket hozott létre, melyeket a megkettőződés elvének alapján teremtett". [115]
Kétszárnyú emberek jelentek meg, néhányan négy- vagy kétarcúak voltak. Egyetlen testük volt, de két fejük: az egyik férfi, a másik női. Különböző szerveiket és testrészeiket tekintve egyaránt rendelkeztek hím- és nőnemű jellegzetességekkel.

Más emberi alakok is megjelentek, némelyek kecskelábakkal és kecskeszarvakkal. Némelyiknek lópatája volt, míg mások tompora a lovakéhoz volt hasonlatos, de elől inkább az emberekre hasonlítottak, és alakjuk leginkább a hippokentaurokra ütött. Emberfejű bikákat is lehetett látni, valamint halfarkú, négytestű kutyákat; de voltak emberek és más állatok, kiknek feje és teste a lovakéhoz volt hasonlatos, míg farkuk inkább a halakéra hasonlított. Egyszóval ezek a lények a legkülönfélébb állatok testrészeit ötvözték ...

E lények ábrázolásai mind a mai napig megtekinthetőek a babilóni Belusz templom falain.

Ennek a leírásnak az elképesztő hatást kiváltó részletei fontos igazságokat tartalmaznak. Elképzelhető, hogy a nefilimek különféle megoldásokkal, így például afféle hibrid majom-ember-állat megalkotásával kísérleteztek, mielőtt megteremtették volna az embert, saját képükre és hasonlatosságukra. E mesterségesen létrehozott lények egyike-másika talán elélt még ideig-óráig, de nem tudtak szaporodni. Az Ókori Kelet templomait díszítő talányos bika- és oroszlántestű emberek talán nem egyszerűen az építész élénk fantáziájának termékei, hanem valaha élt valóságos lények, akik a nefilimek biológiai laboratóriumából kerültek ki: a domborművek és szobrok által megörökített sikertelen kísérletek (150. ábra). [116]

150. ábra

A sumer szövegek is említenek torz embereket, melyeket Enki és az anyaistennő (Ninhurszag) hoztak létre, amikor a tökéletes „ősembert" akarták megalkotni. Az egyik szöveg szerint Ninhurszag, akire rábízták „a keverék kiöntését az isteni öntőmintába", lerészegedett és ezt kiáltotta Enkinek:

Milyen legyen az ember teste?
Szívem sugallatára
alkotom tetszetősnek vagy csúfnak.

Ezután, legalábbis eszerint a szöveg szerint, Ninhurszag csalafinta módon olyan embert teremtett, ki képtelen volt visszatartani vizeletét, olyan nőt, ki képtelennek bizonyult a szülésre, majd olyan lényt, kinek sem férfi, sem női nemiszervei nem voltak.

Ninhurszag összesen hat ilyen lényt alkotott, de Enkit vonták felelősségre a különféle betegségekkel küszködő, reszkető kezű lények megjelenéséért.

Végül mégiscsak sikerült a tökéletes emberi lény megalkotása: Enki *Adapa*-nak nevezte, a Biblia *Ádám*nak, a történészek pedig *Homo sapiens*nek. Ez a lény olyannyira hasonlított az istenekhez, hogy az egyik szöveg szerint az anyaistennő „az istenek bőrét" aggatta rá: vagyis a bozontos majomembertől eltérően e lénynek csupasz teste volt.

A nefilimek ezáltal genetikailag összeillettek az ember leányaival; házasodtak velük és gyerekeket nemzettek. De ez a „kompatibilitás" csakis abban az esetben képzelhető el, ha az ember is ugyanabból a „magból" fejlődött ki, mint a nefilimek. Az ókori szövegek pedig pontosan ezt állítják.

A mezopotámiai és a bibliai felfogás szerint az ember az isteni elem - egy isten vére vagy „esszenciája" - és a Föld agyagának elegye. A *lulu* szó nem egyszerűen „embert" jelent, hanem egyúttal „kezdetlegest" is; szó szerinti jelentése: „akit összegyúrtak". Az anyaistennő „vizet hint kezére... lecsippenti az agyagot, ujjával formálgatja".

A mezopotámiai szövegek egyértelműen azt állítják, hogy az embert a földi „agyag" és isteni „vér" elegyéből alkották meg. Az egyik szöveg szerint, amikor Enkit megkérték, hogy „leleményével bölcs művet alkosson", Enki számára nem okozott különösebb nehézséget, hogy [117] „helyettest alkosson az isteneknek": a következő utasítást adta az anyaistennőnek:

> Ha majd kigyúrtad az Abzu kövér agyagjából,
> a Föld alapjából,
> a vető-forma, az agyag gyorsan készítse el őket,
> alakjukat te add meg.
> Jóféle, fiatal isteneket adok melléd,
> kik elhozzák neked az agyagot.

A Teremtés Könyve pedig a következő technikai részletekkel szolgál:

> Akkor megalkotta az Örökkévaló az Ádámot
> a föld porából;
> és lehelte orrába az élet lehelletét,
> és így lett Ádám élő lélekké.

A *nefes* az a héber szó, amelyet általában „léleknek" szoktak fordítani: ez az a megfoghatatlan szellem, amely életet önt az élőlénybe s amely látszólag elszáll, amikor az meghal. Aligha lehet véletlen, hogy Mózes öt könyve (az Ószövetség első öt könyve) több helyütt is tiltja az emberi vér kiontását, illetve az állatok vérének fogyasztását, mivel „a vér maga a *nefes*". Az ember teremtésének bibliai változata a *nefes*-t („lélek", „szellem") a vérrel azonosítja.

Az Ószövetségben egyébként más magyarázatot is kapunk arra, hogy milyen szerepet játszott a vér az ember teremtésében. Az *ádámá* szó, melyből az Ádám név is származik, eredetileg nem akármilyen talajt jelentett, hanem kifejezetten vöröses-barnás, agyagos talajt. Az akkád *adamatu* („sötétlő vörös talaj") szóhoz hasonlóan a héber *ádámá* is abból a szóból származik, amely a „vért" jelölte: az akkádban az *adamu*, a héberben a *dám*. Amikor a Teremtés Könyve az újonnan teremtett lényt *ádám*-nak nevezi, voltaképpen a sumerek által igen kedvelt szójáték visszhangjával találkozunk, amely egy-egy szó vagy kifejezés kettős értelmén alapult: az „ádám" egyaránt jelentette a

„földből vett lényt", „a földlakót", „a vöröslő földből alkotott lényt" és „a vérből alkotott lényt".

Ugyanez a kapcsolat figyelhető meg az élőlények legfontosabb [118] alkotóeleme és a vér között az ember teremtését elbeszélő mezopotámiai szövegekben is. Annak a kórházszerű építménynek a neve, ahol Éa és az anyaistennő megalkotja az embert: Simti háza. A legtöbb kutató szerint ennek jelentése: „az a ház, ahol megszabják a sorsot". De a *Simti* szó nyilvánvalóan a sumer SI.IM.TI-ből származik, melynek szó szerinti jelentése „lehelet-fuvallat-élet". A *Bit Simti* tehát szó szerint ezt jelenti: „a ház, ahol az élet fuvallatát belehelik". S ez szinte szó szerint megegyezik a bibliai leírással.

A sumer SI.IM.TI szónak az akkád *napistu* felelt meg, s ez pontosan megegyezik a héber *nefes*-sel. A *nefes*, illetve a *napistu* pedig egy megfoghatatlan „valami" a vérben.

Míg az Ószövetségben csak utalások vannak erre vonatkozóan, a mezopotámiai szövegek nagyon is világosan fogalmaznak. Nem csupán azt tudhatjuk meg, hogy ahhoz az elegyhez, melyből az embert kialakították, vér is kellett, hanem azt is pontosan leírják, hogy a vérnek egy istentől kell származnia.

Amikor az istenek elhatározzák az ember megteremtését, vezetőjük így szólt: „Vért gyűjtök egybe, csontokat keltek életre". Mivel egy bizonyos istent áldoztak fel, s annak véréből teremtették az embert, „az ő mintájára alakítsuk", mondta Éa. Kiválasztották az istent,

> Véréből gyúrták az embert.
> Istenek szolgálatát bízva őrá - elbocsátották az isteneket...
> Elgondolhatatlan mű született.

Az Atrahaszisz-eposz szerint az istenek ezután hívták a szülés istennőjét (az anyaistennőt), hogy elvégezze a feladatot.

> Míg a Szülés Istennője itt van,
> mintázzon a Szülés Istennője teremtményeket.
> Míg számtalan sok isten szülőanyja itt időzik,
> a Szülés Istennője formázzon *lulu*-t
> s viselje ő az istenek terhét.
> Teremtse meg a *lulu amelu*-t,
> viselje ő a jármot. [119]

Egy párhuzamos babilóni szövegben, az istenek bábaasszonyát, a bölcs Mamit hívták:

> Isten-anyánk,
> teremts hát embert!
> Hozd világra a *lulu*t, viselje ő a jármot!

Ezen a ponton az Atrahaszisz-eposz és a párhuzamos szövegek pontos leírással szolgálnak a teremtés folyamatáról. Az istennő, ebben az esetben NIN.TI („az életadó úrnő") elvállalja a feladatot, felsorolja mire lesz szüksége, többek között például valamiféle vegyszerre („az Abzu bitumenje") a „tisztításhoz", valamint az Abzu agyagjára.

Bármik is voltak a kért anyagok, Éa pontosan értette s így szólt:

> Egy isten vérét vesszük...
> Annak húsát s vérét

keverje el Ninti az agyagos földdel.

Ahhoz, hogy az összegyúrt agyagból embert formáljanak, némi női segítségre, a terhesség vagy gyerekszülés valamiféle aspektusára is szükség volt. Enki saját párjának segítségét ajánlotta fel:

Ninki, isteni hitvesem
hordja majd ki a teremtményt.
Hét szülő-istennő
álljon mellette, hogy segítse.

Az agyag és a vér összegyúrása után, a gyerekszülési fázissal fejeződik be az isteni „formaadás".

Az újszülött sorsát te szabd meg:
Ninki rákötözi az istenek képmását;
s ím életre hívom az „embert".

Az asszír pecséthengerek ábrázolásait valószínűleg e szöveg illusztrációjának szánták: az anyaistennő (kinek szimbóluma a köldökzsinór-olló) [120] és Éa (kinek eredeti szimbóluma a holdsarló) épp a keveréket gyúrják, miközben elmormolják a megfelelő varázsigéket (151. és 152. ábra).

151. ábra

152. ábra

Enki hitvesének, Ninkinek a részvétele az ember megalkotásában Adapa történetét idézi fel, amit egy korábbi fejezetben tárgyaltunk:

Ama napokban, ama években,
Eridu bölcse, Éa teremtette
az emberek mintáját.

A legtöbb kutató úgy véli, hogy Adapát azért nevezik Éa „fiának", mert az isten annyira megkedvelte ezt az embert, hogy örökbe fogadta. De ugyanebben a szövegben Anu „Enki emberi sarjának" nevezik Adapát, vagyis Enki hitvesének tevékeny részvétele Adapa megalkotásában, „az ádám modelljében", valamiképpen genealógiai kapcsolatot hozott létre az új ember és istene között: végtére is Ninki hordta ki Adapát!

Ninti megáldotta az új teremtményt és bemutatta Éának... Néhány pecséthenger azt a pillanatot ábrázolja, amikor az istennő, ki az Élet Fája és a laboratóriumi lombikok között áll, felmutatja az újszülött lényt (153. ábra).

Az ily módon létrehozott lény, melyet a mezopotámiai szövegekben következetesen „embermintának" vagy „öntőmintának" neveznek, szemmel láthatóan megfelelt elképzeléseiknek, mivel az istenek hangosan követelték „sokszorosítását". Ez a látszólag lényegtelen részlet azonban nem csupán arra a folyamatra vet fényt, melynek során „megteremtették" [121] az embert, hanem egyúttal magyarázattal szolgál a Biblia homályos megfogalmazására is.

153. ábra

A Teremtés Könyvének első fejezete szerint:

> ...teremtette Elohim az Ádámot az ő képére,
> Elohim képére teremtette őt;
> férfinak és nőnek teremtette őket.

Az ötödik fejezetben pedig ezt olvashatjuk:

> Amely napon teremtette Elohim az Ádámot,
> Elohim hasonlatosságára alkotta őt,
> férfinak és nőnek teremtette,
> megáldotta őket és elnevezte Ádámnak,
> amely napon teremtettek.

Ugyanabban a mondatban arról értesülünk, hogy az istenség egyetlen lényt teremtett, „az Ádámot", képére és hasonlatosságára, és arról is - ami ennek látszólag ellentmond -, hogy egyszerre férfit és nőt teremtett. Ezt az ellentmondást fokozza a Teremtés Könyvének második fejezete, amely kifejezetten azt állítja, hogy Ádám kis ideig egyedül volt, míg az istenség mély álmot nem bocsátott rá s bordájából meg nem teremtette az asszonyt. [122]

Ez az ellentmondás fejtörést okozott mind a történészeknek, mind a teológusoknak, feloldható, ha elfogadjuk, hogy a bibliai szöveghelyek az eredeti sumer források kivonatai. Ez utóbbiak arról számolnak be, hogy miután a nefilimek megpróbálták megalkotni az ősembert a majomember és különféle állatok összevegyítéséből, rájöttek, hogy az egyetlen sikeres és használható elegy a majomember és a nefilimek valamiféle keverékéből hozható csak létre. Néhány sikertelen próbálkozás után megformálták a „mintát", vagyis Adapát/Ádámot. Kezdetben tehát csak egyetlen „Ádám" létezett.

Miután bebizonyosodott, hogy Adapa/Ádám megfelel céljainak, e lényt használták genetikai modellnek vagy „öntőmintának" a kópiák készítésére, és ez utóbbiak már hím- és nőneműek voltak. Mint erre fentebb már utaltuk, a bibliai „oldalborda", melyből az asszony „teremtődött" nem más, mint a sumer TI szón alapuló szójáték (amely egyaránt jelent „bordát" és „életet"), s amely újfent alátámasztja, hogy Éva valóban Ádám „élet-esszenciájából" jött létre.

*

A mezopotámiai szövegek a szemtanú hitelességével beszélik el „az Ádám" első másolatainak elkészítését.

Követték Enki utasításait. Enki, az anyaistennő és tizennégy szülő-istennő összegyűlt a Simti Házában, vagyis ott, ahol az élet szelét „belehelik". Megszerezték az isten „esszenciáját" és előkészítették a „tisztító fürdőt". „Éa az ő jelenlétében megtisztította az agyagot; Éa varázsigéket mormolt szüntelen".

Az isten, ki megtisztítja a *napistu*t, Éa, megszólalt.
Az istennő előtt ült, őt buzdította.
Az istennő elmormolta a varázsigéket
s az agyag után nyúlt.

S fény derül az ember „tömeges gyártásának" titkára. A tizennégy szülő-istennő jelenlétében [123]

Ninti lecsípett hét csipetnyi agyagot,
hetet jobbjára,
hetet baljára helyezett,
középütt az öntőminta.
...a hajat...
...a köldökzsinór-ollót.

A szülő-istennőket két csoportra osztották: „A bölcs és tanult szülő-istennők összegyűltek", folytatódik a szöveg, és az anyaistennő az összegyúrt agyagot a méhükbe helyezte. Utalás történik sebészeti eljárásokra is: a szőrzet eltávolítására vagy leborotválására, illetve egy sebészeti eszköz, az olló előkészítésére. Már csak türelmesen kellett várni.

A szülő-istennők együtt maradtak.
Ninti leült s a hónapokat számlálta,
közeleg a sorsdöntő tizedik,
eljő a sorsdöntő tizedik:
a méh megnyitásának ideje.
Arca megértést sugároz:
befedte fejét, bevégezte a bábáskodást.
Elmondta az áldást.
Alakot mintázott; s az öntőmintában élet volt.

Az ember teremtésének történetét ezek szerint egy túlhordás is bonyolította. Az „agyag" és a „vér" keverékével idézték elő a terhességet a tizennégy szülő-istennőben. De eltelt kilenc hónap, már megkezdődött a tizedik: eljött a „méh megnyitásának ideje".

Az anyaistennő pontosan tudta, mit kell tennie: „bevégezte a bábáskodást". A sebészeti beavatkozás ténye egy másik, párhuzamos szövegből derül ki:

Ninti..számlálta a hónapokat...
A sorsdöntő tizediket várták;
s eljött az úrnő, kinek keze megnyit,
.. .vett kezébe, s megnyitotta a méhet.
Arca felragyogott.
Fejét befedte; [124]
...nyílást nyitott,
s ami a méhben rejtezett, napvilágra jött.

Az anyaistennő boldogan felkiáltott:

Megteremtettem!
Kezem megalkotta!

*

Hogyan zajlott le az ember teremtése?

Az Atrahaszisz-eposz egyik része pontosan elmagyarázza, miért volt szükség arra, hogy az „agyagot" egy isten „vérével" vegyítsék. Az „isteni" alkotóelem, melyre szükség volt, nem pusztán az isten csöpögő vére lehetett, hanem egy sokkal alapvetőbb és tartósabb „valami". A kiválasztott isten rendelkezett a TE.E.MAval; ezt a kifejezést a szöveget közlő két szaktekintély, W. G. Lambert és A. R. Millard „egyéniségnek" fordította. Ám az eredeti kifejezés ennél jóval pontosabb: szó szerinti jelentése: „amiben az emlékezet fészkel". Az akkád változatban is megjelenik ugyanez a kifejezés *(etemu)*, amit „léleknek" fordítottak.

Mindkét esetben az isten vérében van az a bizonyos „valami", amely az egyéniségét meghatározza. Meggyőződésünk, hogy ezek a kifejezések, ha kissé körülményesen is, de pontosan elárulják, hogy Éa az isten *génjeit* akarta elkülöníteni, részben azáltal, hogy az isten vérét „tisztító fürdőkön" vezette át.

A szöveg világosan adja tudtunkra azt is, hogy mi célból kellett az isteni alkotóelemet elegyíteni a földi alkotóelemmel:

Az agyagban forr össze isten és ember,
egységgé forr össze;
s így a napok végezetéig
a test és a lélek,
melyek egy istenben érlelődtek -
a lélek a vér kötelékével forr egybe;
s az élet legyen jele.
A lélek a vér kötelékével forr egybe. [125]

Erőteljesen kifejező, ám kevéssé értett szavak ezek. A szöveg nem kevesebbet állit, mint hogy az isten vérét azért kellett az agyaggal összegyúrni, hogy az isten és az ember genetikailag összeforrjon „a napok végezetéig", vagyis az istenek teste („képe") és lelke („hasonlatosság") egyaránt rávésődjön az emberre a vér köteléke által, ami sohasem téphető el.

A Gilgames-eposz elbeszéli, hogy amikor az istenek elhatározzák, hogy megteremtik a „kétharmadrész isten, egyharmadrész ember" Gilgames hasonmását, az anyaistennő az

„agyagot" Ninurta isten „esszenciájával" gyúrja egybe. Enkidu hatalmas, emberfeletti erejét más helyütt annak tulajdonítják, hogy Anu „esszenciája" lakozik benne, melyet Anu unokája, Ninurta által szerzett.

Az akkád *kisir* (kicir) kifejezés arra az „esszenciára" vagy „koncentrátumra" vonatkozik, amely az égi istenek sajátja volt. E. Ebeling szerint, aki kísérletet tett a *kisir* jelentésének kibogozására, a szó „valamiféle esszenciát, vagy ennek valamely jelentésbeli árnyalatát, jelöli, s ez egyaránt alkalmazható az istenekre vagy az égből származó rakétalövedékekre". E. A. Speiser ehhez még hozzáfűzte, hogy ez a kifejezés olyasvalamit jelöl, „ami az égből szállt alá". Szintén fontos mozzanat, hogy „a kifejezés általában orvosi szövegkörnyezetben bukkan fel".

A kifejezés pontos jelentése nagyon egyszerűen visszaadható egyetlenegy szóval: *gén*.

Az ókori mezopotámiai és bibliai szövegek egyaránt arról tanúskodnak, hogy a két - az istenektől, illetve a *Homo erectus*-tól nyert - génállomány elegyítésében a férfi gének alkották az isteni, míg a női gének a földi összetevőt.

A Teremtés Könyve, melyben azt olvashatjuk, hogy az istenség Ádámot a saját képére és hasonlatosságára alkotta, Ádám fia, Sét születését a következő módon írja le:

> És élt Ádám százharminc évet;
> akkor nemzett
> a maga hasonlatossága és képe szerint,
> és elnevezte Sétnek.

A szóhasználat kísértetiesen hasonlít arra, amely Ádám teremtésének elbeszélésében szerepel. Ám Sét már biológiai folyamat eredményeképp [126] jött a világra: egy női petesejtet Ádám spermájával termékenyítettek meg: így jött létre a terhesség, s annak végén a szülés. A megegyező szóhasználat hasonló folyamatra utal, és az ebből levonható egyetlen elfogadható következtetés szerint az istenség Ádámot is úgy teremtette, hogy egy női petesejtet egy isten spermájával termékenyítettek meg.

Ha az „agyag", melyhez az isteni alkotóelemet hozzágyúrták, „földi" volt - s ebben valamennyi szöveg megegyezik -, az egyetlen lehetséges megoldás, hogy az isten spermájával egy nőstény majomembert termékenyítettek meg!

Az „agyag" vagy „vető-agyag" akkádul *tit*. Ám eredetileg TI.IT-nek írták („az élet hordozója"). A héberben a *tit* jelentése: „sár", melynek szinonimája a *boc*, mely ugyanabból a gyökből eredeztethető, mint a *bica* („mocsár") és a *beca* („tojás").

A teremtés-történetben minduntalan felbukkannak a legkülönfélébb szójátékok. Fentebb már utaltunk az Ádám-*ádámá -ádámtu-dám* kettős, sőt hármas jelentésére. Az anyaistennő jelzője, NIN.TI egyaránt jelenti „az élet úrnőjét" és a „borda úrnőjét". Miért ne lehetne elképzelhető a *boc-bica-beca* („agyag-sár-tojás") szójáték a női petesejt esetében?

A nőstény *Homo erectus* petesejtjét, melyet egy isten génjeivel termékenyítették meg, Éa hitvesének méhébe ültették, s miután ily módon létrejött a „minta", annak másolatait beültették a szülő-istennők méhébe.

> A bölcs és a tanult
> szülő-istennők tizennégyen összegyűltek;
> heten fiúgyermeket,
> heten leánygyermeket hoztak a világra.
> A Szülés Istennője hozta
> az Élet lehelletének fuvallatát.
> Kettesével jöttek a világra,

jelenlétében kettesével jöttek a világra.
A lények emberek voltak -
az anyaistennő teremtményei.

Létrejött a *Homo sapiens*.[127]

*

Az ősi legendák és mítoszok, a bibliai elbeszélések és a modern tudomány eredményei egy további ponton is erősítik egymást. Az antropológusok szerint az ember Délkelet-Afrikában alakult ki és jelent meg, s a mezopotámiai szövegek szerint is az istenek valahol az Apszúban, az Alanti Világban alkották meg teremtményüket. Adapának, a minta-embernek a női párja is felbukkan egyes szövegekben: „szent Amama, a földi asszony".

Az ember teremtését megörökítő szöveg szerint Enki a következő utasítást adja az anyaistennőnek: „Az agyagmaghoz a Föld alapzatából, az Abzu (=Apszú - *A szerk.)* fölül vett agyagot gyúrjál". Az egyik ránk maradt Éa-himnusz, amely az istent magasztalja, „aki az Apszúban készített hajlékot magának", a következő szavakkal kezdődik:

Az isteni Éa az *Apszu*-ban
csippentett az agyagból
és megalkotta Kullát, hogy felépítse templomát.

A himnusz felsorolja az építészeket, az építőmestereket és azokat, akik a „tenger és a hegyek bőséges adományait" felügyelik, akiket Enki teremtett az Abzu, az Alanti Világ bányáiban lecsippentett agyagból.

Abzu ura, Enki király...
fénylő ezüstből, lazúrkőből Házat épített magának;
ezüst, lazúrkő Napként ragyog a Házon,
az Atya mívesen az AB.ZUban emelte.
A tündöklő tekintetű Lények,
az AB.ZU-ból előbújók,
Nudimmud úr elé járulnak.

A különböző szövegek arra utalnak, hogy az ember teremtése viszályt szított az istenek között. Az ősember eleinte csak a bányákban dolgozott, és így a Sumerben verejtékező anunnakik nem részesültek az új munkaerő adta előnyökből. „A kapa teremtése" című elbeszélés voltaképp azt az eseménysort örökíti meg, melynek során a Sumerben élő anunnakik is részesültek a „fekete fejű népből".

Azon igyekezetében, hogy visszaállítsa a „megszokott rendet", Enlil [128] megbontotta a kapcsolatot az Ég (azaz a Tizenkettedik Bolygó vagy az űrhajó) és a Föld között, és meglehetősen drasztikus lépéseket tett a „testtermő ország" ellen:

Azúr
tökéletes dolgot csinált.
Az Úr, Enlil,
kinek sorsot szabó parancsa megmásíthatatlan,
eget a földtől távolított...,
földet az égtől távolított...,

hogy a test-termő földből fej növekedhessék,
ég s föld köldökévé kötötte el a vágást.

A „Kapa és a Kosár Országa" ellen Enlil egy AL.A.NI-t (erőt adó csákány) alkotott; e fegyver „fogazata", mint az „öklelő bika", városfalakat dönt le. A leírások alapján valamiféle fúrófejnek képzelhetjük el, melyet egy bulldózer-szerű járműre erősítettek, s amely mindent lerombolt, ami útjába került:

A házat, mely a király ellen lázad,
a házat, mely nem engedelmes a királynak, az AL.A.NI a király előtt
a földre dönti. Gyom, gaz fejét levágja, gyökerét tépi,
szárát elmetszi.

Enki „földrengetővel" is felszerelte e rettenetes fegyvert és megindította a támadást:

Az Úr az AL.A.NI nevét kimondta, sorsát megszabta;
a földrengetőt, fénylő koronáját, fejét reá illesztette,
és a test-termő földbe vágott.
Az emberiség feje ott volt a vágásban.
Az ország népe Enlil felé kibújik a földből,
fekete fejű népére ő kegyes szemmel tekint. [129]

Az anunnakik boldogan fogadták az ősemberek jöttét és azonmód munkára fogták őket:

Az anunnakik mindannyian hozzá sietnek,
kezüket szájukhoz emelik:
Enlilnek imával hódolnak.
Fekete fejű népet kérnek,
s Enlil fekete fejű népének átadják a kapát.

A bibliai Teremtés Könyvében olvasható elbeszélés szerint is „az ádámot" valahol Mezopotámiától nyugatra teremtették, s csak azt követően helyezték a Édenkertbe, hogy ott dolgozzon:

És ültetett az Örökkévaló kertet
Édenben, napkeletről...
És vette az ádámot, és
helyezte az Éden kertjébe,
hogy művelje és őrizze. [130]

TIZENHARMADIK FEJEZET

"Minden testnek vége"

Az a makacs hiedelem, hogy az emberi történelemben létezett valaha Aranykor, aligha alapulhat az emberi emlékezeten, hiszen ahhoz túlságosan is régen volt és az ember akkor még túlságosan is kezdetleges körülmények között élt ahhoz, hogy megörökítse az eljövendő nemzedékek számára. Ha az emberiség ennek ellenére őriz valamiféle tudatalatti emlékképet arról, hogy az a korai időszak nyugodt és boldog kor volt, ez csupán annak tudható be, hogy az ember mindig is sóvárog egy jobb kor után. Másik oka pedig, hogy e történetek nem egyik emberi nemzedékről szálltak a másikra, hanem a nefilimek ismertették meg az emberiséggel.

Mi történt, miután az ember megérkezett az istenek otthonába, Mezopotámiába? Az eseményeket Ádám és Éva története beszéli el:

> És ültetett az Örökkévaló
> kertet Édenben, napkeletről
> és odahelyezte Ádámot,
> akit alkotott.
> És növesztett az Örökkévaló a földből
> mindenféle fát, kellemeset a megtekintésre
> és jót az evésre;
> az élet fája pedig a kert közepén volt,
> meg a jó és rossz tudásnak a fája...
> És vette az Örökkévaló Ádámot
> és helyezte az Éden kertjébe,
> hogy művelje és őrizze.
> S megparancsolta az Örökkévaló
> neki, mondván:
> A kert minden fájáról szabad enned; [131]
> de a jó és rossz tudásának fájáról –
> ne egyél,
> mert amely napon eszel
> róla, meg kell halnod.

A földlakónak, az embernek tehát csupán a Tudás Fájának gyümölcse volt tiltott. Ekkor még az Örökkévalót különösebben nem érdekelte, hogy az ember esetleg az Élet Fájának gyümölcsére áhítozik. Ám az ember még ezt az egyetlen tilalmat sem tartotta be, és bekövetkezett a tragédia.

A kezdeti idillnek hamarosan drámai események vetnek véget: a tudósok és a teológusok szerint bekövetkezett az eredendő bűn. A történet az isteni parancsról s annak megszegéséről, isteni hazugságokról, a ravasz (de igazmondó) kígyóról, büntetésről és a száműzetésről szól.

A szinte a semmiből előbukkanó kígyó megkérdőjelezi az Örökkévaló komor figyelmeztetését:

> A kígyó pedig... szólt az asszonyhoz:

Valóban azt mondta az istenség,
ne egyetek a kertnek egy fájáról sem?
És mondta az asszony a kígyónak:
A kert fáinak gyümölcséből ehetünk,
de azon fának gyümölcséről,
mely a kert közepén van, úgy mondta az Örökkévaló,
ne egyetek abból és ne nyúljatok hozzá,
nehogy meghaljatok.
Erre mondta a kígyó az asszonynak:
Nem kell majd meghalnotok,
hanem az istenség tudja,
hogy amely napon esztek belőle,
megnyílnak szemeitek
és olyanok lesztek mint az istenség,
jót és rosszat tudók.
És látta az asszony, hogy jó a fa evésre
és hogy gyönyörűség a szemnek,
és kellemes a fa megtekintésre,
akkor vett a gyümölcséből és evett, [132]
és adott társának is és az is evett.
Akkor megnyíltak mindkettőjük szemei,
és felismerték, hogy mezítelenek.
És összetűztek fügefalevelet
és csináltak maguknak öveket.

Többszöri elolvasás után sem világos a konfliktus lényege. A két földlakót halálbüntetés terhe alatt eltiltják attól, hogy akár csak megérintsék a Tudás Fáját, majd meggyőzik őket, hogy nyugodtan megkóstolhatják a fa gyümölcsét, s ez az istenséghez hasonlóan „tudókká" teszi őket. Mindezek után csupán annyi történt, hogy hirtelen rájöttek, mezítelenek.

A mezítelenség állapota a megoldás kulcsa. Ádám és Éva történetének bibliai elbeszélése a következő mondattal kezdődik: „Mindketten pedig mezítelenek voltak, az ádám és társa, s nem szégyellték magukat". Vagyis az emberi fejlődés egy alacsonyabb fokán álltak, mint a kifejlett emberpéldányok: nem egyszerűen mezítelenek voltak, hanem még csak fel sem fogták e mezítelenség jelentőségét.

A bibliai elbeszélés további elemzése alapján arra a következtetésre jutunk, hogy itt voltaképp arról van szó, hogy az ember valamiféle szexuális tudásra vagy képességre tesz szert. Az a „tudás", melyet elrejtettek az ember elől, nem holmi tudományos ismeretanyag volt, hanem a férfi és női nemiséggel kapcsolatos ismeret, hiszen amint megszerezték a „tudást", „felismerték, hogy mezítelenek" és eltakarták nemiszerveiket.

A bibliai elbeszélés alátámasztja a mezítelenség és a tudás hiánya közötti kapcsolatot, mert az istenség hamar rájött arra, mi történt:

S meghallották az Örökkévaló hangját,
amint jár a kertben a napnak alkonyatján,
akkor elrejtőzött az ádám meg a társa
az Örökkévaló elől a kert fái között.
És megszólította az Örökkévaló az ádámot
és mondta neki: Hol vagy?

Mondta:
Hangodat hallottam a kertben
és féltem, mert mezítelen vagyok;
azért elrejtőztem. [133]
És mondta:
Ki adta tudtodra, hogy mezítelen vagy?
Azon fáról ettél-e,
melyről parancsoltam neked, hogy ne egyél róla?

Beismerve az igazat, az „ádám" asszonytársát hibáztatta, aki viszont a kígyóra hárította a felelősséget. Az istenség megátkozta a kígyót és a két földlakót. A történet ekkor érdekes fordulatot vesz: „És készített az Örökkévaló az embernek és feleségének bőrköntösöket és felöltöztette őket".

Nem valószínű, hogy az elbeszélés célja - amely végül az Édenkertből való kiűzetéshez vezetett - az lett volna, hogy megmagyarázza: miért és mióta visel az ember ruhát. Az események középpontjában a „tudás" megszerzése áll, illetve az istenség törekvése, hogy az embert megfossza ettől.

A ránk maradt mezopotámiai szövegek között a bibliai elbeszélésnek eddig nem akadt párhuzama, de ennek ellenére aligha kétséges, hogy a világ, illetve az ember teremtésének történetéhez hasonlóan, ez a történet is sumer eredetű. A helyszín: az istenek otthona, Mezopotámia. Éva neve is szójátékon alapul („élet", illetve „a borda úrnője"), és itt van a két fa, az Élet és a Tudás Fája, mint Anu hajlékában.

Még az istenség szavai is sumer eredetre vallanak, mert az egyetlen zsidó isten minduntalan többesszámban beszél, és olyan isteni társakhoz szól, akik a sumer szövegekben szerepelhettek:

És mondta az Örökkévaló:
Íme az Ádám olyan lett, mint egyik közülünk,
tudván jót és rosszat.
Most pedig, nehogy kinyújtsa kezét
és vegyen az Élet Fájáról is,
hogy egyék és örökké éljen!
Kiűzte tehát az Örökkévaló az Ádámot
Éden kertjéből.

154. ábra

Számtalan sumer ábrázolás maradt fenn, amely arról tanúskodik, hogy amikor az ember nem volt több, mint ősember, mezítelenül szolgálta [134] az isteneit. Semmi sem takarta mezítelenségét, amikor ételt s italt tett az istenek elé, amikor a mezőn vagy az építkezéseken dolgozott (154-155. ábra).

Mindez arra utal, hogy az ember, legalábbis az istenek szemében, nem sokban különbözött a háziasított állattól. Az istenek pusztán tökéletesítettek egy már meglévő állatfajtát. Jelentette-e a „tudás" hiánya azt, hogy az újonnan teremtett lény állatok módjára közösült? Néhány ábrázolás szerint valóban ez volt a helyzet (156. ábra).

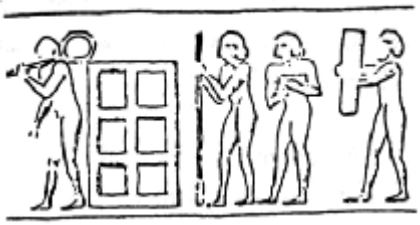

155. ábra

156. ábra

A Gilgames-eposz és más sumer szövegek szerint a szeretkezés módja valóban megkülönböztette a vadembert és az emberi-embert. Amikor Uruk népe „civilizálni" akarja a vadon élő Enkidut - a „füves puszták szülöttét" - egy „örömlány" szolgálatait veszik igénybe: elküldik a leányzót [135] az itatóhoz, ahol a többi vadon élő állattal együtt Enkidu is iszik s meghagyják neki: ha megpillantja Enkidut, „oldja meg az övét".
A szövegből egyértelműen kiderül, hogy Enkidu „civilizálásának" fordulópontját az jelentette, amikor az állatok elfordulnak tőle. Uruk népe arra biztatta a leányzót, hogy mindaddig tanítsa „a nő ölének gyönyörére" míg a „füves puszták vad jószágai", kikkel együtt nevelkedett, elfordulnak tőle. Vagyis a szodómiával való szakítás volt annak feltétele, hogy Enkidu emberivé váljon.

A leányzó kibontja mellét, szeméremdombját feltakarja;
Enkidu megkívánja érettségét...
Tanítja a fekete kéjre, a nő ölének gyönyörére.

A csel sikerült. Hat nap és hét éjszaka elteltével „Enkidu a kéjjel betelik" és eszébe jutnak korábbi társai.

...a csorda nyomába indul.
Lám, messziről szimatot fognak,
elmenekülnek a gazellák,
tekintetétől fél az állat,
a föld jószága elkerüli.

Világos beszéd. Az emberi módon való szeretkezés olyan mély nyomot hagyott, olyan mély változást idézett elő Enkiduban, hogy korábbi társai, az állatok „elkerülik". Nem egyszerűen elfutottak előle: a vele való fizikai érintkezéstől is irtóznak.
Enkidu kis ideig mozdulatlanul, döbbenten áll. De végül nem kell bánkódnia a változások miatt:

Úgy érzi... tagjait rendre kicserélték...
körbekeríti... a tudás...
Az örömlány cirógatja, ily szavakat súg a fülébe:
Tudással bírsz, Enkidu:
az istenekkel vetekszel!

A mezopotámiai szöveg szinte szóról-szóra egyezik a bibliai [136] elbeszéléssel. A kígyó szavai igaznak bizonyulnak: miután megízlelték a Tudás Fájának gyümölcsét, valóban olyanokká váltak - már ami a szexuális dolgokat illeti - „mint az istenség -, jót és rosszat tudók".

Ha ez csupán annyit jelentett, hogy az ember rájött arra, hogy az állatokkal való nemi érintkezés civilizálatlan és alávaló, akkor voltaképp miért a büntetés lett Ádám és Éva „jutalma" azért, hogy felhagytak a szodómiával? Az Ószövetségben nincs hiány a szodómia elleni intésekből, és szinte érthetetlen, hogy az erény elsajátítása miért váltotta ki az istenség haragját.

Az a „tudás", melyet az ember az istenség - vagy az istenek - akarata ellen megszerzett, ennél mélyebb lehetett. Az ember számára ugyan hasznosnak bizonyult, de olyasvalami volt, amitől teremtői meg akarták fosztani.

A sorok között olvasva megoldódik a rejtély:

> Az asszonyhoz így szólt:
> Megsokasítom terhességed fájdalmát,
> fájdalommal fogsz szülni gyermeket;
> férjedhez lesz vágyakozásod
> és ő uralkodjék rajtad!
> És elnevezte az Ádám a feleségét Évának,
> mert ő lett az anyja minden élőlénynek.

A bibliai elbeszélés roppant fontos eseményt örökít meg: Ádám és Éva a „tudás" megszerzése előtt gyermektelenül éltek az Édenkertben. A „tudás" megszerzése egyúttal azt is jelentette, hogy Éva képessé vált arra, hogy teherbe essen és utódokat hozzon a világra. Csak miután megszerezték e „tudást" *ismerte meg* Ádám feleségét, Évát; csak ezután lett Éva viselős s csak ezután szülte Káint.

A Bibliában a „megismerni" kifejezés általában a férj és feleség közötti, gyereknemzési céllal történő nemi érintkezést jelöli. Ádám és Éva története döntő fontosságú lépés az emberi fejlődéstörténetben: *az utódnemzés képességének megszerzése.*

Cseppet sem meglepő, hogy a *Homo sapiens* első képviselői képtelenek voltak az utódnemzésre. Bármilyen eljárással is oltották a nefilimek saját genetikai anyagukat a kiválasztott hominidákba, az új lény mégiscsak [137] hibrid volt, két különböző, még ha rokon fajták kereszteződésének gyümölcse. Az öszvérhez (a kanca és a szamár keresztezéséhez) hasonlóan, az ilyen hibrid emlősök meddők. Mesterséges megtermékenyítéssel és a biológiai beavatkozások bonyolult eljárásaival annyi öszvért teremthetünk, amennyit csak akarunk, anélkül, hogy a kanca és a szamár valóban közösülne; de egyetlen öszvér sem képes újabb öszvéreket a világra hozni.

Elképzelhető, hogy a nefilimek eleinte „emberi öszvéreket" hoztak létre szükségleteik kielégítésére?

Egy titokzatos szikladombormű, melyet Dél-Elám hegyvidékén fedeztek fel, egy ülő istenséget ábrázol, aki "laboratóriumi" lombikot tart a kezében, melyből valamiféle folyadék csorog ki - ez Enki egyik ismerős ábrázolása. Enki mellett az egyik Nagy Istennő ül: testtartása arra utal, hogy nem Enki hitvese, hanem sokkal inkább munkatársa, vagyis nem lehet más, mint Ninti, az anyaistennő vagy a szülés istennője. Mellettük állnak az alacsonyabb rangú istennők, a teremtés-történetekből jól ismert szülő-istennők. Az istenek előtt pedig - mondhatni, hosszú tömött sorban - állnak az emberek, akik feltűnően hasonlítanak egymásra, mintha egyazon öntőmintából öntötték volna őket (157. ábra).

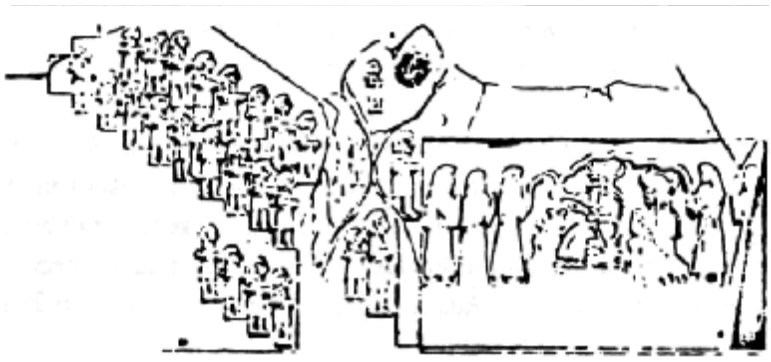

157. ábra

Óhatatlanul az a sumer elbeszélés ötlik fel bennünk, amely szerint az Enki és az anyaistennő által teremtett első, kevésbé sikerült férfiak és nők vagy nem nélküli, vagy nemileg tökéletlen lények voltak. Elképzelhető, hogy ez a szöveg egy afféle hibrid emberi lény emlékét őrzi: egy olyan [138] lényét, amely ugyan hasonlatos az istenekhez, de szexuálisan tökéletlen, azaz „tudatlan".

Miután Enkinek sikerült megalkotnia a „tökéletes prototípust", Adapa/Ádámot, a sumer szöveg afféle „tömegtermelés" megindulását írja le: a genetikailag kezelt petesejtek beültetése a szülő-istennők méhébe, akik fiú-, illetve leánygyermekeket hoztak a világra. Ez nem csupán azt bizonyítja, hogy az ember saját maga képtelen volt az utódnemzésre, hanem egyúttal arra is rávilágít, milyen eljárással „gyártották" az embereket.

A hibrid lények azért képtelenek utódok létrehozására, mert a reprodukcióért felelős sejtjeik tökéletlenek. Míg az összes sejt csupán egy öröklési kromoszóma-készletet tartalmaz, az ember és a többi emlős nemi sejtjei (a hím sperma és a női petesejt) kettőt. Jelenleg már folynak arra irányuló kísérletek, hogy a hibridek reprodukcióért felelős sejtjeit hasonló kettős kromoszóma-készlettel lássák el, melynek következtében szexuális értelemben „normálisokká" válnak.

Megfelel-e a valóságnak, hogy az az istenség, melynek jelzője a „kígyó" volt, pontosan ezzel ajándékozta meg az emberiséget?

A bibliai kígyó aligha lehetett egy alacsonyrendű csúszómászó, egy igazi kígyó: hiszen szót váltott Évával, nagyon is tisztában volt a „tudás" jellegének mibenlétével, és olyan magas rangú volt, hogy habozás nélkül leleplezte az istenség hazugságait. S ezen a ponton nem árt emlékeztetni arra, hogy valamennyi ősi hagyományban a legfőbb istenségnek minden esetben egy kígyóval kell megküzdenie - s ez a hagyomány minden bizonnyal a sumer mitológiában gyökeredzik.

A bibliai elbeszélés számos ponton árulkodik sumer eredetéről; az egyik ilyen árulkodó jel az utalás a többi istenre: „Íme az ádám olyan lett, mint egyik *közülünk"*. Nagyon is valószínűnek tűnik, hogy a bibliai „ellenfelek", az Istenség és a Kígyó, nem más mint Enlil és Enki.

Ellenségeskedésük oka, amint erre rámutattunk, hogy a Föld feletti hatalom Enlilre szállt annak ellenére, hogy valójában Enki volt a földön az első. Míg Enlil a minden kényelemmel ellátott nippuri irányítóközpontban maradt, Enki az Alanti Világ bányáiban folyó munkálatokat szervezte-irányította. Az anunnakik lázadásának célpontja Enlil és fia, Ninurta; s Enki volt az az isten, aki felkarolta a lázadók ügyét. Enki volt az, aki felvetette az ősember megalkotásának ötletét s ő is [139] valósította meg; Enlilnek erőszakhoz kellett folyamodnia, hogy a maga számára is szerezzen e teremtményekből. A sumer elbeszélésekben, történetekben mindig Enki az emberiség

védelmezője, míg Enlil a szigorú fegyelmező, s néha kifejezetten rosszindulatú az emberekkel szemben. Enkire és Enlilre tökéletesen ráillik az a szereposztás, mely szerint az egyik szexuálisan nyomorban tartaná, míg a másik a „tudással" ajándékozná meg az emberiséget.

A sumer és bibliai szójátékok ezúttal is alátámasztják feltevésünket. A kígyó héberül *náhás:* a szó az NHS gyökből származik, melynek jelentése: „felfed, rájön", s ezért a *náhás* jelentheti azt is, „aki rájön valamire, aki felfed valamit": ez pedig olyan jelző, amely pontosan ráillik Enkire, a fő tudósra, a Tudás Istenére.

S. Langdon *(Semitic Mythology* [Sémi mitológia]) mutatott rá Ádám és Adapa történetének közös vonásaira (utóbbi hasonlóképpen elnyerte a „tudást", de nem szerezte meg az örök életet) s egyúttal egy olyan mezopotámiai ábrázolást is közzétett, amely a bibliai történetet idézi: egy fára tekeredő, s annak gyümölcsére mutató kígyó látható a képen. Fontosak az égi szimbólumok is: megjelenik a Találkozás Bolygója, vagyis Anu jelképe, a kígyó mellett pedig a holdsarlót láthatjuk, amely tudvalevőn Enki jelképe (158. ábra). [140]

158. ábra

Feltételezésünket az is alátámasztja, hogy a mezopotámiai szövegekben Enki az, aki Adapának a „tudást" adja:

> Okos vala. Bölcsesség kútfeje.
> Értelmét [Enki] megérlelé.
> Elöröklött minden hatalmat,
> épp csak örökkévalóságot nem öröklött.

Egy Máriban talált pecséthenger a mezopotámiai teremtés-történet bibliai változatának ábrázolásaként is felfogható. A pecséthengeren egy nagyhatalmú istenséget látunk, aki a hullámok közül kiemelkedő, azok fölé magasodó halmon ül: ez csakis Enki lehet. „Trónusának" mindkét oldalán vízköpő kígyókat látunk. Az istenség oldalán két, fához hasonlatos istenség áll: egyiknek hímtagszerű levelei vannak és feltehetően az Élet Gyümölcsét tartalmazó tálat tartja magasba, míg a másiknak hüvely-szerű levelei vannak, és a Tudás Fájáról szakított, gyümölcsöket termő ágakat mutat. A bal oldalon pedig egy szemmel láthatóan mérges isten látható, aki nem más, mint Enlil (159. ábra).

159. ábra

Valószínűleg sohase fogjuk megtudni, mi okozta az Éden kertjében kirobbant konfliktust. Ám bármi is vezérelte Enkit, sikerült tökéletesítenie az ősembert és létrehoznia a *Homo sapiens*-t, aki már képes volt az utódnemzésre.

Miután az ember megszerezte a „tudást", az Ószövetség már nem „az [141] ádám" szóval illeti, hanem Ádámnak nevezi: vagyis tényleges személlyé válik, a Biblia népének első pátriárkájává. Az emberiség nagykorúvá válása azonban egyben az istenek s az ember közötti szakításhoz vezetett.

Az istenek s az emberek útjának szétválása a bibliai elbeszélés szerint nem emberi döntés, hanem az istenség haragjának s büntetésének következménye: a földlakó kiűzése az Éden kertjéből, nehogy a halhatatlanságot is megszerezze. Eszerint az ember önálló léte nem Dél-Mezopotámiában kezdődött, ahol a nefilimek megalapították városaikat, hanem attól keletre, a Zagrosz-hegységben: „Elűzte az embert és elhelyezte az Éden kertjétől keletre".

A bibliai elbeszélés ezúttal is összhangban áll a tudományos eredményekkel: az emberi kultúra a mezopotámiai síkságot határoló hegyvidéken alakult ki. Csak sajnálhatjuk, hogy a bibliai elbeszélés ennyire rövid és tömör, hiszen voltaképp az emberi civilizáció első stádiumát írja le.

Az istenek hajlékából történő kiűzetés után az ember ugyan halandó lett, de már birtokában volt az utódnemzés képességének. Az első „ádám" „megismerte" feleségét, Évát, aki fiúgyermeket szült neki: Káint, a föld megművelőjét. Majd ismét szült: Ábelt, ki juhpásztor volt. A bibliai elbeszélés szerint „Káin rátámadt Ábelre, testvérére s megölte".

Az istenség „jelt csinált Káinnak", nehogy bárki hozzá merjen nyúlni és ráparancsolt: vándoroljon keletre. Káin eleinte nomádok módjára élt, majd letelepedett „a Vándorlás Országában", Édentől keletre. Ott fia született, Chanókh (a Bibliából Hánókh vagy Énókh néven ismerjük - *A szerk.)* („felszentelés"), majd „várost épített, és elnevezte a várost fia, Chanókh neve szerint". Chanókhnak is születtek gyermekei, unokái és dédunokái. A Káin utáni hatodik nemzedékben született Lámekh: három gyermeke pedig az emberi civilizáció hordozója: Jábál „volt az atyja a sátorlakóknak és a barompásztoroknak", Júbál „volt az atyja minden hárfásnak és fuvolásnak", míg Tubalkain lett az első kovács, „aki ércből és vasból mindenfélét kovácsolt és köszörült".

Ám őséhez hasonlóan Lámekh is gyilkosságot követett el: egy férfit s egy ifjat ölt meg. Joggal feltételezhetjük, hogy nem közönséges emberek voltak az áldozatok, mivel a bibliai elbeszélés nagy fontosságot tulajdonít ennek az eseménynek: fordulópontnak tekinti Ádám leszármazottainak történetében. Lámekh magához hívta két feleségét, és bevallotta nekik tettét, majd kijelentette: „Mert hétszeresen bosszultatik meg Káin, [142] Lámekh pedig hetvenhétszeresen!" Ez a homályos kijelentés feltehetően az

utódlásra vonatkozott: Lámekh talán arra utal, hogy csalatkozott abbéli reményében, miszerint a Káinon ülő átok a hetedik nemzedékben megváltatik. Lámekh házán ettől a perctől kezdve új, sokkalta nagyobb átok ül.

Feltételezésünket, hogy valóban az öröklési rendről van szó, az elbeszélés következő sorai is alátámasztják:

> És újból megismerte Ádám a feleségét,
> és szült egy fiút
> és elnevezte Sétnek ["alapzat"], mert:
> más magzatot adott nekem az istenség
> Ábel helyett, mivelhogy megölte Káin.

Ettől kezdve az Ószövetség nem foglalkozik Káin és Lámekh tisztátalan leszármazottaival, csakis azokkal az eseményekkel, melyek Ádám fiával és Séttel, illetve Sét fiával, Enóssal - kinek neve a héberben az „ember" gyűjtőneve - és annak leszármazottaival estek meg. „Akkor kezdték szólítani az istenség nevét" - adja tudtunkra a Teremtés Könyve.

Ez a talányos mondat régóta foglalkoztatja a tudósokat és a teológusokat. A Teremtés Könyvének következő fejezete Ádám leszármazottainak genealógiáját tárgyalja, Séttől Noéig, a Vízözön hőséig.

A sumer szövegek hasonló részletességgel számolnak be az emberek Vízözön előtti életéről. A Vízözönről szóló sumer (azaz eredeti) elbeszélés „Noéja" egy Suruppak-béli férfi. Suruppak volt a nefilimek által megalapított hetedik város.

Ezek szerint az emberek, akiket kiűztek Éden kertjéből, valamikor visszatértek Mezopotámiába, ahol az istenekkel együtt éltek: szolgálták és „imádták" őket. A fentebb idézett mondat szerint ez Enós napjaiban történt: ekkor engedték meg az istenek, hogy az emberek visszatérjenek s letelepedjenek Mezopotámiában, hogy szolgáljanak nekik és „szólítsák az istenség nevét".

A Teremtés Könyve alig-alig emlékezik meg a Vízözön előtti eseményekről, csupán felsorolja az Enós után következő pátriárkák neveit. Ezek azonban sokat elárulnak arról, mi történt a továbbiakban.

Enós fia, akin keresztül folytatódott a tiszta leszármazás, Kénán [143] („kicsi Káin"); egyes magyarázatok szerint e név „fémművest" jelent. Kénán fia: Mahaláel („Isten dicsőítője"). Őt követte Jéred („aki alászáll"), az ő fiát pedig Chanókhnak hívták ("a felszentelt"), akit 365 éves korában „magához emelt az istenség". Háromszáz évvel korábban, amikor csak hatvanöt éves volt, Chanókh nemzett egy fiúgyermeket, név szerint Metúsélachot, kinek nevét Lettia D. Jeffreys *(Ancient Hebrew Nantes: Their Significance és Historical Value* [Az ősi héber nevek jelentése és történelmi jelentősége]) nyomán számos kutató „a rakéták emberének" fordítja. (Közismertebben: itt Matuzsálemről van szó - *A szerk.)*

Metúsélach Lámekhnek nevezte el fiát („akit megaláztak"). S végül Lámekh is nemzett egy fiút, akit elnevezett Noénak („megnyugvás"), mondván: „ez majd megnyugvást hoz nekünk munkánktól és kezünk fáradalmától a földön, melyet elátkozott az istenség".

Az emberiség ezek szerint nélkülözések közepette élt, amikor Noé megszületett. A kemény munka ellenére sem boldogultak, hiszen a föld, melyből táplálékukat nyerték, átok alatt állt. Minden készen volt a Víz- özönre: arra a nagy jelentőségű eseményre, amely nem csupán az emberi nemet tüntette el a föld színéről, hanem valamennyi élőlényt a földön s az egekben.

> És látta az Örökkévaló, hogy nagy az ember gonoszsága a

földön,
és hogy szíve gondolatjainak minden hajlama
csak gonosz egész nap.
Akkor megbánta az Örökkévaló, hogy alkotta az embert
a földön és bánkódott szívében.
És mondta az Örökkévaló:
Eltörlöm a földlakót, akit teremtettem
a föld színéről.

A Teremtés Könyvében csupán ezt a meglehetősen általános vádat találjuk indoklásképpen a drasztikus intézkedésre, mely elhozta „minden test végét". De sem a tudósok, sem a teológusok nem találtak meggyőző magyarázatot arra, hogy melyek voltak azok a bűnök vagy „gonoszságok", melyek ily mértékben felháborították az istenséget.

A „test" szó következetes használata arra utal, hogy a „romlottság" és [144] „gonoszság" a testtel kapcsolatosak. Az Örökkévaló bánkódott, hogy az ember „szíve gondolatjainak minden hajlama gonosz". Úgy tűnik, hogy az ember, miután felfedezte a nemiség örömeit, szexománná vált.

Ám aligha valószínű, hogy az Örökkévaló pusztán amiatt döntött úgy, hogy eltörli az embert a föld színéről, mert túl sokat szeretkezett a feleségével. A mezopotámiai szövegek részletesen, ékesen és színesen írnak az istenek nászairól, az istenek és párjaik között meglévő gyengéd szerelemről. Megemlékeznek a tiltott szerelemről és az erőszakos szerelemről is (Enlil megerőszakolja Ninlilt). Számtalan szöveg foglalkozik az istenek nászával és szeretkezéseikkel, akár az igazi házastársaikról, akár az ágyasaikról, esetenként az leánytestvéreikről vagy a lányaikról, leányunokáikról van szó. (Enki egyik kedvenc időtöltése minden jel szerint ez utóbbi volt). Ezek az istenek aligha fordulhattak az ember ellen pusztán amiatt, hogy úgy viselkedtek, ahogy ők maguk.

Az istenséget nem csupán az emberek erkölcstelensége háborította fel. Növekvő ellenszenvét maguknak az isteneknek a romlottsága is táplálta, így világossá válik a Teremtés Könyvének szinte érthetetlen megfogalmazása:

És történt,
midőn a földlakók sokasodni kezdtek
a föld színén,
és leányaik születtek,
akkor látták az istenség fiai
a földlakók lányait,
hogy összeillenek,
és vettek maguknak feleségeket
mindazok közül, akiket választottak.

A fentiekből egyértelműen kiderül, hogy az istenség akkor kiáltott fel: „Elég!", amikor az istenek fiai kezdtek együtt hálni a földlakók lányaival.

És mondta az Örökkévaló:
Ne maradjon az én lelkem az emberben örökké,
eltévelyedett, ezért legyen csak hús. [145]

Ezt a mondatot is hosszú évezredek óta rejtély övezi. Ám az ember teremtésében sorsdöntő szerepet játszó genetikai manipulációra vonatkozó következtetéseink fényében ez a mondat máig érvényes üzenetet hordoz: az istenek „lelke" - az emberbe ültetett genetikus kódjuk - romlani kezdett. Az emberiség „eltévelyedett" és ezáltal ismét „csak hús" lett, vagyis az állati, majomemberi gyökereihez tért vissza.

Így már érthető a bibliai különbségtétel Noé, a „nemzedékében feddhetetlen férfiú" és a „megromlott föld" között. Az istenek azáltal, hogy genetikailag nem teljes értékű férfiakkal és nőkkel házasodtak, saját maguk is romlásnak indultak. Noé genetikailag is tiszta maradt s ez magyarázza a látszólagos ellentmondást: miután az Örökkévaló elhatározza, hogy minden életformát eltüntet a föld színéről, úgy dönt, hogy Noét és leszármazottait megmenti, s egyúttal megkegyelmez a „tiszta barmoknak" is, valamint a többi állatnak és madárnak, „hogy magvuk megmaradjon az egész föld színén".

Az istenség célja nem más, mint hogy figyelmeztesse Noét a várható katasztrófára és utasítsa a bárka megépítésére, melyen Noé családja és az állatok is megmenekülhetnek. Noénak hét nap állt rendelkezésre, hogy megépítse a bárkát, vízhatlanná tegye, összegyűjtse és a fedélzetre vigye az állatokat, majd a családját is. „És történt hét nap múlva, hogy az özön vizei voltak a földön".

Azon a napon
meghasadtak mind a nagy mélység forrásai,
és az ég csatornái megnyíltak...
És volt az özön negyven nap a földön;
megsokasodtak a vizek és vitték a bárkát
és az fölemelkedett a földről.
És erősbödtek a vizek
és nagyon megsokasodtak a földön,
akkor elboríttattak mind a magas hegyek,
melyek az ég alatt vannak:
tizenöt könyökkel feljebb erősbödtek a vizek
és elboríttattak a hegyek.
És kimúlt minden test...
És eltörölt minden lényt, mely a föld színén volt, [146]
embertől baromig,
csúszómászóig és az ég madaráig,
úgy hogy eltöröltettek a földről.
Csak Noé maradt meg
és ami vele volt a bárkában.

A vizek százötven napig „erősbödtek" a földön; akkor az Örökkévaló:

szelet járatott a földön, és
lecsillapodtak a vizek.
És bezáródtak a mélység forrásai
meg az égnek csatornái,
és megszűnt az eső az égből.
És visszahúzódtak a vizek a földről,
folyton húzódva.
És megfogytak a vizek százötven nap múltán.
És megnyugodott a bárka

a hetedik hónapban,
a hónap tizenhetedik napján,
az Ararát hegyén.

A bibliai elbeszélés szerint az emberiséget sújtó sorscsapás Noé életének „hatszázadik évében, a második hónapban, a hónap tizenhetedik napján" kezdődött. A bárka „a hetedik hónapban, a hónap tizenhetedik napján" nyugodott meg az Ararát tetején. A vizek áradása, majd visszahúzódása eszerint öt teljes hónapig tartott. Ezután a „vizek folyton fogytak a tizedik hónapig; a tizedikben, a hónap elsején, meglátszottak a hegyek csúcsai" - vagyis újabb három hónap telt el.

Noé újabb negyven napot várt. Ekkor egy hollót s egy galambot küldött ki, hogy „lássa, vajjon leapadtak-e a vizek a föld színéről". A harmadik napon a galamb, csőrében egy olajfalevéllel tért meg. Noé várt újabb hét napot s ismét kiküldte a galambot, „de az már nem tért többé vissza hozzá". A Vízözön véget ért. [147]

Noé eltávolította a bárka födelét,
és látta:
íme megszáradt a föld színe.

„A második hónapban pedig, a hónap huszonhetedik napján, száraz volt a föld"; történt ez Noé életének hatszázegyedik évében. A megpróbáltatás kerek egy évig és tíz napig tartott.

Ekkor Noé és mindazok, akik a bárkában voltak, előmerészkedtek. Noé oltárt épített és égőáldozatot mutatott be.

És megérezte az Örökkévaló a kellemes illatot,
és mondta az Örökkévaló a szívében:
Nem fogom már többé megátkozni a földet
a földlakó miatt,
mert szívének hajlama van gonosz ifjúságától fogva.

A Vízözön történetéhez hasonlóan, a történetet lezáró „happy end" is telve van ellentmondásokkal. A történet az emberiség különféle „förtelmes cselekedeteinek" elítélésével kezdődik, melyek közül a legsúlyosabb a fiatalabb istenek tisztaságának megrontása. Az Örökkévaló úgy dönt, hogy „minden testet" elpusztít és e döntés jogossága látszólag kétségbevonhatatlan. Ugyanakkor az istenség hét nap alatt mindent megtesz, hogy az emberiség és a többi jószág „magva megmaradjon". Amikor a megpróbáltatás véget ér, az Örökkévaló szívét meglágyítja az égőáldozat kellemes illata, és feledve eredeti elhatározását, hogy eltörli az emberiséget a föld színéről, megbocsát s az ember fiatalságát okolja gonosz hajlamaiért.

Az elbeszélés szavahihetőségére vonatkozó kétségek eltűnnek, amint elfogadjuk, hogy a bibliai történet a sumer eredeti átszerkesztett változata. A monoteisztikus Biblia a különféle, gyakran egymással is vitatkozó, egymásnak ellentmondó isteneket egyetlen istenséggé sűríti.

Mezopotámia régészeti kincseinek felfedezése, illetve a sumer és akkád ékírásos táblák megfejtése előtt a Vízözön bibliai történetét csupán a világ különböző pontjain élő természeti népek mitológiája őrizte. Az akkád Gilgames-eposz felfedezése a Teremtés Könyvében megörökített [148]
Vízözön-történet méltó párjának, illetve a sumer „eredetit" őrző szövegek előkerülése után annak előzményének bizonyult.

A mezopotámiai Vízözön-történet hőse a sumer változatban Zi'uszudra (az akkád változatban Utnapistim), akit a Vízözön után az istenek égi hajlékukba repítettek. Amikor a hős Gilgames hosszas vándorlás és bolyongás után végül elérkezett arra a „távoli földre", a bölcs Utnapistim tanácsát kérte élet s halál dolgaiban. Utnapistim elárulta Gilgamesnek - és rajta keresztül a Vízözön után élt emberi nemnek - életben maradásának történetét: „Titokba avatlak be! Rejtett tudásába az isteneknek!" - mondja Utnapistim, s elbeszéli a Vízözön igaz történetét.
Utnapistim szerint az istenek tanácsba gyűltek s ott döntöttek arról, hogy elpusztítják az emberiséget. A tanácskozás tényét és a meghozott döntést titokban tartották. Ám Enki felkereste Utnapistimet, Suruppak uralkodóját, hogy értesítse a közelgő veszélyről. Enki egy nádkunyhó fala mögül szólította meg Utnapistimet. Szavai eleinte titokzatosan csengenek, de később nagyon is világosan fogalmaz:

Suruppak férfia, te jámbor! Ubar-tutu bölcs fia!
Bontsd le az ékes házat, melyben annyi sok öröm és gond vala részed;
bontsd le a házat mindenestül és építs erős hajót helyette...
Építs hajót s vesd meg ezentúl...
vesd meg a birtoklás hatalmát...
s keresd az életet helyette!
Gyűjts egy-párt az élő fajokból, hogy majd *akkor* magjuk ne vesszen!
Pontos mérték szerint építsd meg a hajót...
hajszálnyit sem térhet el attól, amit veled parancsként közlök.

Nyilvánvaló a párhuzam a bibliai történettel: közeleg a Vízözön, egy embert előre figyelmeztetnek, s parancsba kapja: úgy menekülhet meg, ha különleges bárkát vagy hajót épít, s magával kell vinnie „minden élő faj magvát". A történet babilóni változata mindazonáltal hihetőbbnek tűnik. A elpusztításról, illetve egyetlen ember megmentéséről hozott döntés nem ugyanannak az egy istenségnek az ellentmondásos elhatározása, hanem különböző istenek szándékait tükrözik. Sőt, mi több, az ember megmentése egyetlen isten (Enki) dacos cselekedete, aki titokban és a többi isten közös döntésével ellentétben cselekszik. [149]

Miért szállt szembe Enki a többi istennel? Csupán *saját*, „csodálatos" művének megmentése vezérelte, vagy a háttérben a közte és testvére, Enlil között feszülő, egyre inkább növekvő versengésre és ellenségeskedésre is gyanakodhatunk?

A Vízözön története kidomborítja a két testvér közötti konfliktust. Utnapistim nyilvánvaló kérdést tesz fel Enkinek. Mit mondjon ő, Utnapistim, az „utcabéli embereknek" ha kérdik: miért építi a furcsa formájú bárkát s miért mond le összes földi javáról? Enki így felel:

Emberfia, ezt mondd, ha kérdik:
Úgy látszik, Enlil megneheztelt reám,
többé nincs maradásom városotokban -
mint szögezném tovább Enlil földjére arcom,
ha már Gazdám haragja üldöz?
Őseim-látta földre térek,
az Apszu partján megtelepszem,
ott lakozom majd Enki mellett, ki uram és pártfogóm lészen!

Vagyis roppant egyszerű a kifogás: Enki híveként Utnapistim nem maradhat Mezopotámiában, ezért bárkát épít, hogy elhajózzon az Alanti Világba (vagyis Dél-

Afrikába) hogy ott lakozzon Enki/Éával... A következő versszakok arra utalnak, hogy az országban aszály vagy éhínség is pusztított: Utnapistim, Enki tanácsára, azzal nyugtatja meg a város lakóit, hogy ha Enlil látja távozását „csőstül hull áldás reátok... szerencse szerencsébe botlik". Ez az érv felettébb meggyőző lehetett.

Így a város félrevezetett lakói nem is kérdezősködtek tovább, hanem még segítettek is Utnapistimnek a bárka megépítésében. Utnapistim nyársonsült birkákkal, „sőrére hízott tulkokkal" etette őket nap mint nap, „szomjúságukat szőlőlével, sörrel és musttal" oltotta. Még a gyerekek is ott sürögtek-forogtak: ők hordták a szurkot a szigeteléshez.

S bár mulatozva, könnyű kézzel építették,
a hajó mégis elkészült hetednapra.
Veszkődve, sok nagy mesterséggel azután vízre bocsátottuk;
kötelekkel, görgőrudakkal igazgattuk lefele-útját;
végül kétharmad magasságig merült el [az Eufrátesz vízében]. [150]

Ezután Utnapistim és családja felszállt a hajóra, de előbb „egy-egy párt az élő fajokból" a hajó „rekeszes belsejébe" zárt. Számos párhuzam fedezhető fel eközött és a bibliai elbeszélés között (így például a hét napig tartó építés, az állatok kiválasztása, stb.). Utnapistim azonban, Noéval ellentétben, azokat a mesterembereket is felcsempészte és elrejtette a bárkán, akik segítségére voltak a bárka megépítésében.

Ő maga csak egy bizonyos jel után szállhatott hajóra: Enki azt is elárulta, hogy Samas, a tüzes rakétákat felügyelő isten, adja majd meg a jelt:

Ha majd szikra-esőt hullat a sötétedés fejedelme,
szedd fel akkor gyorsan a horgonyt, s menekülj messze a hajóval!

Nem világos, hogy Utnapistimnek miért pont akkor kell felszednie a horgonyt amikor Samas űrkompot lő fel. De eljött a pillanat: az űrkomp fellövése valóban megrázta a földet és „szikra-esőt" okozott napnyugtakor. Utnapistim pedig „elvonult a fedélzetről és Puzur-Amurri kapitányra bízta a bárkát s minden utasát".

„Amikor a hajnalfény felizzott", már tombolt a vihar. Hatalmas mennydörgés rázta meg az eget. Az ég aljáról barna felhő kúszott egyre magasabbra. A vihar gátakat szakított, falakat rombolt. Mindent sötétség borított, „sűrű homály takará el a földet", s végül „cserépként összetört az ország".

Hat napon s hat éjjelen át zúgott-morajlott a déli szél.
...sziklákat döntött,
sarkát a víz szügyébe vágta s korbácsával habosra verve
addig űzte-hajtotta, mígcsak ágaskodva a hegyre nem tört.
Zilált sörényű harci ménként szembeszökve, vadul sodorva,
hullám zúdult az emberekre, akik lentről mindegyre följebb
szöktek az ár elől s a csúcson tehetetlenül megrekedtek...
Hetednapon elült az orkán, a tenger vize visszagördült
medrébe s nem hullámzott többé - végeszakadt a vízözönnek!
Kikémleltem hajóm nyílásán: láthattam a szélcsönd derűjét
s azt is, hogy bomló televénnyé változott, ki még nem is oly rég
örömben s gondban sürgölődött... [151]

Enlil és az istenek tanácsának akarata beteljesedett.

Ám Enki terve is sikerrel járt: a csituló habokon ringott a bárka, amelyen férfiak, nők és gyermekek, de más teremtmények is túlélték a megpróbáltatást.

Amikor elült a vihar Utnapistim megnyitotta az ablaktáblát:

Az erős fény szemembe vágott.
Mint lapos tető, a mezőség éppolyan kopasz és sivár volt.
Akkor a földre hanyatlottam, alig bírtam elvánszorogni
a nyílástól, sajgó szememből a könnyek arcomra lefolytak...

Szárazföldet kutattam később, s a tenger sima szemhatárán
- a tizenkettedik rovásnál, amint a kapitány lemérte! -
sziget emelkedett előttünk: Niszir hegyéhez ért a bárka.

Ütődtünk a *Niszir* ["megmenekülés"] hegyéhez,
s az megakasztotta hajómat...
csak áll egyhelyben, nem jut előrébb.

Hat napon át kémlelte Utnapistim a tájat a mozdulatlan bárkáról, melyet a Megmenekülés Hegye - a bibliai Ararát - „megakasztott". Majd Noéhoz hasonlóan ő is egy galambot indított útjára: "elszállott a galamb, kerengélt, és nemsokára visszafordult". Majd fecskét eresztett útjára: a fecske is visszatért. Utoljára hollót bocsátott útjára: a holló elrepült, s nem tért vissza. Ekkor Utnapistim kibocsátotta az élőlényeket s maga is kilépett a bárkából. Oltárt emelt s égőáldozatot mutatott be, éppúgy mint Noé.

Ezen a ponton szembeötlővé válik a Biblia egyetlen istene és Mezopotámia istenségei közötti különbség: amikor Noé mutatta be égő áldozatát, az Örökkévaló volt az, „aki megérezte a kellemes illatot", míg Utnapistim áldozatának esetében „fölszállott a füsttel az illat, föl az istenek trónusáig s az égiek sűrű rajokban gyűltek az áldozat helyére".

A Teremtés Könyvében megörökített változat szerint az Örökkévaló ekkor megfogadja, hogy soha többet nem tör az emberiség ellen. A babilóni elbeszélésben Istár, a Nagy Istennő az, aki esküvel fogadja:

„Nem felejtem azt a percet, amidőn balul határoztunk!". [152]

Ám a valódi problémát nem ez jelentette. Amikor Enlil is megérkezett, kevéssé érdekelte az ételáldozat. Felbőszülten meredt a bárkára: „Akárki is hajózott rajta - bizonnyal túlélte a romlást! Holott megmondatott: egyetlen lélek sem maradhat meg élve!" - kiáltotta haragosan.

Ninurta azonnal Enkit gyanúsítja: „Éán kívül, akad-e köztünk egyetlen is, tervekhez értő? Vajon ki más tudhatott volna efféle dolgot kieszelni?" - teszi fel a költői kérdést. Enkinek pedig esze ágában sincs tagadni tettét, sőt ékes védőbeszédbe kezd. Először dicséri Enlilt („Enlil, te bölcs tanácsú isten, bátor bajnok hírében állasz"), majd megdöbbenésének ad hangot, hogy Enlil ezúttal „oktalan" módon cselekedett, s ezután így folytatja:

Ami engem magamat illet: semmi titkot ki nem fecsegtem,
csupán *eggyel*, a legméltóbbal láttattam jós-álmot...

S ha ez az *egy* oly bölcs, hogy saját bölcsessége által rájött az isteni titokra, mondja Enki Enlilnek, ne hagyjuk figyelmen kívül kiváló képességeit. „Most pedig döntsük felőle" - javasolja Enki.

A Gilgames-eposz szerint tehát ez volt az „istenek titka", amit Utnapistim elbeszélt Gilgamesnek. Utnapistim elárulja a történet végét is. Enlilt meggyőzi Enki érvelése:

Megenyhült Enlil s a fedélzetre lépett:
kézenfogva a szárazföldre vezetett, háznépemmel együtt...
Asszonyommal előbbre intett, letérdeltetett a fövenyre,
szorosan mellénk állott s mindkét kezét fejünkre téve,
áldást mondott ránk, azután fennen kiáltá, hogy mindenek hallják:
Ember volt eddig Utnapistim, embermódra küzdött, törődött -
mostantól kezdve asszonyával együtt hozzánk, istenekhez hasonló!
Lakozzék a Távolban ezután, a Folyamok Torkolatánál!

Miután elvitték a Távolba, Anu és Enlil „életet adott, az istenek sorába emelte" Utnapistimet.

De mi történt az emberiséggel? A bibliai elbeszélés úgy ér véget, hogy az istenség megáldja az emberiséget: „Szaporodjatok és sokasodjatok". A [153] Vízözön-történet mezopotámiai változata szintén az emberi utódnemzésről szól. A javarészt rongált szöveg különféle „embertípusokat" említ:

Legyen egy harmadik fajta az emberek között:
legyen az emberek között
asszony, aki szül, s asszony, aki nem szül.

A nemi érintkezést is új elvek szerint gyakorolták:

Előírások az emberi nemnek:
Az ifjú... a fiatal lánnyal...
A fiatal lány...
Az ifjú a fiatal lánnyal...
Ha megvetik az ágyat,
háljon együtt férjével a hitves.

Túljártak Enlil eszén. Az emberiség megmenekült, és szabadon nemzethetett utódokat. Az istenek megnyitották a Földet az ember számára. [154]

TIZENNEGYEDIK FEJEZET

Amikor az istenek elmenekültek a Földről

Mégis mi lehetett a Vízözön, ami elborította a Földet?

Születtek olyan magyarázatok, hogy nem más, mint a Tigris és az Eufrátesz évenkénti áradása, melyek közül az egyik különösen pusztító lehetett: a folyómederből elszabadult víz elárasztotta a mezőket, a városokat, magával sodorva embert s állatot. A népesség pedig, amely az áradást az istenek büntetésének tekintette, megalkotta a Vízözön legendáját.

Sir Leonard Woolley *(Excavations at Ur* [Ásatás Urban]) könyvében leírja, hogy 1929-ben, nem sokkal a királyi temető s a királysírok feltárásának befejezése előtt kis kutatóárkot húztak egy közeli dombon. A kutatóárok fenti rétegeiből kerámia- és agyagtégla-töredékek kerültek elő. Három lábnyi mélységben azonban egy kemény agyagréteg feküdt: ez már általában a szűztalaj, amely az emberi megtelepedés előtti időszakot jelöli. Ám mivel igencsak valószínűtlennek tűnt, hogy a városi lét hosszú évezredei során csak három láb vastag régészeti kultúrréteg keletkezett volna, Sir Leonard utasította a munkásokat, hogy ássanak mélyebbre. Újabb három láb, majd újabb öt láb következett: s a munkások földhordó kosarában továbbra is csak leletek nélküli agyag volt. A tizenegy lábnyi vastag folyami hordalékréteg alatt azonban újabb kultúrréteg feküdt: a rétegből kovaeszközök és zöldes színű kerámiatöredékek kerültek elő. Tizenegy lábnyi agyag alatt egy korábbi emberi civilizáció maradványaira bukkantak!

Sir Leonard leereszkedett a kutatóárokba. Odahívta kollégáit és kikérte véleményüket. Egyiküknek sem jutott eszébe egyetlen elfogadható magyarázat sem. És ekkor Sir Leonard felesége, mintegy mellékesen megjegyezte: „De hiszen ez a Vízözön!"

A Mezopotámiában dolgozó többi kutató azonban kétségbe vonta ezt [155] a nagyszerű felismerést. Az agyagréteg, amely semmiféle leletet nem tartalmazott, valóban áradásra utalt, ám míg az Urban és al-'Ubaidban megfigyelt hasonló agyagrétegek kora i.e. 3500 és 4000 közé tehető, Kisben az i. e. 2800 körüli időszakra. Ugyanez a kora az Erekhben és a Suruppakban, a sumer Noé városában megfigyelt agyagrétegnek is. Ninivében pedig tizenhárom egymásra rétegződött agyag, illetve folyami hordalékréteget különítettek el hatvan lábnyi mélységben, melyeket i. e. 4000 és 3000 közé kelteztek.

A legtöbb kutató ezért úgy véli, hogy Woolley különféle helyi áradások nyomait figyelte meg; az áradás aligha lehetett ismeretlen vagy váratlan esemény Mezopotámiában, ahol az időnkénti hatalmas esőzések és a két bővizű folyam megduzzadása gyakran idézett elő efféle pusztulást. A kutatók végül arra a következtetésre jutottak, hogy a különböző agyagrétegek mégsem egyetlen természeti csapás, mégsem egyetlen nagyjelentőségű őskori esemény - a Vízözön - maradványai.

Az Ószövetség az irodalmi tömörség és pontosság mesterműve. A szavak pontosan fogalmaznak; a mondatok lényegretörőek; a sorrend átgondolt; és egyetlen fejezet sem hosszabb a kelleténél. Figyelemreméltó, hogy a teremtést és az első emberpár kiűzetését nyolcvan versben beszéli el. Ádám és leszármazottainak, illetve Káin és leszármazottainak felsorolása ötvennyolc verset ölel fel. Ám a Vízözön történetére alig jut több nyolcvanhét versnél, holott ez a történet „címlapsztorinak" tekinthető, hiszen

nem helyi eseményről volt szó, hanem olyan katasztrófáról, amely az egész Földet s az egész emberiséget érintette.

Fordulópontot jelentett Mezopotámia őstörténetében. Voltak a Vízözön *előtti* események és városok, illetve a Vízözön *utáni* események, városok és népek. Külön fejezetbe sorolhatóak az istenek tettei és cselekedetei és a királyság alászállása az égből a Vízözön *előtt*, és külön fejezetbe a Vízözön *utáni* isteni és emberi tettek, illetve a királyság újbóli alászállása az égből. Vagyis a Vízözön valóban vízválasztónak tartható.

A részletes királylisták és a különböző királyok tetteit - és családfáját - megörökítő táblák is gyakran említik a Vízözönt. Az egyik ilyen szöveg Ur-Ninurtáról szól, s a hajdankor eseményei között említi a Vízözönt: [156]

> Azon a napon, a hajdankor napján,
> azon az éjjelen, a hajdankor éjjelén,
> abban az évben, a hajdankor távoli évében,
> amikor a Vízözön eláradt a földön.

Assur-bán-apli, asszír király, a tudományok patrónusa, aki hatalmas könyvtárat gyűjtött Ninivében, egyik feliratában megemlíti, hogy „Vízözön előtti korból származó kőbe vésett feliratokra" bukkant, melyeket el is tudott olvasni. Egy, a személyneveket és azok eredetét tárgyaló agyagtábla a „Vízözön után élt királyok neveit" is tartalmazza. Az egyik király a „Vízözön előttről megőrzött mag" sarja. A legkülönfélébb tudományos szövegek olyan művekre hivatkoznak, melyeket „a hajdankornak a Vízözön előtt élt bölcsei" írtak.

Vagyis a Vízözön semmiképpen sem tekinthető valamiféle helyi eseménynek vagy az évről évre ismétlődő áradások egyikének. Nagy jelentőséggel bírt: olyan katasztrófának tartható, amelyhez hasonlót sem azelőtt, sem azóta nem tapasztaltak az istenek s az emberek.

*

Az eddig vizsgált bibliai és mezopotámiai szövegek azonban felvetnek néhány megoldatlan kérdést. Mi volt az emberiség által elszenvedett sorscsapás, megpróbáltatás, amelyről úgy vélték, hogy Noé születése, amint ezt a neve („megnyugvás") is mutatja, talán a végét jelzi? Mi volt az a „titok", amit Enki elárult, annak dacára, hogy titoktartást fogadott? Miért a Szipparból fellőtt űrkomp volt annak a jele, hogy Utnapistim is szálljon fel a bárkára és zárja le azt? Hol voltak az istenek, amikor a víz elborította a legmagasabb hegycsúcsokat is? És miért örültek annyira a Noé/Utnapistim által bemutatott égőáldozatnak?

A fenti kérdésekre adott válaszokból egyértelműen kiderül, hogy a Vízözön nem egy előre eltervezett büntetés volt, melyet az istenek határoztak el. A Vízözön, mint látni fogjuk, egy előre megjósolható, ámbár elkerülhetetlen esemény volt: egy olyan természeti katasztrófa, amelyben az istenek nem aktív, hanem passzív szerepet játszottak. Az is világossá válik, hogy az istenek titka nem más, mint ennek a katasztrófának az eltitkolása az emberiség elől: vagyis az istenek úgy döntöttek, nem osztják [157] meg ezt a tudást az emberekkel - ők megmenekülnek, az emberiség meg csak pusztuljon el.

A Vízözönre, illetve az azt megelőző eseményekre vonatkozó ismeretanyag nagy részét az Atrahaszisz-eposz őrizte meg. A Vízözön hőse itt Atrahaszisz, kinek neve, Utnapistim nevéhez hasonlóan annyit jelent: „felettébb bölcs" (akkádul *atra-haszisz)*.

Számos kutató már felvetette azt a lehetőséget, hogy azok a szövegek, melyeknek hőse Atrahaszisz, valójában egy korábbi, sumer Vízözön-történet másolatai. A babilóni, az asszír, a kánaánita és az eredeti sumer táblák feldolgozása lehetővé tette az Atrahaszisz-eposz viszonylag teljes rekonstruálását W. G. Lambert és A. R. Millard kritikai szövegkiadása nyomán *(Atra-Hasis: The Babylonian Story of the Flood* [Atra-Haszisz: A Vízözön babilóni története]).

Az anunnakik fáradságos munkájának, lázadásuknak és az ősember létrehozásának elbeszélése után az eposz elbeszéli, hogy az emberek (a bibliai elbeszéléshez hasonlóan) miként sokasodtak és szaporodtak. Némi idő elteltével az emberiség már kifejezetten idegesítette Enlilt:

A föld nagyobb lett, a nép megsokasodott;
mint bikák hevertek a mezőn.
Párzásuk zavarta az istent;
Enlil, az úr, hallotta lármájuk,
s így szólt a nagy istenekhez:
Az emberiség lármája terhessé vált számomra
párzásuk elűzi álmom.

Enlil, aki ezúttal is az emberiség rosszakarója szerepében tűnik fel, a büntetés mellett döntött. Azt hinnénk, hogy ezután a közelgő Vízözönről olvasunk majd. De nem így van. Enlil meg sem említi a Vízözönt vagy más, vízzel kapcsolatos csapást. Úgy döntött, hogy járványokkal és betegségekkel tizedeli meg az emberiséget.

Az eposz akkád és asszír változata „fájdalmakat, szédülést, hideglelést, lázt" említ, valamint „járványt, betegséget, dögvészt és pestist", mely az embereket és jószágaikat egyaránt sújtja. De Enlil terve ezúttal sem sikerült. Atrahaszisz, „a felettébb bölcs", Enki kegyeltje megakadályozza. Atrahaszisz elbeszéli saját történetét: „Nevem Atrahaszisz: uram, Éa [158] templomában volt hajlékom". Atrahaszisz Enkihez könyörög, hogy másítsa meg bátyja, Enlil tervét:

Ó Éa atya, jajgat a nép;
az istenek haragja elemészti az országot.
Te teremtettél minket!
Űzd el hát a rontást, a bénító görcsöket!

Míg elő nem kerülnek újabb táblák, nem tudhatjuk Enki válaszát. Csak annyi bizonyos, hogy valamiről azt mondta, „jelenjen meg az országban". Akármi is volt ez a „valami", úgy tűnik, hogy ideiglenesen bár, de megoldotta a problémát, mivel Enlil ismét keserűen panaszolja az isteneknek, hogy az „emberek száma nem csökkent; sőt még többen is vannak, mint annak előtte!".

Ezután Enlil éhínséggel próbálkozott. „A nép elől zárassanak el a készletek; gyomruk nélkülözze a zöldséget s gyümölcsöt!" Az aszályt a természeti erők felhasználásával, az esőzés megszüntetésével akarta elérni, és az öntözőcsatorna-rendszer tönkretételével.

Az esőisten esőit zárják el fenn;
alant a vizek ne bugyogjanak elő.
A szél ereje perzselje a földet;
sűrűsödjenek bár felhők, eső egy csepp se essen.

Még a tenger gyümölcseihez sem juthattak hozzá: Enkinek el kellett „reteszelnie" a tengert és rábízták a tengeri élelemkészletek "őrzését" is.
Enlil intézkedéseinek következtében hamar pusztító aszály sújtotta az országot:

Fentről a hőséget nem...
Alant a vizek nem bugyogtak elő.
A föld méhe meddő maradt
növényzet nem sarjadt...
A fekete föld fehérré változott,
a széles mezőt só borította. [159]

Az éhínség hatalmas pusztítást vitt véghez a nép körében. A körülmények az idő múlásával egyre rosszabbodtak. A mezopotámiai szövegek hat egymást követő, és egyre pusztítóbb *sa-at-tan*-ról számolnak be: ezt a kifejezést általában „évnek" szokták fordítani; szó szerinti jelentése: „elhaladás", és a Vízözön történetének asszír változatából az is kiderül, hogy itt „Anu évéről" van szó:

Egy *sa-at-tan*-on át a mező füvét ették.
a második *sa-at-tan* alatt sokasodtak a csapások;
eljött a harmadik *sa-at-tan*,
arcuk megkérgesedett...
a halál küszöbén voltak.
Mire beköszöntött a negyedik *sa-at-tan*,
arcuk megzöldült;
görnyedve jártak az utcán;
széles [válluk?] összecsuklott.

Az ötödik „elhaladás" idején az emberi élet már jelentősen megromlott. Az anyák elreteszelték ajtóikat, s nem engedték be éhező gyermekeiket, míg a gyerekek anyjukat lesték, nem rejtett-e el élelmet.
A hatodik „elhaladás" alatt általánossá vált a kannibalizmus:

Eljött a hatodik *sa-at-tan* s
fiatal lányka lett étkük;
a gyerek lett étkük...
egyik ház felfalta a másikat.

A ránk maradt szövegek szerint Atrahaszisz szüntelen közbenjárt Enkinél: „Istenének házába... lépett; sírt, zokogott nap mint nap... reggel áldozatot hozott... s istenének nevét szólította", Enki segítségét kérte az éhínség megszüntetéséhez.
Enkit azonban kötötte a többi isten döntése, ezért eleinte nem válaszolt. Még az sem zárható ki, hogy elrejtőzött hűséges híve elől: elhagyta templomát és hosszabb hajóútra indult. „S midőn a nép már a halál küszöbén állt" - folytatódik a történet, Atrahaszisz - „a folyóval szemközt állította fel ágyát". De válasz ekkor sem érkezett. [160]
Az éhező, pusztuló emberiség látványa végül újabb konfrontációhoz vezetett Enki és Enlil között: a hetedik „elhaladás" idején, amikor a még életben lévő emberek „a halottak szellemeihez" lettek hasonlatosak, Enki üzent: „Kiáltozzatok, zajongjatok országszerte!" - mondta. - „S küldjetek hírnököket, parancsolják meg a népnek: Ne tiszteljétek isteneiteket, ne imádkozzatok istennőitekhez!" Nem más ez, mint felszólítás az engedetlenségre!

Az így keletkezett felfordulás leple alatt Enki újabb, ezúttal határozottabb lépésre szánja el magát. A fennmaradt, erősen töredékes szövegek szerint, templomában összehívta a „vének" tanácsát. „Beléptek... és összetanácskoztak Enki házában". Először Enki elmondja, hogy ő személy szerint ellenezte a többi isten döntését. Majd felvázolta az akciótervet, amely valamiképp összefüggött azzal, hogy a tengerek és az Alanti Világ felett ő parancsolt.

A szövegek a titkos terv egyes részleteit is megörökítették: „Az éjjel... miután [Enki]...", valakinek a „folyóparton" kellett várakoznia egy bizonyos időpontban, talán hogy Enki jöttét figyelje. Enki az Alanti Világból „vizi-harcosokat" hozott: ezek talán azok a földlakók, akik a bányákban dolgoztak. A kijelölt időpontban pedig kiadták a parancsot: „Menjetek!... a parancs...".

A hiányzó sorok ellenére is következtethetünk arra, mi történt. Enlilt „elöntötte a harag". Összehívta az istenek gyűlését és hívatta Enkit. Majd azzal vádolta testvérét, hogy megszegte a parancsot:

Mi, a nagy anunnakik,
együtt hoztuk meg döntésünket...
Parancsba adtam: az Égi Madár,
Adad őrizze a fenti világot;
Szin és Nergal őrizze
a föld középső régióját;
Te pedig, Enki, rakétáiddal őrizd
a tenger reteszét, a tenger lakatát.
Ám te élelmet juttattál a népnek!

Enlil azt is a szemére veti, hogy eltörte a „tenger reteszét". Ám Enki tagadja, hogy ez tudtával és beleegyezésével történt volna: [161]

A tenger reteszét, a tenger lakatját
bizony jól őriztem.
De... elszabadult...
...a halraj... eltűnt;
eltörték a reteszt, leverték a lakatot...
megölték a tenger őrzőit.

Enki határozottan állítja, hogy elkapta és megbüntette a tetteseket, de Enlilnek ez kevés volt. Azt követelte, hogy Enki „ne etesse a népet", ezentúl ne osszon „gabona-adagokat, melyek életben tartják a népet". Enki válasza megdöbbentő:

Az isten elunta a sok beszédet...
Az Istenek Gyűlésében
kitört belőle a kacaj.

El tudjuk képzelni a botrányt. Enlil őrjöngött. Heves szóváltás Enkivel, majd így kiált fel: „Rágalmakat szór!". Mikor az istenek ismét lecsendesedtek, Enlil magához ragadta a szót: emlékeztette társait és alárendeltjeit, hogy annak idején egyhangú határozatot hoztak. Felidézte azokat az eseményeket, amelyek az ősember megteremtéséhez vezettek és szóba hozta azt is, hány alkalommal szegte meg Enki a szabályokat.

De, tette hozzá Enlil, egy utolsó lehetőség még maradt az emberiség elpusztítására. Úgy tűnik, egy mindennél hatalmasabb áradásra lehet számítani. A közelgő katasztrófát

el kell titkolni az emberiség elől. Ráparancsolt az istenekre, hogy mindenki fogadjon titoktartást és - ami még ennél is lényegesebb - „Enki herceget esküvel kötözzék".

Enlil szóra nyitotta száját
és szólott az istenek gyülekezetéhez:
Tegyünk esküt
a közelgő Vízözön dolgában.
Anu esküdött elsőként;
Enlil is esküdött; s fiai vele mondták az esküt.

Enki eleinte vonakodott letenni az esküt. „Miért kötöznétek engem [162] esküvel?" - kérdi. - „Talán emeljem kezem saját teremtményeimre?" De végül rákényszerült, hogy esküt tegyen. Az egyik ránk maradt szövegben ez áll: „Anu, Enlil, Enki és Ninhurszag, az Ég s a Föld istenei, esküt tettek".
A kocka el volt vetve.

*

Mi is volt az az eskü, amely Enkit kötötte? Enki a maga részéről úgy értelmezte, hogy az embereknek ugyan nem árulhatja el, hogy közeleg a Vízözön, de egy falnak nyugodtan elsuttoghatja. Atrahasziszt a templomba rendelte, és egy nádfal mögé állította. Majd Enki úgy tett, mintha nem is hűséges földlakójához intézné szavait, hanem a falnak beszélne. „Ó nádfal" - kezdte.

Tanácsot adok neked, fogadd meg:
víz árja zúdul a városokra, a szentélyekre,
s az emberiség magját elpusztítja.
Ez lezárt ítélet,
az istenek gyűlésének szava,
Ez parancsolat Anu, Enlil és Ninhurszag szájából.

(Erre az átlátszó cselre hivatkozik Enki a későbbiekben, amikor kiderül, hogy Noé/Utnapistim életben maradt: Enki váltig állítja, hogy ő bizony nem szegte meg esküjét: a „felettébb bölcs" *(atra-haszisz)* földlakó saját bölcsessége által fedte fel a Vízözön titkát azáltal, hogy helyesen értelmezte a jeleket.) A pecséthengerek ábrázolásai között találunk olyat is, amelyen Éa - itt a Kígyóisten alakját öltve - felfedi a titkot Atrahaszisznak (160. ábra).
Enki azt tanácsolja hűséges szolgájának, hogy építsen magának vízi alkalmatosságot; ám mikor Atrahaszisz bevallja, hogy „még sohasem építettem bárkát... készíts hát nekem rajzot", Enki készségesen ellátja pontos utasításokkal a bárka méreteit és építését illetően. A bibliai leírás alapján Noé bárkáját általában nagyméretű szerkezetnek képzelik el, fedélzetekkel és különféle felépítményekkel. A bibliai szó, a *teba* azonban [163] az „elmerülni" gyökből származik, s ez arra utal, hogy Enki egy merülő hajó, azaz egy tengeralattjáró építésének tervrajzát adta át.
Az akkád szöveg szerint Enki olyan hajót képzelt el, amely sűrű kátránnyal bevont és „alul-fölül fedett". Egyeden fedélzet, egyeden nyílás sem lehetett rajta: „a nap sugara nem hatolt be" a bárkába. Az „Apszu-hajóhoz", a *szulili*-hez hasonlatos bárkának kellett lennie; a modern héber nyelvben a *szolelet* nem más, mint a tengeralattjáró.

160. ábra

„Legyen e hajó" - mondta Enki - „egy MA.GUR.GUR", azaz olyan hajó, amely kifejezetten mozgékony, viharálló. S valóban: csakis egy efféle hajó vállalkozhatott arra, hogy kibírja egy hatalmas víztömeg nyomását.

Az Atrahaszisz-eposzban megörökített Vízözön-történet szerint is ugyan már csak hét nap maradt a katasztrófa bekövetkeztéig, de a nép továbbra sem sejtette közeledtét. Atrahaszisz azzal altatta el az esetleges gyanút, hogy az „Apszu-hajót" azzal a céllal építi, hogy felkeresse Enki hajlékát s ezáltal elhárítsa Enlil haragját. Ezt, úgy tűnik, el is hitték, hiszen a helyzet valóban elkeserítő lehetett. Noé atyja abban bízott, hogy Noé megszületése a csapások végét jelzi. A legnagyobb megpróbáltatást az aszály jelentette: az esőzések elmaradása s a vízhiány. Senki sem gondolta volna, hogy a „vizek özöne" fogja pusztulásukat okozni.

Ám ha az emberek képtelen voltak felismerni az intő jeleket, a nefilimek pontosan tudták, mi várható. A Vízözön, ami elkerülhetetlen volt, nem érte őket váratlanul; tudtak közeledtéről. S ugyan nem ők [164] okozták, de mégis összeszövetkeztek, hogy eltitkolják e tényt a földlakók elől.

Mivel tudtak a közelgő veszélyről és azzal is tisztában voltak, hogy az egész világot érinti, a nefilimek megtették a megfelelő előkészületeket, hogy saját irhájukat mentsék. Mivel tudták, hogy a Földet hamarosan elborítja a víz, a menekvésre csak egyetlenegy út nyílt: az ég. A Vízözönt megelőző vihar első széllökésére a nefilimek beszálltak az űrkompba és a Föld körül keringtek, míg a víz le nem apadt.

Az istenek, mint erre az alábbiakban rámutatunk, a Vízözön napján menekültek el a Földről.

Utnapistimnek - és mindazoknak, akik vele együtt hajóra szálltak -, a következő jelre kellett figyelnie:

> Ha majd szikra-esőt hullat Samas,
> szedd fel akkor gyorsan a horgonyt, s menekülj messze a hajóval!

Samas felügyelte a szippari űrkikötőt. Enki minden bizonnyal azt tudatta Utnapistimmel, hogy figyeljen a szippari űrkomp-fellövésekre. Utnapistim városa, Suruppak, csak 18 *beru* (azaz 180 km) távolságra feküdt Szippartól délre (ld. 132. ábra). Mivel az űrkompokat alkonyatkor indították útjukra, nem ütközhetett különösebb nehézségbe a „szikraeső" megfigyelése, melyet a magasba emelkedő űrkompok „hullattak".

S annak ellenére, hogy az istenek tudtak a Vízözön közeledtéről, mégiscsak ijesztő látvány volt számukra. „A Vízözön robajába... az istenek is beleremegtek". Ám mikor eljött a pillanat, hogy elhagyják a Földet, az istenek „is följebb szöktek... Anu egébe". Az asszír változat, az Atrahaszisz-eposz szerint az istenek *rukub ilani*-n, az istenek harci

szekerén menekültek. „Az anunnakik felemelkedtek" űrkompjaikon, „félelmetes fényük beragyogta az országot".

A Föld körül keringve a nefilimek pontosan megfigyelhették a Vízözön pusztítását. A Gilgames-eposz szerint ahogy nőtt a vihar ereje, „a fellegtől és szélzúgástól nem látták, nem hallották egymást" az emberek, sőt, „oly sűrű homály takará el a földet, hogy az istenek se tudhatták, mi történik ott lent". Űrkompjaikba zsúfolódva, az istenek egymást lökték- taszigálták el az ablaktól, hogy jobban lássanak s megtudják, mi történik a bolygón, melyet csak az imént hagytak el. [165]

> [Az istenek] reszketve összekuporodtak, mint a kutyák,
> a falhoz lapulva.
> Közéjük kuporodik Istar, szülőasszonyként hánykolódik,
> jajgat az isten-úrnő, s ekként kiált fel kínban a széphangú:
> Mindaz, ami élt, azért romlik omló sárrá, bomló agyaggá,
> mert én magam gonoszat szóltam égiek gyülekezetében!
> Az istenek és anunnakik vele együtt sírnak-zokognak,
> fejük gyászban mellükre csügged, ajkuk megvonaglik a kíntól.

Az Atrahaszisz-eposz hasonlóképpen örökíti meg az eseményeket: az istenek menekülnek, de egyúttal figyelik a pusztulást is. Úgy tűnik, azonban, hogy az űrkompokon sem volt rózsás a helyzet. Az Atrahaszisz-eposz III. táblája leírja mi történt abban az űrkompban, melyben az anunnakik és az anyaistennő volt:

> Az anunnakik, a nagy istenek,
> étlen-szomjan összekuporodtak,
> Ninti feljajdult, sírt-zokogott;
> feljajdult, folytak a könnyei.
> Feljajdultak mind az istenek
> együtt siratták a földet.
> Elöntötte a bánat,
> sörre szomjúhozott.
> Sírt az istennő, s vele sírtak az istenek.
> Ajkuk szomjúságtól cserepes,
> gyomrukat az éhség görcsbe rándítja.

Az anyaistennőt, Ninhurszagot is megrázta a pusztulás, pusztítás mértéke. Hangosan siratta teremtményei halálát:

> Látta az istennő és feljajdult...
> ajka láztól cserepes...
> Teremtményeim hullanak, mint a legyek –
> mint szitakötők hánykolódnak a folyóban,
> életüket vette a hullámzó tenger. [166]

Megteheti, hogy saját életét menti, miközben az emberiség, melynek megteremtésében ő is fontos szerepet vitt, elpusztul? - kérdezte magától. - Valóban elhagyhatja a Földet?

> Térjek hát vissza az égbe
> s lakozzam a Felajánlás Házában,

hová Anu, az úr, parancsolt?

A kapott parancs egyértelmű volt: a nefilimek hagyják el a Földet és „szálljanak fel az égbe". Ekkor közelítette meg a Tizenkettedik Bolygó a Földet, ekkor járt a kisbolygóövezetben, hiszen maga Anu is részt vett a Vízözönt megelőző tanácskozáson.

Enlil és Ninurta s velük az anunnakik élcsapata, akik Nippurban szolgáltak, tartózkodtak az egyik űrkompon és ők - aligha kétséges - már alig várták, hogy visszatérjenek az anyaűrhajóra. Ám a többi isten már korántsem volt ennyire biztos a dolgában. Most, hogy rákényszerültek a Föld elhagyására, rájöttek, mennyire szívükhöz nőtt a bolygó és lakosai. Az egyik űrkompban Ninhurszag és a vele együtt utazó anunnakik Anu parancsának megalapozottságán vitatkoztak. Egy másikban Istár panaszosan jajgatott: „Mindaz, ami élt, omló sárrá, bomló agyaggá romlik!", s az anunnakik is mind „együtt sírtak-zokogtak vele".

Enki pedig egy harmadik űrkompon lehetett, különben elárulta volna a többieknek, hogy sikerült megmentenie „az emberiség magját". S talán azért is volt kevésbé lehangolt, mivel előre eltervezte az Ararát-hegyi találkozást.

A Vízözön-történet ókori változatai azt a benyomást keltik, hogy a bárka véletlenszerűen került az Ararátra: egy „déli vihar" valóban észak felé űzte volna a bárkát. Ugyanakkor a mezopotámiai szövegek hangsúlyosan említik, hogy Atrahaszisz/Utnapistim magával vitt egy „tengerész-kapitányt", bizonyos Puzur-Amurrit („a titkok tudója, ki nyugatról jött"). A mezopotámiai Noé őrá bízta a bárka vezetését, amint kitört a vihar. Miért volt szükség egy tapasztalt kormányosra, ha csak nem azért, hogy egy előre meghatározott helyre kormányozza a hajót?

A nefilimek, mint már erre rámutattunk, kezdettől fogva tájékozódási pontnak használták az Ararát csúcsait. Mivel a világnak ezen a részén az Ararát a legmagasabb hegy, várható volt, hogy elsőként ez a hegy [167] bukkan majd elő a vízből. Ezért valószínű, hogy Enki, „a bölcs, a mindentudó", úgy rendelkezett, hogy hűséges szolgája az Ararát felé kormányozza bárkáját.

A Bérószosz által lejegyzett Vízözön-történet szerint, melyet a görög Abüdénosz kivonatolt, „Krónosz feltárta Sziszithrosznak, hogy Daisziosz (a második hónap] tizenötödik napján víz árasztja el a földet, és meghagyta neki, hogy Szipparban, Samas városában rejtse el a feljegyzéseket és valamennyi írásművet. Sziszithrosz megtette mindezt, majd azonnal hajóra szállt és elindult Örményország felé, és ekkor valóban beteljesedtek az isten szavai."

Bérószosz is említi a madarakat. Mielőtt az istenek felrepítik saját hajlékukba, Sziszithrosz (ami nem más, mint az *atra-asis* fordított alakja) a bárkán maradóknak elmondja, hogy „Örményországban" vannak, és elmagyarázza nekik, miként juthatnak vissza Babilónba. Ebben a változatban is felbukkan a „szippari kapcsolat" (az űrkikötő) motívuma, és ebből a szövegből bizonyosodhatunk meg afelől, hogy Sziszithrosz valóban azt az utasítást kapta, hogy azonnal Örményország - vagyis az Ararát-hegy - felé hajózzon.

Amint Atrahaszisz partra szállt, leölt néhány állatot és égőáldozatot mutatott be. Aligha kell azon csodálkoznunk, hogy az elcsigázott és kiéhezett istenek „sűrű rajokban gyűltek az áldozat helyére". Ekkor hasított beléjük a felismerés: az ember, és az általa termelt gabona, az általa nevelt jószágok, nélkülözhetetlenek. „Midőn Enlil, a haragvó úr megérkezett s a vízen a bárkát észrevette, szörnyen felbőszült" - de Enki szavai végül jobb belátásra bírták, s békét kötött az emberiséggel, sőt Atrahaszisz/Utnapistimet magához emelte égi hajlékába.

Enlil döntésében az is közrejátszhatott, hogy a Vízözön árja rohamosan apadt és hamar előbukkant a szárazföld, rajta a dús növényzettel. Mint fentebb rámutattunk, a nefilimek előre tudtak a szerencsétlenség bekövetkeztéről, de az olyannyira egyedülálló esemény volt, hogy attól tartottak: a Föld már sohasem lesz lakható. Amikor leszálltak az Ararátra, nyilvánvalóvá vált, hogy tévedtek: a Föld továbbra is lakható, de ahhoz, hogy az istenek továbbra is ott lakozzanak, szükségük van az emberre. [168]

*

Mi lehetett az a katasztrófa, amelynek bekövetkeztét előre lehetett tudni, de elkerülni mégsem lehetett? A Vízözön-talány megfejtésének egyik kulcsa az a felismerés, hogy nem egy egyszeri, váratlan esemény volt, hanem egy hosszú folyamatnak, eseménysornak a vége.

A víz-okozta megpróbáltatást megelőzte számos szokatlan járvány, mely egyaránt pusztított embert s barmot, és egy nagyon súlyos aszály, amely a mezopotámiai források szerint hét „elhaladást" vagy *szár*-t ölelt fel. Ezeket a jelenségeket csakis mélyreható éghajlati változásokkal magyarázhatjuk. A Föld múltjában az ehhez fogható nagyarányú éghajlati változásokat az egymást váltó jégkorszakok, illetve meleg periódusok váltották ki. A közelgő jégkorszak előjelei közé tartozik a csapadék csökkenése, a süllyedő tengerszint és a föld alatti vízforrások elapadása, kiszáradása. Mivel a Vízözönt, amely hirtelen vetett véget ezeknek a természeti körülményeknek, a sumer civilizáció, illetve saját, posztglaciális korunk követte, a szóban forgó eljegesedés csakis az utolsó jégkorszak lehetett.

Ez pedig azt jelenti, hogy a Vízözön eseményei a Föld utolsó jégkorszakával és annak katasztrófákkal teli végével állnak összefüggésben.

Az Északi Sarkot és az Antarktiszt borító jégtakaró különböző rétegeiben található kötött oxigén alapján rekonstruálható az évezredekkel ezelőtti éghajlat. A tengerekből, óceánokból, így például a Mexikó-öbölből vett minták segítségével pedig megállapítható a tengeri flóra és fauna növekedése vagy, épp ellenkezőleg, fokozatos elenyészése, és ennek alapján szintén rekonstruálható a hajdani éghajlat. A természettudósok szerint az utolsó jégkorszak mintegy 75 ezer évvel ezelőtt kezdődött, és 40 ezer évvel ezelőtt egy rövidebb felmelegedés is valószínűsíthető, melyet 38 ezer évvel ezelőtt egy hideg, száraz periódus követett. Majd 13 ezer évvel ezelőtt hirtelen véget ért a jégkorszak és beköszöntött a jelenlegi, enyhébb klíma.

A bibliai és sumer forrásokban megőrzött adatok összevetéséből kiderül, hogy a nehézségekkel teli korszak Noé apja, Lámekh életében kezdődött. A remény, hogy Noé („megnyugvás") születése a nehézségek végét jelenti, valóban beteljesedett, még ha váratlanul is, a Vízözön bekövetkeztével...

Több kutató felvetette, hogy a Vízözön előtt élt bibliai pátriárkák (Ádámtól Noéig) valamiképpen megfeleltethetőek a sumer [169] királylistákban felsorolt tíz, a Vízözön előtt uralkodott királynak. Ezekben a listákban nem tűnik fel az isteni DIN.GIR vagy EN jelző az utolsó két király esetében; sőt Ziuszudra/Utnapistimet, illetve atyját, Ubartutut kifejezetten az emberek közé sorolják. Utóbbiak párhuzamosíthatóak Noéval és Lámekhkel; a sumer királylisták szerint Ubartutu és Zi'uszudra összesen 64 ezer éven át uralkodtak, mielőtt a Vízözön elárasztotta a földet. A legutolsó jégkorszak, amely az i. e. 73 000 és 11 000 közötti időszakra tehető, 62 ezer évig tartott. Mivel a nehézségek már akkor megkezdődtek, amikor Ubartutu/Lámekh uralkodott, a 62 ezer év jól összecseng a 64 800 évvel.

Az Atrahaszisz-eposz szerint e rendkívüli nehézségekkel teli korszak hét *sár*-on, azaz 25 200 éven át tartott. A természettudósok rábukkantak egy valóban zord éghajlatú időszak nyomaira, amely az i. e. 36 000 és 11 000 közötti korszakra keltezhető, azaz 25

ezer éven át tartott, vagyis a tudományos kutatások eredményei és a mezopotámiai szövegek adatai egybevágnak.

A Vízözön rejtélye tehát az éghajlati változásokkal és a jégkorszak mintegy 13 ezer évvel ezelőtti hirtelen végével függ össze.

Mi okozhatott egy ekkora mértékű klímaváltozást?

A tudósok számos elméletet állítottak fel erre vonatkozóan. Számunkra a maine-i egyetem kutatójának, Dr. John T. Hollinnak az elmélete a legmeggyőzőbb: szerinte az Antarktisz jégtakarója időről időre elszabadul és a tengerbe sodródik, s ez hatalmas szökőár kialakulásához vezet.

Eszerint az elmélet szerint a jégtakaró, miközben egyre vastagabb lett, egyre több és több hőt zárt magába, de az alján - a nyomás és a súrlódás következében - egyúttal egy kásás réteg is keletkezett. A föléje rétegződött vastag jégtakaró, illetve az alatta elhelyezkedő szilárd földkéreg között fekvő kásás jégréteg következtében az egész jégtakaró egy bizonyos idő elteltével a tengerbe csúszott.

Hollin számításai szerint ha az Antarktiszt borító, mintegy egy mérföldnyi vastag jégtakarónak csupán a *fele* elmozdulna és a déli tengerbe sodródna, az így keletkező szökőár mintegy hatvan lábbal növelné meg a tengerszintet az egész világon, s ennek következtében a tenger elárasztaná a tengerparti városokat és síkságokat.

1964-ben az új-zélandi Victoria Egyetem kutatója, A. T. Wilson [170] közzétette kutatási eredményeit, mely szerint a jégkorszak nem csupán az Antarktiszon, de az Északi-Sarkon is úgy ért véget, hogy a jégrétegek elszabadultak. A különböző ókori szövegek is alátámasztják azt a következtetést, hogy a Vízözön az Antarktiszt borító jégtakaró elmozdulásának és tengerbe való sodródásának következménye, amely egyúttal a legutolsó jégkorszak végét is jelentette.

A váratlan esemény hatalmas szökőárat eredményezett, amely az Antarktisz vizeitől északra haladt az Atlanti-, a Csendes- és az Indiai-óceán irányába. A hirtelen hőmérsékletváltozás pedig heves viharokat és esőzéseket váltott ki. Az elsötétülő égbolt, a gyülekező viharfellegek s a viharok jelezték a vízáradat közeledtét.

Az ókori szövegek pontosan ezeket a jelenségeket írják le.

Enki parancsát követve, Atrahaszisz mindenkit a bárkára küldött, míg ő maga a parton várakozott a jeladásra. A ránk maradt szövegből még az is kiderül, hogy Atrahaszisznak nem volt maradása: noha a parton kellett volna várakoznia, „szüntelen ki-beszállt, fel-alá járkált;". Majd hirtelen

...eltűnt a Hold...
Az időjárás megváltozott,
eső morajlott a fellegekben...
a szél zúgva vágtatott...
...megkezdődött a Vízözön,
ereje harci ménként tört a népre.
Az emberek nem látták egymást,
eltűntek a pusztulásban.
A Vízözön bikaként bömbölt,
s a szél vadul süvített.
Sűrű homály borította az eget,
eltakarva a napot.

A Gilgames-eposz pontosan leírja, mely irányból jött a szélvész és a vihar: dél felől. Sötét felhők, szélvihar, eső és sötétség előzte meg a szökőárat, amely először Nergal birodalmában, az Alanti Világban „szaggatta a cölöpöket": [171]

Mikor a hajnalfény felizzott,
az ég aljáról barna felhő kúszott föl egyre magasabban.
Adad isten menydörgött abban...
Álló napig zúgott-morajlott a déli szél, sziklákat döntött,
sarkát a víz szügyébe vágta s korbácsával habosra verve
addig űzte-hajtotta, míg csak ágaskodva a hegyre nem tört.
Hat napon s hat éjen át tombolt a déli szél
s a dühöngő ár... elpusztította az országot.
Hetednapon elült az orkán... végeszakadt a vízözönnek!

A déli szél említése világosan mutatja, honnan jött a Vízözön: a viharfelhők s a szélvész, „a vihar gyors futárai" átszáguldottak „a hegyeken s a síkságon", mielőtt elérték Mezopotámiát. S valóban: egy, az Antarktisztól kiinduló vihar és vízgörgeteg az Indiai-óceánon át közeledve Mezopotámia felé, először Arábia hegyeit, majd a Folyamköz síkságát öntené-árasztaná el. A Gilgames-eposzból az is kiderül, hogy mielőtt a víz el-árasztotta az országot, a szélvész „gátakat szakított" s „cölöpöket tépett", vagyis a kontinensek partvidékén is végigsöpört az ár.
A Vízözön történetének bibliai változata szerint az „ég csatornáinak megnyílását" megelőzte a „nagy mélység forrásainak meghasadása". Először a „nagy mélység" vizei szabadultak el jeges fogságukból (az Antarktisz jégtakaróval borított tengeréből), s csak ezután kezdődött az esőzés. A Vízözön elmúltával pedig - bár éppen fordítva - ugyanez a Folyamat figyelhető meg: először bezáródtak az „ég csatornái", s ezután szűnt meg az esőzés.
Az első hatalmas szökőárat követően a vízmozgás nem csillapodott: a víz hatalmas hullámokban tornyosult. Majd „visszahúzódtak" a vizek és „megfogytak" százötven nap múlva, amikor a bárka megpihent az Ararát hegyén. A vízgörgeteg, mely a déltengerről jött, oda is húzódott vissza.

*

Honnan tudták a nefilimek, hogy *mikor* indul pusztító útjára a Vízözön az Antarktiszról?
A mezopotámiai szövegek a Vízözönt és az azt megelőző [172] klímaváltozást hét „elhaladáshoz" kapcsolták, ami kétségkívül a Tizenkettedik Bolygónak a Föld melletti rendszeres elhaladását jelenti. Tudjuk, hogy a Hold, a Föld kísérője is, a tömegvonzása révén árapályt okoz. A mezopotámiai és a bibliai szövegek egyaránt megemlékeznek arról, miképpen rázkódott meg a Föld, amikor az Égi Ur elhaladt a Föld mellett. Elképzelhető-e, hogy a nefilimek, akik az éghajlati változásokat és az Antarktisz jégtakarójának labilitását pontosan megfigyelték, rájöttek arra, hogy a Tizenkettedik Bolygó soron következő, hetedik „elhaladása" nagyarányú katasztrófát vált ki?

Az ókori szövegekből erre következtethetünk.

A ránk maradt szövegek közül a leginkább figyelemre méltó egy aprócska, alig pár centiméter hosszú táblácska, melynek mindkét oldalára miniatűr ékírással mintegy harminc sort írtak. Ez a táblácska ugyan Assurban került elő, de a nagyszámú sumer szó minden kétséget kizáróan bizonyítja a rajta lévő szöveg sumer eredetét. Dr. Erich Ebeling szerint ez a Holtak Házában elmondott himnusz szövege, és ezért a szöveget

felvette a halállal és a feltámadással kapcsolatos ókori mezopotámiai hiedelmeket tárgyaló tanulmánykötetébe *(Tod und Leben* [Élet és halál]).

A szöveg tüzetesebb tanulmányozásából azonban kiderül, hogy ebben a szövegben az Égi Úr, a Tizenkettedik Bolygó „neveit szólítják". A különféle jelzők jelentését magyarázza aszerint, hogy a bolygó mikor s miképpen halad el a Tiámattal vívott csata színhelye mellett - vagyis nem másról, mint a Vízözönt kiváltó „elhaladásról" van szó!

A szöveg azzal a kijelentéssel kezdődik, hogy hatalmas ereje és nagy termete dacára a bolygó („a hős") a Nap körül kering. E bolygó „fegyvere" a Vízözön.

Fegyvere a Vízözön;
fegyvere halált hoz a gonoszakra.
Fenséges, fenséges, felkent úr!...
ki mint a Nap halad át az országon,
s a Napot, istenét, rettegés tölti el.

A bolygó „első nevének" kimondása (a név maga sajnos olvashatatlan) után a bolygó, e szöveg szerint, elhalad a Jupiter mellett s közeleg az égi csata színhelye felé: [173]

Első név:...
Ki egybekalapálta a körpántot, ki
kettéhasította a bitorló úrnőt.
Úr, ki az Akiti-napon
Tiámat csatamezején pihen...
Kinek magvából sarjadt Babilón népe;
kit nem térít el Jupiter bolygója;
ki saját ragyogásával teremt.

Közelebb érve, a Tizenkettedik Bolygó - neve SILIG.LU.DIG („az örvendező bolygók hatalmas vezetője") - már a Mars közelében jár: „Anu isten [bolygó] ragyogása beborítja Lahmu [Mars] istent [bolygót]". Majd ráereszti a Földre a Vízözönt:

Ez az Úr neve,
ki a második hónaptól Addar haváig
előhívta a vizeket.

A két név meglepő naptári információt hordoz. A Tizenkettedik Bolygó az „Akiti-napon", vagyis a mezopotámiai újév kezdetén haladt el a Jupiter mellett s közeledett a Föld felé. A „második hónaptól Addar haváig" (a tizenkettedik hónap) bocsátotta a Vízözönt a Földre.

Ez tökéletesen megfelel a bibliai elbeszélésnek, amely szerint a „nagy mélység forrásainak meghasadása" a második hónak tizenhetedik napján következett be. A bárka a hetedik hónapban „nyugodott meg" az Araráton, míg a tizedik hónapban bukkantak elő a hegycsúcsok a szárazföld többi részén. A Vízözön a tizenkettedik hónapban múlt el teljesen, hiszen csak a rákövetkező évben, „az első hónapban, a hónap elsején" távolította el Noé a bárka fedelét.

A Vízözön második fázisában, amikor a vizek apadni kezdtek, a bolygó neve SUL.PA.KUN.E.

A hős, az úr,
ki egybegyűjti a vizeket,

ki a bővizű forrásban
megtisztítja az igazt s a gonoszt; [174]
ki az iker-csúcsú hegynél
megállította a...
...hal, folyó, folyó: a víz árja megpihent.
A hegyvidéken a madár megpihent.
A napon... melyen mondta.

A töredékesség ellenére is nyilvánvaló a hasonlóság a bibliai és mezopotámiai Vízözön-történettel: az áradás megszűnt, s a bárkát „megakasztotta" az iker-csúcsú hegy. A folyók ismét megteltek vízzel és az óceánba folytak; megjelentek a halak s a bárkából madarat bocsátottak útjára. A megpróbáltatás véget ér.
A Tizenkettedik Bolygó elhagyta a „találkozópontot", s holdjaival együtt már távoldott:

Amikor a bölcs így kiált: Áradás! -
Nibiru isten az ["a Találkozás Bolygója"],
a hős, a négyfejű bolygó.
Az isten, kinek rettenetes fegyvere
az áradást hozó vihar,
visszafordul.
Visszatér nyughelyére.

A szöveg szerint a távolodó bolygó az év hatodik hónapjában, Ululu hónapban keresztezte a Szaturnusz pályáját.
Az Ószövetség gyakran utal arra az időre, amikor az Örökkévaló a mélység vizeivel árasztotta cl a Földet. A 29. zsoltár megemlékezik a „nagy vizek" „előhívásáról" és „visszatéréséről":

Adjatok az Örökkévalónak, istenfiak ti,
adjatok az Örökkévalónak dicsőséget és hatalmat!
Az Örökkévaló hangja a vizek fölött,
a dicsőség istene mennydörög,
az Örökkévaló a nagy vizek fölött.
Az Örökkévaló hangja erővel,
az Örökkévaló hangja dísszel,
az Örökkévaló hangja cédrusokat tör, [175]
összetörte az Örökkévaló a Libanon cédrusait,
szökdeltette őket, mint a borjút,
a Libanont és a Szirjónt mint a bivalyfiak.
Az Örökkévaló hangja tűzlángokat hasít,
az Örökkévaló hangja megreszketteti a pusztát,
megreszketteti az Örökkévaló Kádés pusztáját...
Az Örökkévaló a vízözönkor trónra ült...
[s a víz árjához így szólt: Térülj!]

A csodálatos 77. zsoltárban a költő felidézi az Örökkévaló megjelenését s eltűntét a hajdankorban.

Elgondolom a hajdankor napjait,
az ősidők [az Olám] éveit...

Emlékezem az Örökkévaló cselekedetire,
midőn emlékezem hajdankori csodádról...
Az Örökkévaló útja meghatározott,
ki oly nagy isten, mint az Örökkévaló?
Láttak téged a vizek, ó Uram, láttak a vizek és megremegtek.
Vizet ömlesztettek a felhők,
dörejt hallattak a fellegek,
nyilaid is szerte jártak.
Hallik dörgésed a forgatagban,
megvilágították a villámok a világot,
megreszketett és megrendült a föld.
Tengeren át volt utad és ösvényed a nagy vizeken,
és nyomdokaid nem voltak fölismerhetők.

A 104. zsoltár, amely az Ég Urának tetteit dicsőíti, felidézi azt az időt, amikor az óceán elárasztotta a szárazföldet, majd visszatért medrébe.

Talapzataira alapította a földet,
hogy meg ne inogjon mindörökké.
Vízárral,mint ruhával takartad be,
a hegyeken vizek álltak.
Dorgálásodtól megfutamodtak, [176]
dörgésed hangjától szétsietnek -
felemelkednek hegyek, alá süllyednek síkságok –
arra a helyre, melyet alapítottál nekik.
Határt vetettél, hogy át ne lépjék,
hogy újra be ne borítsák a földet.

Ámósz próféta szavai is határozottan szólnak:

Oh azok, kik óhajtják az Örökkévaló napját:
minek is nektek az Örökkévaló napja?
Sötétség az, és nem világosság...
Reggellé változtatja a homályt
s a nappalt éjjellé sötétítette,
szólította a tenger vizeit és kiöntötte a föld színére.

Ezek voltak tehát azok az események, amelyek a „hajdankorban" estek meg. Az „Örökkévaló napja" pedig nem más, mint a Vízözön napja.

*

A fentiekben már rámutattunk arra, hogy miután leszálltak a földre, a nefilimek a zodiákus korszakokkal azonosították uralmukat az első városokban: az állatöv jegyeinek a különféle, e jegyekkel azonosított istenek nevét adták. A fentebb már idézett, az Ebeling által közzétett szöveg nem csupán az emberekről, hanem a nefilimekről is tartalmaz naptári információkat. A Vízözön „az Oroszlán csillagképének korában" pusztított.

Fenséges, fenséges, felkent úr,

kinek fénylő koronája félelmet kelt.
Fenséges bolygó: trónusát a vörös bolygó [Mars]
pályájával szembe állította.
Naponta tűzzel koronázza az Oroszlán;
ragyogása fényes királyságát hirdeti a földön. [177]

Ez a szöveg megmagyarázza az újévi szertartás során elhangzó rejtélyes mondatot, amely szerint „az Oroszlán csillagkép méri a mélység vizeit". E kijelentés a Vízözön idején hangzott el, egy adott kontextusban, s annak ellenére, hogy a mai csillagászok nem tudják teljes pontossággal meghatározni egy-egy zodiákus jegy kezdetét a sumerek naptára szerint, az alábbi korszakbeosztás nagy általánosságban mégis megbízhatónak tekinthető:

i. e. 60 - i. sz. 2100	- a Halak korszaka
i. e. 2200 - i. e. 60	- a Kos korszaka
i. e. 4380 - i.e. 2200	- a Bika korszaka
i. e. 6540 - i.e. 4380	- az Ikrek korszaka
i. e. 8700 - i.e. 6540	- a Rák korszaka
i. e. 10 860 - i.e. 8700	- az Oroszlán korszaka

Ha a Vízözön az Oroszlán korszakában következett be, vagyis i. e. 10 860 és 8700 között, ez összhangban áll fentebb tett megállapításainkkal, hiszen a tudományos kutatások eredményei szerint is a jégkorszak 13-12 ezer évvel ezelőtt ért véget a déli, és egy-két évezreddel később az északi féltekén.

A precesszió jelensége is alátámasztja következtetéseinket. Az előzőekben megállapítottuk, hogy a nefilimek a Vízözön előtt 432 ezer évvel (azaz 120 *sár*-ral) szálltak le a földre, a Halak korszakában. A precessziós ciklusban 432 ezer év tizenhat teljes ciklusnak, vagy nagyévnek felel meg, illetve már belenyúlik egy újabb nagyévbe, az Oroszlán „csillagképének" korszakába.

Eszerint az események az alábbiaknak megfelelően követték egymást: [178]

Idő (évvel ezelőtt)	*Esemény*
445 000	A nefilimek Enki vezetésével megérkeznek a Földre a Tizenkettedik Bolygóról. Dél-Mezopotámiában létrehozzák Eridut, az első földi állomáshelyet.
430 000	A jégtakaró visszahúzódik. A Közel-Keleten enyhébb éghajlat alakul ki.
415 000	Enki megalapítja Larszát.
400 000	Az interglaciális (felmelegedés) az egész világon érezteti hatását. Enlil is megérkezik a Földre, és Nippurban építi fel a földi irányítóközpontot. Enki megszervezi a dél-afrikai aranybányászatot.
360000	A nefilimek Bad-Tibirában létrehozzák kohászati központjukat. Felépül Szippar, az űrkikötő és a többi város.
300 000	Az anunnakik lázadása. Enki és Ninhurszag megalkotja az ősembert.
250 000	A „korai *Homo sapiens*" benépesíti a többi kontinenst is.

200 000 Az új glaciális (jégkorszak) a földi életviszonyok rosszabbodását hozza magával.
100 000 Az éghajlat felmelegedik.
77 000 Ubartutu/Lámekh, az isteni származású ember Ninhurszag védnöksége alatt trónra lép Suruppakban.
75 000 Megkezdődik a „Föld elátkozása", azaz egy új jégkorszak veszi kezdetét. A Földet regresszív emberfajták népesítik be.
49 000 Ziuszudra („Noé"), Enki „hűséges szolgálójának" uralkodása.
38 000 Az emberiséget megtizedeli a „hét elhaladás" zord éghajlatú periódusa. Az európai Neander-völgyi ember eltűnik, s csak a közel-keleti crô-magnoni ember marad meg. Enlil csalódik az emberiségben s annak vesztére tör.
13 000 A nefilimek, akik tudomással bírnak a közelgő szökőárról, melyet a Tizenkettedik Bolygó közeledése vált ki, esküvel fogadják, hogy hagyják az emberiséget elpusztulni.

A Vízözön elborítja a Földet és véget vet a jégkorszaknak. [179]

TIZENÖTÖDIK FEJEZET

Királyság a Földön

A Vízözön legalább annyira traumatizálta az „isteneket" - a nefilimeket mint az embereket.
A sumer királylista szavaival élve „a vízözön eláradt fölöttük" és 120 *sár* munkáját szinte egyik percről a másikra megsemmisítette. A dél-afrikai bányákat, a mezopotámiai városokat, a nippuri irányítóközpontot és a szippari űrkikötőt víz, iszap és agyag borította. Az elpusztított Föld fölött keringő nefilimek türelmetlenül várták a vizek visszahúzódását, hogy ismét szilárd földre léphessenek.
Hogyan is éljenek meg a Földön, ha városaik, berendezéseik eltűntek, s még a munkaerő - azaz az emberiség - is eltűnt a föld színéről?
Amikor az ijedt, kifáradt és éhes nefilimek leszálltak a „Megmenekülés Hegyére" igencsak megörülhettek, amikor kiderült, hogy az emberiség nem pusztult el mindenestül, s az állatok sem. Még Enlil is, ki először haragra lobbant, hogy akarata nem teljesedett be, hamar jobb belátásra tért.
Az istenséget kétségkívül gyakorlati megfontolások is vezették. Saját nehéz körülményeikre való tekintettel, a nefilimek félretették az emberiséggel kapcsolatos aggályaikat, felgyűrték ingujjukat, s egyetlen percet sem vesztegetve tovább, azonnal nekiláttak, hogy az embert megtanítsák a növénytermesztés és állattenyésztés fortélyaira. Mivel életben maradásuk azon is múlt, hogy milyen sebességgel terjed el az élelemtermelés és az állatok háziasítása, amely eltartja a nefilimeket és a rohamosan szaporodó emberiséget, a nefilimek saját fejlett tudásuk alapján láttak munkához.

*

Mivel nem ismerték fel a bibliai és sumer szövegekben rejlő sokrétű [181] adatokat, azok a tudósok, akik a földművelés eredetét kutatták, általában arra a következtetésre jutottak, hogy az emberiség mintegy 13 ezer évvel ezelőtt „fedezte fel" a földművelést, s ez összefüggésbe hozható az utolsó jégkorszakot követő felmelegedéssel. A modern tudósok kutatásait megelőzve, az Ószövetség is a Vízözön utáni korszakra teszi a földművelés kezdeteit.
A „vetés és aratás" művészete a Teremtés Könyve szerint Noénak és leszármazottainak adott isteni adomány, amely része annak a Vízözön utáni szövetségnek, melyet az istenség kötött az emberiséggel:

Amíg csak tartanak a föld napjai,
vetés és aratás,
hideg és hőség,
nyár és tél,
nappal és éjjel
meg nem szűnnek.

Miután elsajátította a földművelés tudományát Noé, „a földműves", szőlőt ültetett. Ő volt az első Vízözön utáni szántó-vető, aki az élelemtermelés bonyolult műveleteit elvégezte.

A földművelés és az állatok háziasításának tudománya a sumer szövegek szerint is az istenek adománya.

A földművelés eredetét kutatva a történészek arra a következtetésre jutottak, hogy az élelemtermelő életmód először az Ókori Keleten jelent meg, de nem a termékeny, könnyen művelhető síkságon, hanem az azt övező hegyvidéken. Mi lehetett annak az oka, hogy a földművesek elkerülték a síkságot és a nehezebben művelhető hegyvidéken gyakorolták tudományukat?

Az egyetlen elfogadható és valamennyire is hihető válasz az, hogy a földművelés kialakulásának idején, 13 ezer évvel ezelőtt, a síkság még nem szikkadt ki eléggé a Vízözönt követően. Hosszú évezredek teltek el, míg a folyóvölgyek és a síkságok alkalmassá váltak a megtelepedésre és az első embercsoportok lemerészkedtek a Mezopotámiát övező hegyvidékről. A Teremtés Könyve pontosan erről számol be: sok-sok nemzedékkel a Vízözön után a „keletről" - a Mezopotámiától keletre fekvő [182] hegyvidékről - érkező népcsoportok „találtak egy síkságot Sineár [Sumer] országában és letelepedtek ott".

A sumer szövegek szerint Enlil először a „hegységben" - vagyis a hegyvidéken és nem a síkságon - „gyűjtötte egybe s rakta halomba" a gabonát; a gabonatermesztés pedig azáltal vált lehetővé, hogy Enlil távol tartotta az áradást: „a hegység bejáratát, mintegy kapuval, elzárta". A Sumertől keletre fekvő hegyvidék neve, E.LAM jelentése: „a növényzet ki- csírázásának háza". Később Ninazu és Ninmada, Enlil két segítője, elter-jesztette a gabonatermesztést a síkságon is, s így „Sumer, az ország, mely az árpát nem ismeri, megismerte a tápláló gabonát".

A régészek és paleobotanikusok megállapították, hogy a földművelés kezdetét a vad tönkebúza és a vad árpa háziasítása jelentette. Arra viszont eleddig nem találtak magyarázatot, miképpen lehetséges, hogy a legkorábbi gabonamagvak (mint például a kurdisztáni Sanidár-barlangban talált magvak) már ebben a korai időszakban is egységesek és nagyfokú specializáltságot mutatnak. A természetes genetikai szelekció több ezer generációjára van szükség ahhoz, hogy akár csak egy kezdeti kiválasztódás is kialakuljon. Ám azt a korszakot, azt az időszakot vagy azt a helyet, amelyen egy effajta hosszan tartó folyamat lejátszódhatott volna, eleddig nem sikerült azonosítani. Egyszerűen nincs magyarázat e botanikai-genetikai csodára, hacsak e folyamat nem természetes kiválasztódás, hanem tudatos beavatkozás eredménye.

A tönkölybúza még nagyobb talányt jelent. E gabonafajta a „botanikai gének szokatlan keveredésének" eredménye, amely nem tekinthető egyetlen genetikai forrásnak vagy egy forrás mutációjának sem. Különböző búzafajták génjeinek keveréke. S az is megkérdőjelezhető, hogy az ember, pár ezer év leforgása alatt, valóban megváltoztatott-e bizonyos állatfajokat a háziasítás révén.

A mai kutatók még nem tudnak választ adni ezekre a kérdésekre, mint ahogy arra sem, hogy az Ókori Keletet övező hegyvidék miképpen válhatott az új gabona-, zöldség-, növény- és háziasított állatfajok el nem apadó forrásává.

A sumerek azonban pontosan tudták a választ. A magvak Anu ajándéka, melyeket égi hajlékából küldött a Földre. A gabona, az árpa és a kender a Tizenkettedik Bolygóról érkezett. A földművelés és az állatok háziasítása pedig Enlil és Enki ajándéka az emberiségnek. [183]

Az emberiség történetében a Vízözönt követő három nagy vívmány - a földművelés i. e. 11 000 körül, a neolitikus kultúrák i. e. 7500 körül, illetve a civilizáció megjelenése i. e.

3800 körül (melyek között 3600 év telt el) - a nefilimek jelenlétével, illetve a Tizenkettedik Bolygó rendszeres feltűnésével hozható kapcsolatba.

Úgy tűnik, hogy a nefilimek tudatosan „adagolták" a tudást és az ismereteket, s ez a Tizenkettedik Bolygó rendszeres feltűnésével függött össze. Olybá tűnik, mintha egy-egy „helyszíni szemlét" és a „személyes konzultációt" követően (ami viszont csakis abban a rövid periódusban képzelhető el, amikor lehetséges volt a közlekedés a Föld és a Tizenkettedik Bolygó között) határozták volna el az „istenek", hogy újabb előrelépés következhet.

Az Etana-eposz bepillantást nyújt a vitákba. A Vízözönt követő napokban

> Gyűlésbe gyűltek az anunnakik.
> A nagy anunnakik, a sors-teremtők,
> meghányni-vetni az ország dolgait,
> gyűlésbe gyűltek.
> Ők teremtették a négy világ-szférát,
> ők szerzettek törvényt, jogot, szokást.

A nefilimek arra a következtetésre jutottak, hogy szükség van egy közvetítőre köztük s az emberek között, ezek pedig az istenek lesznek: az istenek, kiket akkádul *elu*-nak, „magason lévőknek" neveznek. Ezért vezették be a „királyságot" a földön: egy emberi uralkodót neveztek ki, aki egyrészt biztosítja, hogy az emberiség továbbra is szolgálja az isteneket, másrészt pedig továbbítja az istenek tanításait és törvényeit az embereknek.

Az egyik ránk maradt szöveg elbeszéli, milyen volt az élet mielőtt „a korona vagy gyöngy-díszes süveg, a drágakővel kirakott jogar" megjelent volna: a királyság jelképei „a mennyben hevertek, Anu zsámolya mellett". Miután az istenek döntöttek, "a királyság alászállt az égből".

A sumer és az akkád szövegek szerint a nefilimek megtartották „fennhatóságukat" az ország felett, és az embereknek először a Vízözön által elpusztított városokat kellett újjáépíteniük: [184]

> Az istenek tervezték el a várost...
> Az istenek tervezték el a szentélyt...

A nefilimek irányítása alatt felépült az első királyi város, és ők megáldották azt:

> Légyen a város az ember karámja,
> légyen a város puha fészek!
> Légyen a király népe őrizője,
> légyen a király derék gazda!

Az emberiség első királyi városa Kis volt. „Azt követően, hogy a vízözön áradt el felettük, a királyság alászállt az égből. Kis városában volt a királyság." A város első uralkodója hatalmas dinasztiák megalapítója, kiknek székhelye később Urukban, Urban, Awanban, Hamaziban, Akszakban, Akkádban, Assurban és Babilónban volt.

A népek családfáinak bibliai felsorolása szerint Nimród - az uruki, akkád, babilóni és asszír királyság pátriárkája - Kis város szülötte volt. Ez a bibliai rész elbeszéli, hogyan népesítette be az emberiség a Földet: megemlékezik országairól és királyságairól. Noé három fiának leszármazottai voltak Sém népei, akik Mezopotámiát és az Ókori Keletet népesítették be; Hám leszármazottai, akik Afrikában és Arábia egyes részein telepedtek meg; s végül Jáfet utódai, az indoeurópaiak, akik Kis-Ázsiát, Iránt, Indiát és Európát vették birtokba.

Ez a három nagyobb csoport nagyjából megfelel a nagy Anunnaki által elkülönített három „régiónak". Mindegyik régiót egy-egy „isten" felügyelete alá helyezték. E három régió egyike természetesen nem más mint Sumer, a sémi népek régiója, az emberi civilizáció bölcsője.

A két másik régió szintén virágzó civilizációk helyszíne lett. Mintegy fél évezreddel a sumer civilizáció virágkora után, i. e. 3200 körül, a Nílus-völgyben hirtelen megjelent a királyság, amely idővel a lenyűgöző egyiptomi civilizáció kifejlődéséhez vezetett.

Mintegy ötven évvel ezelőtt kerültek elő az első leletek, amelyek egy fontos indoeurópai civilizáció létét bizonyították az Indus-völgyben; egy fejlett kultúra meglétét, nagy kiterjedésű, virágzó városokkal, élénk [185] kereskedelmi kapcsolatokkal és fejlett mezőgazdasággal, amely a sumer civilizáció kezdete után mintegy ezer évvel jelent meg (161. ábra).

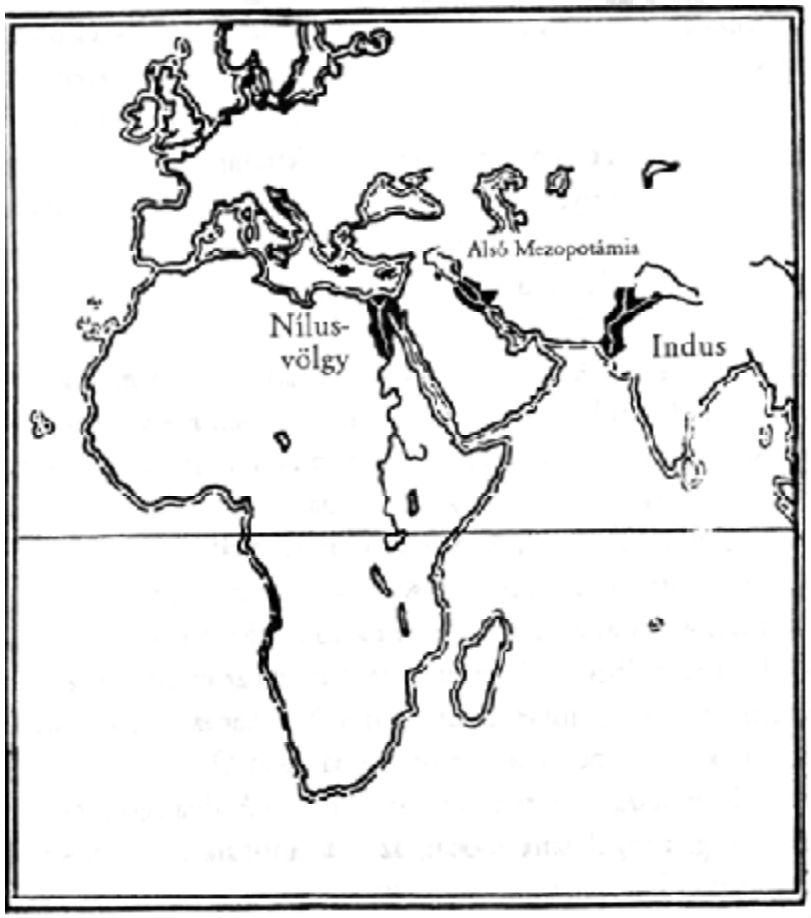

161. ábra

Az ókori szövegek és a régészeti leletek egyaránt rávilágítanak a két folyóvölgyi civilizáció, illetve a korábbi sumer civilizáció közötti kapcsolatokra. A közvetlen és közvetett bizonyítékok alapján több kutató is felvetette azt a lehetőséget, hogy a Nílus- és Indus-völgyi kultúrák a korábbi mezopotámiai civilizáció leszármazottai.

Az ókori Egyiptom talán legjellegzetesebb építészeti alkotásai, a piramisok voltaképp a mezopotámiai zikkuratok utánzata, és az az építész, aki a hatalmas piramisok tervrajzát elkészítette és építésüket felügyelte egy istenként tisztelt sumer férfi volt (162. ábra). [186]

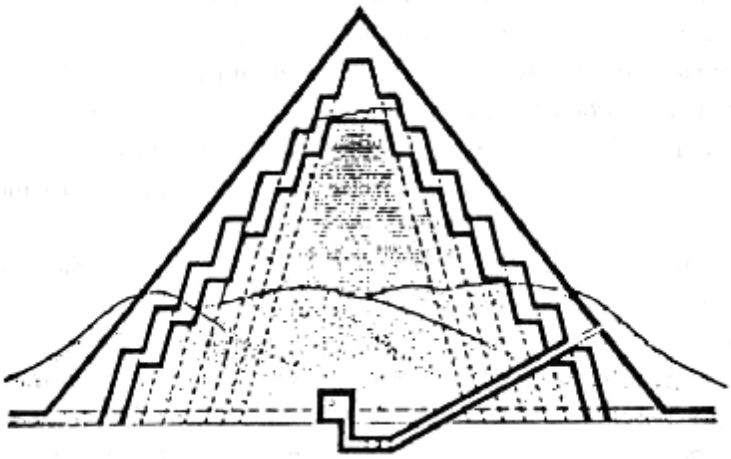

162. ábra

163. ábra

164. ábra

Az ókori egyiptomiak saját országukat „megemelt földnek" hívták; egyik legendájuk szerint „a hajdankorban egy nagyon ősi isten" az akkor még víz alatt fekvő, iszappal borított országukat hatalmas munkával kiemelte a víz alól. Ez a „legenda" voltaképp azt írja le, milyen körülmények uralkodtak az alacsonyan fekvő Nílus-völgyben a Vízözön után; ez a „hajdankori" isten pedig nem más, mint Enki, a nefilimek nagy tudású mérnöke.

Annak dacára, hogy egyelőre nagyon keveset tudunk az Indus-völgyi civilizációról, annyi mégiscsak bizonyos, hogy e kultúra népe is tisztelte a tizenkettes számot, hogy isteneit szarvval ellátott fejdíszt viselő embereknek ábrázolta, s hogy a kereszt szimbólum, a Tizenkettedik Bolygó jele, gyakran feltűnik a különböző ábrázolásain (163-164. ábra).

Amennyiben ez a két civilizáció valóban sumer eredetű, miért különbözik a nyelvük? A tudományos válasz nagyon egyszerű: e nyelvek valójában nem különböznek. Erre már 1852-ben fény derült, amikor Charles Foster *(The One Primeval Language* [Az egyetlen ős-nyelv]) meggyőzően bizonyította, hogy az akkor megfejtett ősi és ókori nyelvek, beleértve a korai kínai s más távol-keleti nyelveket, valójában egyeden ős-nyelvre vezethetőek vissza - ez az ősnyelv pedig, mint később kiderült, nem más, mint a sumer nyelv.

A hasonló piktogramok nem csupán hasonló fogalmakat jelöltek, hanem ugyanazzal a fonetikus hangértékkel is bírtak s ez valóban egy közös eredetre utal. Újabban az is kiderült, hogy a legkorábbi egyiptomi feliratok nyelve egy korábbi írásbeliség nyomait őrzi: és Sumer az egyetlen hely, ahol már korábban megjelent az írás.

Adva van tehát egyetlen írott nyelv, amely valamilyen oknál fogva három nyelvjárásra vált szét: mezopotámiaira, egyiptomi/hámira és indoeurópaira. Ez a különválás az idők folyamán, a földrajzi távolság okán mindenképpen bekövetkezett volna. Ám a sumer szövegek szerint ez az istenek döntése következtében, jobban mondva, Enlil javaslatára következett be. A sumer elbeszélések tükörképe a Bábel tornyáról szóló biblia történet: „és volt az egész föld egy ajak és egyféle beszéd". Ám miután a népek megtelepedtek Sumerben, elsajátították az agyagtégla-készítés fortélyát, városokat építettek és égbenyúló tornyokat (zikkuratokat) emeltek, elhatározták, hogy *sém*-et is készítenek maguknak, valamint egy [188] tornyot, ahonnan fellőhetik. Ezért „zavarta meg az Örökkévaló az egész föld ajkát".

Egyiptom kiemelése a víz alól, a nyelvészeti adatok, illetve a sumer és bibliai szövegek egyértelműen arra utalnak, hogy e két másodlagos civilizáció nem véletlenül alakult ki. Épp ellenkezőleg: a nefilimek tudatos döntésének köszönhetően jelentek meg.

Megrettenve a lehetőségtől, hogy az emberiség esetleg összeszövetkezik ellenük, a nefilimek a jól bevált „Oszd meg és uralkodj!" birodalmi politikáját követték. Mert míg az emberiség egyre magasabb kulturális szintet ért el - végül már a repülő alkalmatosságok készítésétől sem riadtak vissza, vagyis fennállt a veszély, hogy „most nem lesz megvonható tőlük semmi, amit majd tenni szándékoznak" -, addig a nefilimek bizony hanyatlásnak indultak. Az i. e. III. évezredre gyermekeik és unokáik, nem beszélve az isteni származású emberekről, tolongtak a hatalmas, ősi istenek körül.

Az Enlil és Enki között dúló viszály nemzedékről nemzedékre szállt, és ádáz harcok dúltak a legfőbb hatalomért. Enki fiai gyakran egymás ellen fordultak, éppúgy, mint Enlil fiai. Az emberi uralkodókhoz hasonlóan, az „isteni" uralkodók is oly módon próbáltak békét teremteni, hogy birodalmukat felosztották fiaik között. Egy esetben, például, Enlil elküldte egyik fiát, Iskur/Adadot, hogy a Hegyvidék Országának legyen a legfontosabb helyi istensége.

Ahogy telt-múlt az idő, mindegyik isten egyre féltékenyebben őrködött afelett a terület, mesterség vagy tudás felett, melynek felügyeletével megbízták. Az emberi királyok lettek a közvetítők az egyre sokasodó emberiség és az istenek között. Az ókori királyok állításai, hogy „istenük parancsára" indítottak háborút közeli, vagy éppenséggel távoli népek ellen, nem pusztán irodalmi fordulat, hanem szó szerint értendő. A „külügyeket" továbbra is az istenek intézték, hiszen ez a más területek istenét is érintette. Éppen ezért ők mondták ki a végső szót háború és béke dolgában.

Amikor megsokasodtak a népek, az államok, a városok és a falvak, meg kellett találni a módját, hogy az embereket emlékeztessék, ki az ő „magason lévő" uruk. Az Ószövetségben újra és újra felbukkan az intelem: ne „legyenek más isteneid: ne borulj le előttük és ne szolgáld őket"; vagyis a népek *saját* istenüket kövessék és ahhoz

ragaszkodjanak. A [189] megoldás pedig templomok, szentélyek emelése, melyekben a „megfelelő" isten szimbólumait és hasonmását elhelyezték.

Kezdetét vette a pogányság kora.

*

A sumer szövegek szerint a nefilimek a Vízözön után hosszasan s részletesen megvitatták, mi légyen az emberek s az istenek sorsa a Földön. Ennek eredményeképp létrehozták a négy „régiót". Ezek közül hármat: Mezopotámiát, a Nílus- és az Indus-völgyet az emberek népesítettek be.

A negyedik régió „szent" volt: e szó eredeti jelentése „felszentelt, tiltott". Az isteneknek szentelt föld „tiszta" volt, vagyis egy olyan terület, melyre csakis különleges engedéllyel lehetett belépni. A „birtokháborítás" végzetes következményekkel járt: „félelmetes fegyverek" okozta gyors halállal. E régió vagy ország neve TIL.MUN („a rakéták helye"). A nefilimek itt építették újjá űrkikötőjüket miután a szipparit lerombolta a Vízözön.

A terület ismét Utu/Samas, a tüzes rakétákat felügyelő isten fennhatósága alá került. Gilgames és a hozzá hasonló hősök megkísérelték e terület, az Élők Országának felkeresését. Emlékszünk még Gilgames imájára, melyben Samast szólítja:

Hadd lépjek az Ország földjére,
hadd emeljem fel a *sém*-emet...
Isten-anyám életére,
fénylő apáméra,
irányítsd léptem az Országhoz.

Az ősi elbeszélések, és sok esetben a történeti források is megemlékeznek arról az emberi törekvésről, hogy „eljussanak az országba" és megtalálják az „élet füvét", hogy ezáltal az ég s a Föld istenei között éljenek boldogságban. Ez a vágyakozás minden olyan vallás közös vonása, amely Sumerben alakult ki: az a nem szűnő remény, hogy az erényes földi életet az égiek isteni hajlékában eltöltendő „túlvilági lét" követi.

Ám hol lehet az „isteni kapcsolat" eme rejtélyes országa?

A kérdésre van válasz. A nyomok itt vannak. Ám újabb kérdések is [190]

felvetődnek: jártak-e a földön azóta a nefilimek? S mi történik majd, ha újra megjelennek?

S ha valóban a nefilimek voltak az „istenek", akik az embert „teremtették", *vajon* a nefilimek megjelenése a Tizenkettedik Bolygón csupán az ottani fejlődés eredménye volt?

A fordító megjegyzése.

Az idézett szövegek fordításához a következő kiadásokat használtam:

Biblia. Teljes kétnyelvű (héber-magyar) Biblia 2 kötetben. Budapest: Makkabi Kiadói Kft., 1994.

"Fénylő ölednek édes örömében". A sumer irodalom kis tükre. Összeállította, sumer eredetiből fordította, az előszót és a jegyzeteket írta Komoróczy Géza. Budapest: Európa Könyvkiadó, 1983.

Gilgames - Agyagtáblák üzenete. Ékírásos akkád versek. Fordította Rákos Sándor. Válogatta és a jegyzeteket írta Komoróczy Géza. Budapest: Európa Kiadó, 1974.
Komoróczy Géza: A sumer irodalmi hagyomány. Budapest: Magvető Könyvkiadó, 1980.